

На основу члана 37. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 04/17, 19/18 и 54/19), члана 5. став 1. тачка б, члана 20. став 2. тачка б. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 04/17), те члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 4. сједници одржаној дана 26.12.2023. године, доноси

О Д Л У К У О ИЗРАЧУНАВАЊУ КАПИТАЛА БАНАКА

ГЛАВА I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Одлуке

Члан 1.

- (1) Одлуком о израчунавању капитала банака (у даљем тексту: Одлука) прописују се:
  - 1) карактеристике и врсте ставки које се укључују приликом израчунавања регулаторног капитала,
  - 2) начин и обим у којем се појединачне ставке укључују приликом израчунавања појединих дијелова регулаторног капитала,
  - 3) захтјеви за стопу финансијске полуге,
  - 4) заштитни слојеви капитала и мјере за очување капитала банака и
  - 5) капитални захтјеви и методологија за израчунавање капиталних захтјева.
- (2) Све банке са сједиштем у Републици Српској, којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад, дужне су примјењивати одредбе ове одлуке.
- (3) Банка је дужна примјењивати одредбе ове одлуке на појединачној основи, а на консолидованој основи у складу са прописима којима се регулише надзор на консолидованом основи.

Појмови

Члан 2.

Појмови који се користе у овој одлуци имају сљедећа значења:

- 1) **Акумулирани остали резултат** - има исто значење као и у Међународном рачуноводственом стандарду 1, искључујући ревалоризационе резерве по основу некретнина, постројења, опреме, нематеријалне имовине, а приликом израчунавања регулаторног капитала исказује се једнако као у финансијским извјештајима банке, умањено за повезане пореске ефекте.
- 2) **Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе** - имају исто значење као и у примјењивом рачуноводственом оквиру.
- 3) **Одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности** - одложена пореска средства чију је будућу вриједност могуће реализовати само ако банка у будућности оствари опорезиву добит.
- 4) **Расподјела** - исплата дивиденди или камата у било којем облику.
- 5) **Резерве за опште банкарске ризике** - резерве које банка издваја на основу одлуке надлежног органа банке за покривање губитака за одређене ризике који произилазе из банкарског пословања, а које се не односе на исправке вриједности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама.
- 6) **Нематеријална имовина** - има исто значење као и у примјењивом рачуноводственом оквиру и обухвата гудвил.
- 7) **Индиректно улагање** - изложеност према посреднику који је купио инструмент капитала издат од стране субјекта финансијског сектора, при чему се губитак који би банка могла остварити значајно не разликује од губитка који би настао у случају директног улагања у те инструменте капитала.

- 8) **Остали инструменти капитала** - инструменти капитала које издају субјекти финансијског сектора и који не испуњавају услове за инструменте редовног основног капитала, инструменте додатног основног капитала или инструменте допунског капитала.
- 9) **Остале резерве** - резерве у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром које се морају објавити у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром, искључујући износе који су већ укључени у акумулирани остали резултат или задржану добит.
- 10) **Инструменти регулаторног капитала** - инструменти капитала које издаје банка и који испуњавају услове за инструменте редовног основног капитала, инструменте додатног основног капитала или инструменте допунског капитала.
- 11) **Добит** - има исто значење као и у примјењивом рачуноводственом оквиру.
- 12) **Реципрочно међусобно улагање** - улагање банке у инструменте регулаторног капитала или остале инструменте капитала које издају субјекти финансијског сектора, ако и ти субјекти имају улагање у инструменте регулаторног капитала које издаје банка.
- 13) **Задржана добит** - пренесена добит и губитак који произилазе из добити ранијих година или непокривеног губитка ранијих година, у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром.
- 14) **Рачун емисионих премија на акције** - на овом рачуну исказује се позитивна разлика између постигнуте продајне вриједности акција и њихове номиналне вриједности, односно има исто значење као и у примјењивом рачуноводственом оквиру.
- 15) **Ставке расположиве за расподјелу** - износ добити на крају посљедње финансијске године увећан за било коју пренесену добит и резерве расположиве у ту сврху, прије расподјеле власницима инструмената регулаторног капитала и умањен за све пренесене губитке, добит која није расположива за расподјелу у складу са одредбама законодавног оквира или интерних аката банке и износе који су распоређени у резерве које нису расположиве за расподјелу у складу са одредбама законодавног оквира или статутом банке. Таква добит, губитак и резерве утврђују се на основу извјештаја банке на појединачној основи, а не на основу извјештаја на консолидованој основи.
- 16) **Кредитна институција** - друштво чија је дјелатност примање депозита или осталих повратних средства од јавности, те одобравање кредита за властити рачун. У сврху ове одлуке, а у складу са важећом законском регулативом, кредитне институције у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) јесу банке. Кредитне институције изван БиХ дефинисане су у складу са прописима Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) или националним законодавством те земље.
- 17) **Институција** – у БиХ банка, а изван БиХ кредитна институција и инвестициона друштва лиценцирана у складу са припадајућим прописима ЕУ или националним законодавством те земље.
- 18) **Друштво за осигурање** - правно лице дефинисано у складу са Законом о друштвима за осигурање Републике Српске и Законом о осигурању Федерације Босне и Херцеговине. Друштва за осигурање изван БиХ дефинисана су у складу са прописима ЕУ или националним законодавством те земље.
- 19) **Друштво за реосигурање** - правно лице дефинисано у складу са Законом о друштвима за осигурање Републике Српске и Законом о осигурању Федерације Босне и Херцеговине. Друштва за реосигурање изван БиХ дефинисана су у складу са прописима ЕУ или националним законодавством те земље.
- 20) **Инвестициони фонд** - правно лице дефинисано у складу са законским прописима у Републици Српској и Федерацији БиХ (у даљем тексту: ФБиХ), којима се уређује пословање инвестиционих фондова. Инвестициони фондови изван БиХ дефинисани су у складу са прописима ЕУ или националним законодавством те земље.
- 21) **Централна влада** - обухвата државне органе и тијела законодавне, извршне и судске власти који се финансирају из државног буџета и који су, као такви, дефинисани од стране надлежног органа - акта земље о којој се ради. У БиХ ће се користити само термин Савјет министара БиХ.
- 22) **Централна банка** – Централна банка Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ЦББиХ), Европска централна банка, централне банке држава чланица ЕУ и централне банке трећих земаља.

- 23) **Регионалне владе и локалне власти** - обухватају органе који су као такви дефинисани од стране надлежног органа - акта земље о којој се ради и који се финансирају из њихових буџета. У БиХ обухватају сљедеће органе и тијела:
1. законодавне и извршне власти Републике Српске, ФБиХ и Брчко Дистрикта БиХ,
  2. законодавне и извршне власти кантона,
  3. власти општина и градова,
  4. судске власти и правосуђе Републике Српске, ФБиХ и Брчко Дистрикта БиХ, кантона и општина и
  5. органе и тијела који се финансирају из буџета власти из т. 1-4.
- 24) **Субјекти јавног сектора** - обухватају субјекте који су као такви дефинисани од стране надлежног органа земље о којој се ради, а ако таква дефиниција не постоји, онда су то:
1. непрофитни административни субјекти, који су одговорни централним владама, регионалним владама или локалним властима,
  2. непрофитна правна лица чији су оснивачи централне владе или регионалне владе и локалне власти и које неопозиво гарантују за њихове обавезе и
  3. институције чије је пословање уређено посебним законом и које подлијежу јавном надзору (агенције, заводи, комисије и сличне институције).
- 25) **Мултилатералне развојне банке** - правна лица чији су власници или чланови минимално три суверене државе и чија је основна дјелатност обезбјеђење средстава за финансирање економског и социјалног развоја свих држава чланица или само изабране групе држава.
- 26) **Друштво за управљање имовином** - правно лице дефинисано у складу са законским прописима у Републици Српској и ФБиХ којима се уређује пословање друштава за управљање имовином. Друштва за управљање имовином изван БиХ дефинисана су у складу са прописима ЕУ или националним законодавством те земље.
- 27) **Субјект финансијског сектора** - једно је од сљедећег:
1. институција,
  2. финансијска институција,
  3. друштво за помоћне услуге укључено у консолидовани извјештај о финансијском положају банке,
  4. друштво за осигурање,
  5. друштво за реосигурање,
  6. друштво за осигурање изван БиХ,
  7. друштво за реосигурање изван БиХ,
  8. холдинг за осигурање,
  9. друштво са сједиштем изван БиХ чија је основна дјелатност упоредива са било којим субјектом наведеним у т. 1- 8.
- 28) **Финансијска институција** - правно лице које није институција и није само индустријско холдинг друштво, чија је основна дјелатност стицање удјела у капиталу или обављање једне или више од сљедећих дјелатности:
1. одобравање кредита и зајмова, ако је то допуштено посебним законом;
  2. финансирање комерцијалних послова, укључујући извозно финансирање на основу откупа са дисконтом и без регреса дугорочних недоспјелих потраживања обезбијеђених финансијским инструментима (енгл. *forfeiting*);
  3. финансијски лизинг;
  4. услуге платног промета у складу са посебним законом;
  5. издавање других инструмената плаћања и управљање њима ако се пружање ових услуга не сматра пружањем услуга платног промета;
  6. издавање гаранција или других јемстава;
  7. трговање за свој рачун или за рачун клијента;
  8. инструментима тржишта новца (чековима, мјеницама, сертификатима о депозиту итд.),
  9. преносивим хартијама од вриједности,
  10. девизним средствима,
  11. финансијским фјучерсима и опцијама,
  12. валутним и каматним инструментима;
  13. посредовање при склапању послова на тржишту новца;

14. учествовање у издавању хартија од вриједности и пружање услуга везаних за издавање тих хартија од вриједности;
15. управљање имовином клијената и савјетовање у вези с тим;
16. кастоди послови са хартијама од вриједности, те услуге управљања хартијама од вриједности;
17. савјетовање правних лица у погледу структуре капитала, пословне стратегије и сличних питања, те пружање услуга које се односе на послове спајања, односно припајања и стицање акција и пословних удјела у другим друштвима;
18. издавање електронског новца.

Финансијска институција обухвата инвестиционо друштво, финансијски холдинг, мјешовити финансијски холдинг, инвестиционо холдинг друштво и друштво за управљање имовином, а не обухвата холдинг за осигурање и мјешовити холдинг за осигурање.

- 29) **Регулаторни орган** - у складу са чланом 2. став 1. тачка 5. Закона о банкама Републике Српске.
- 30) **Независни процјенитељ** - у складу са чланом 2. став 1. тачка 11. Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.
- 31) **Смањење кредитног ризика** (енгл. *credit risk mitigation*, CRM) - техника којом се банка користи за смањивање кредитног ризика повезаног са изложеношћу или изложеностима које та банка има, а која обухвата материјалну и нематеријалну кредитну заштиту.
- 32) **Материјална кредитна заштита** - техника смањења кредитног ризика према којој смањење кредитног ризика по изложености банке произилази из права те банке да, у случају настанка статуса неизмирења обавеза друге уговорне стране или настанка других одређених кредитних догађаја повезаних са другом уговорном страном, уновчи или пренесе на себе или присвоји или задржи одређену имовину или износи, или да смањи износ изложености на износ разлике између износа изложености и износа кредитне заштите.
- 33) **Нематеријална кредитна заштита** - техника смањења кредитног ризика према којој смањење кредитног ризика по изложености банке произилази из обавезе треће стране на плаћање одређеног износа у случају настанка статуса неизмирења обавеза дужника или настанка других одређених кредитних догађаја.
- 34) **Инструмент који се може сматрати готовином** - сертификат о депозиту, обвезница, укључујући покривену обвезницу или било који други неподређени инструмент који је издала банка или инвестиционо друштво, за који је банци или инвестиционом друштву већ у цијелости плаћено и који ће банка или инвестиционо друштво безусловно откупити по његовој номиналној вриједности.
- 35) **Вредновање по тржишној вриједности** - вредновање позиција по одмах доступним закључним цијенама прибављеним од независних извора, попут цијена са берзи.
- 36) **Тржишна вриједност некретнине** - процијењени износ за који би некретнина могла бити размијењена на отвореном и конкурентном тржишту, гдје заинтересовани купац и заинтересовани продавац поступају разумно и добровољно, при чему је свака страна добро обавијештена и под претпоставком да нема непримјереног утицаја на цијену.
- 37) **Стамбена некретнина** - кућа, стан и припадајући дијелови стана у етажном власништву који су намијењени становању и грађевинско земљиште намијењено за изградњу стамбене некретнине. Гаража или паркинг мјесто сматра се стамбеном некретнином ако је хипотека заснована на гаражи, односно паркинг мјесту, заједно са породичном кућом, станом и припадајућим дијеловима стана у етажном власништву који су намијењени за становање. Кућа за одмор не сматра се стамбеном некретнином.
- 38) **Пословна некретнина** – пословна зграда, пословна просторија, гаража и гаражно мјесто, грађевинско земљиште намијењено за изградњу пословне некретнине и пољопривредно земљиште. Пословном зградом се сматра зграда намијењена обављању пословне дјелатности ако се претежним дијелом користи у ту сврху. Пословном просторијом се сматрају једна или више просторија у пословној или стамбеној згради које су намијењене обављању пословне дјелатности и које, у правилу, чине грађевинску цјелину и имају посебан главни улаз. Гаража или паркинг мјесто сматрају се пословном некретнином ако су намијењени обављању пословне дјелатности или се највећим дијелом користе у ту сврху или ако је хипотека заснована на гаражи, односно паркинг мјесту заједно са пословном некретнином.

Пољопривредно земљиште су оранице, воћњаци, виногради, рибањаци и друго земљиште намијењено обављању пољопривредне дјелатности ако се највећим дијелом и користи у ту сврху.

39) **Изложености у статусу неизмирења обавеза** - изложености за које је испуњен један или оба од сљедећих услова:

- 1) дужник касни са отплатом доспјелих обавеза према банци дуже од 90 дана у материјално значајном износу,
- 2) банка сматра извјесним да дужник неће у потпуности измити своје обавезе према банци, не узимајући у обзир могућност наплате из колатерала (енгл. *Unlikeliness to pay* - УТР).

Под материјално значајним износом из тачке 1. овог става подразумијевају се укупна доспјела потраживања од:

- 1) физичког лица у износу већем од 200 КМ и 1% укупне билансне изложености дужника, а
- 2) правног лица у износу већем од 1 000 КМ и 1% укупне билансне изложености дужника.

Банка утврђује статус неизмирења обавеза за правна лица на нивоу укупних потраживања од тог лица. Изузетно, у случају изложености према физичким лицима, банка може утврђивати статус неизмирења обавеза на нивоу појединачне изложености, а не на нивоу укупних потраживања банке од тог лица. При томе, ако бруто књиговодствена вриједност изложености према физичком лицу у статусу неизмирења обавеза прелази 20% укупне бруто књиговодствене вриједности изложености према том физичком лицу, сматра се да је наступио статус неизмирења обавеза по свим изложеностима према том лицу.

40) **Мала и средња привредна друштва** - лица која самостално обављају привредну дјелатност ради остваривања добити производњом, прометом или пружањем услуга на тржишту, независно од њиховог правног облика. За потребе примјене ове одлуке, малим и средњим привредним друштвима могу се сматрати само она лица која испуњавају услове из Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

41) **Службено подржани извозни кредити** - зајмови или кредити за финансирање извоза робе или услуга за које службене агенције за кредитирање извоза дају гаранције, обезбјеђење или директно финансирање.

42) **Исправка вриједности за кредитни ризик** - износ књиговодствено евидентираних очекиваних кредитних губитака.

43) **Вањска институција за процјену кредитног рејтинга (енгл. *external credit assessment institution*) или ЕСАИ** - агенција за процјену кредитног рејтинга која је регистрована или сертификована у складу са прописима ЕУ о агенцијама за кредитни рејтинг.

44) **Одабрани ЕСАИ** - ЕСАИ који је одабрала банка.

45) **Односни инвестициони фонд** - инвестициони фонд у чије акције или удјеле улаже други инвестициони фонд.

46) **Трансакција са дугим роком намирења** - трансакција у којој се једна уговорна страна обавезује испоручити хартије од вриједности, робу или страну валуту у замјену за новчана средства, друге финансијске инструменте или робу, или обрнуто, на датум измирења или испоруке који је одређен у уговору, а каснији је од тржишног стандарда за одређену врсту трансакције, или пет радних дана након датума уговарања трансакције, зависно од тога који је датум ранији.

47) **Слободна испорука** - трансакција која се реализује тако што једна уговорна страна извршава плаћање/испоруку прије него што је друга уговорна страна извршила своју уговорену обавезу.

48) **Маржни кредити** - трансакције у којима банка одобрава кредит за куповину, продају, држање хартија од вриједности или трговање њима. Маржни кредити не укључују друге врсте кредита обезбијеђене колатералом у облику хартија од вриједности.

49) **Оперативни ризик** - има исто значење као у члану 90. став 4. Закона о банкама Републике Српске.

50) **Тржишни ризик** - има исто значење као у члану 90. став 3. Закона о банкама Републике Српске.

51) **Финансијски инструмент** - једно од сљедећег:

1. уговор из којег произилазе финансијска средства за једну уговорну страну и финансијска обавеза или власнички инструмент за другу уговорну страну,
2. финансијски деривати из Прилога 2. ове одлуке,

3. било који остали финансијски инструмент из Прилога 2. ове одлуке,
4. основни финансијски инструмент и
5. инструмент који се може сматрати готовином.

Инструменти из т. 1-3. сматрају се финансијским инструментима само ако је њихова вриједност изведена из цијене основног (односног) финансијског инструмента или неке друге односне ставке, стопе или индекса.

- 52) **Финансијски деривати** - финансијски инструмент или други уговор који има сљедеће три карактеристике:
1. његова се вриједност мијења као реакција на промјене утврђене каматне стопе, цијене финансијског инструмента, цијене робе, курса страних валута, индекса или стопе цијене, кредитног рејтинга или кредитног индекса, или друге сличне варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле та варијабла није одређена за једну од уговорних страна,
  2. не захтијева почетно нето улагање или је то улагање мање него што би било потребно при другим врстама уговора за које би се могло очекивати да слично реагују на промјене тржишних фактора и
  3. измирује се на неки будући датум.
- 53) **Основни инструмент** - хартија од вриједности или други инструмент на који се односи финансијски дериват.
- 54) **Девизни форвард уговор (енгл. *forward foreign-exchange contract*)** - уговор о куповини или продаји одређеног износа страних валута по унапријед договореној цијени на унапријед уговорени датум доспијећа (дужи од два радна дана). Форвард уговор нема цијену коју је потребно платити при уговарању (премију), али на датум извршења мора се извршити обавеза, без обзира на то да ли је тржишна цијена повољнија од договорене цијене форварда.
- 55) **Каматни форвард уговор (енгл. *forward rate agreement*)** - уговор на основу којег се једна уговорна страна обавезује да исплати другој уговорној страни на одређени дан камату обрачунату по фиксној стопи за период одређен у уговору, а друга уговорна страна се обавезује да исплати камату на износ утврђен у уговору по каматној стопи која важи на тај дан (нпр. фиксни дио и промјенљива варијабла: EURIBOR и слично). На дан измирења износ плаћања израчунава се на основу разлике између утврђене каматне стопе и каматне стопе која важи на тај дан.
- 56) **Фјучерс уговор (енгл. *futures agreement*)** - означава право или обавезу куповине или продаје одређене имовине или инструмента на унапријед одређен датум (нпр. девизни фјучерс, каматни фјучерс, фјучерс на индексе акција, фјучерс на обвезнице, фјучерс на злато, фјучерс на пољопривредне производе и слично).
- 57) **Девизни фјучерс (енгл. *currency futures*)** - уговори за куповину или продају одређене количине једне валуте у замјену за неку другу валуту по одређеном курсу, те са извршењем на одређени датум доспијећа у будућности.
- 58) **Своп уговор (енгл. *swap agreement*)** - уговор двије стране о размјени токова новца у истој или различитим валутама.
- 59) **Девизни своп (енгл. *fx swap*)** - уговор двије стране о размјени одређеног износа у различитим валутама по унапријед уговореним курсевима.
- 60) **Каматни своп (енгл. *interest rate swap*)** - договор двије стране о размјени периодичних плаћања камата. Служи за заштиту од ризика каматних стопа. Замјена каматних стопа подразумијева замјену промјенљивих каматних стопа за фиксне и обрнуто. Инструмент служи за усклађивање каматне неусклађености активе и пасиве, заштиту од пораста каматних стопа (замјена промјенљиве каматне стопе на дугорочни кредит за фиксну), као и могућег смањења каматног трошка (замјена фиксне каматне стопе на дугорочни кредит за промјенљиву) у случају пада референтних каматних стопа (EURIBOR и слично).
- 61) **Опција (енгл. *option*)** - уговор који купцу даје право, али не и обавезу извршења куповине (енгл. *call options*) или продаје (енгл. *put options*) неке активе по унапријед уговореној цијени на одређени дан или у одређеном року. Опције могу бити самостални инструменти или уграђени у неке друге финансијске инструменте.

- 62) **Куповна опција (енгл. *call option*)** - уговор који купцу (власнику куповне опције) даје право, али не и обавезу, да купи одређену активу по унапријед утврђеној фиксној цијени или цијени која се може добити коришћењем договорене формуле, на одређени дан или у одређеном року.
- 63) **Продајна опција (енгл. *put option*)** - уговор који купцу (власнику продајне опције) даје право, али не и обавезу, да прода одређену активу по унапријед утврђеној фиксној цијени или цијени која се може добити коришћењем договорене формуле, на одређени дан или у одређеном року.
- 64) **Девизна опција (енгл. *fx option*)** - означава право куповине или продаје неке валуте по унапријед уговореном курсу на одређени дан или у одређеном року.
- 65) **Варант (енгл. *warrant*)** - деривативна хартија од вриједности која власнику даје право да до дана или на дан истека варанта купи основни инструмент по унапријед утврђеној цијени.
- 66) **Заштита (енгл. *hedge*)** - финансијска техника за ублажавање ризика од губитка због флукуације вриједности финансијског инструмента на тржишту, односно то је позиција која значајно поништава елементе ризика између позиција из књиге трговања и банкарске књиге или скупа позиција.
- 67) **Финансирање трговине** - финансирање, укључујући гаранције, повезано са размјеном робе и услуга употребом финансијских инструмената са фиксним краткорочним доспијењем, обично краћим од једне године, без могућности аутоматског обнављања.
- 68) **Делта (δ)** - представља осјетљивост цијене опције на мању промјену у цијени основног инструмента (фактора) на који се опција односи.
- 69) **Призната берза и призната клириншка кућа** - берза и клириншка кућа наведена у Прилогу 3. ове одлуке.
- 70) **Берзански индекс** - бројчани показатељ кретања цијена индексне корпе хартија од вриједности на појединој берзи.
- 71) **Регулисано тржиште** - мултилатерални систем који води и/или којим управља тржишни оператер, а који омогућава и олакшава спајање интереса трећих страна за куповину и продају финансијских инструмената у складу са његовим обавезујућим правилима на начин који доводи до закључења уговора у вези са финансијским инструментима уврштеним у трговање по његовим правилима и/или систему и које има дозволу за рад и послује редовно у складу са релевантним прописима.
- 72) **Тржишни оператер** - лице које води, односно организује пословање на регулисаном тржишту. Тржишни оператер може бити и само регулисано тржиште.
- 73) **Конвертибилне хартије од вриједности** - хартије од вриједности које се по избору власника могу замијенити другим хартијама од вриједности.
- 74) **Репо трансакција** - било која трансакција која је регулисана репо уговором или обрнутим (енгл. *reverse*) репо уговором.
- 75) **Једноставни репо уговор** - репо трансакција у вези са једном врстом имовине.
- 76) **Репо уговор и обрнути репо уговор** - значи сваки уговор према којем банка или њена друга уговорна страна преноси хартије од вриједности или робу или загарантована права која се односе на право власништва над хартијама од вриједности или робом, при чему наведено право гарантује призната берза која има право на те хартије од вриједности или робу, а уговор банци не дозвољава да пренесе или заложи поједину хартију од вриједности или робу на више од једне друге уговорне стране истовремено, уз обавезу да поновно откупи наведене хартије од вриједности или робу или замјенске хартије од вриједности или робу које одговарају истом опису по претходно утврђеној цијени на одређени будући дан који је утврдио или ће га утврдити преносилац, при чему се за банку која продаје хартије од вриједности ради о репо уговору, а за банку која их купује о обрнутом репо уговору.
- 77) **Уговор о давању у зајам хартија од вриједности или робе и узимање у зајам хартија од вриједности и робе** - означавају све трансакције при којима банка или нека друга уговорна страна преносе хартије од вриједности или робу у замјену за одговарајуће инструменте обезбјеђења (колатерале), те уз обавезу да ће зајмопримац вратити хартије од вриједности или робу у истој вриједности на неки будући датум или кад то од њега затражи преносилац.
- 78) **Индекс акција и његово кретање** - показатељ понашања одређеног тржишта акција. У индексу се налазе најрепрезентативније акције појединог тржишта.

- 79) **Покривене обвезнице** - обвезнице чије је издавање уређено посебним законом државе у којој се налази сједиште издаваоца, а које испуњавају све сљедеће услове:
1. ради заштите права власништва издавалац покривених обвезница може бити само банка која подлијеже супервизији регулаторног органа,
  2. средства која су добијена продајом покривених обвезница морају бити пласирана у имовину која пружа довољно покриће за обавезе преузете на основу покривених обвезница у њиховом укупном износу и
  3. покривене обвезнице морају бити покривене инструментима обезбјеђења и давати право имаоцу покривених обвезница да у случају стечаја или ликвидације издаваоца има првенство у наплати главнице и камата.
- Покривене обвезнице издате у земљама чланицама ЕУ морају бити уврштене у листу покривених обвезница, која укључује и листу овлашћених издавалаца и врсту инструмената обезбјеђења, а који чланице Европске уније достављају Комисији Европске уније, која те податке доставља осталим чланицама Европске уније.
- 80) **Креатор тржишта** (енгл. *market maker*) - лице које непрекидно дјелује на тржишту финансијских инструмената, спремно трговати за властити рачун, куповином и продајом финансијских инструмената, по цијенама које само одреди, користећи властити капитал.
- 81) **Независна провјера цијена** - процес редовне провјере тачности и независности тржишних цијена или улазних параметара за вредновање по моделу.
- 82) **Позиције с намјером трговања** представљају једно од сљедећег:
1. власничке позиције и позиције које произилазе из сервисирања клијената и креирања тржишта,
  2. позиције с намјером краткорочне поновне продаје,
  3. позиције с намјером остваривања користи од стварних или очекиваних краткорочних разлика у цијени између њихове продајне и куповне цијене или на рачун промјене других цијена или промјене каматних стопа.
- 83) **Трећа земља** - земља која није БиХ и није чланица ЕУ.
- 84) **Трансакција обезбијеђена колатералом** (енгл. *secured lending transaction*) - трансакција на основу које настаје изложеност обезбијеђена колатералом која не садржи одредбу којом се банци даје право на додатно повећање износа постојећег колатерала, односно да прима маржу барем једном дневно.
- 85) **Трансакција зависна од кретања на тржишту капитала** (енгл. *capital market-driven transaction*) трансакција на основу које настаје изложеност обезбијеђена колатералом која садржи одредбу којом се банци даје право на додатно повећање колатерала, односно да прима маржу барем једном дневно.
- 86) **Уговор о маржи** (енгл. *margin agreement*) - уговор или одредбе уговора према којима је једна уговорна страна обавезна доставити колатерал другој уговорној страни када изложеност друге уговорне стране према тој уговорној страни пређе уговорени праг вриједности колатерала.
- 87) **Инвестиционо друштво**— за потребе ове одлуке свако правно лице чија је редовна дјелатност или пословање пружање једне или више инвестиционих услуга трећим странама и/или обављање једне или више инвестиционих активности на професионалној основи, искључујући кредитне институције.
- 88) **Финансијска полуга**— релативна величина имовине, ванбилансних обавеза и потенцијалних обавеза банке за плаћање или испоруку или пружање колатерала, укључујући обавезе по основу примљених извора финансирања, преузете обавезе, финансијске деривате или репо уговоре, а искључујући обавезе које је могуће извршити само током ликвидације банке, у складу са законским прописима, у односу на капитал банке.
- 89) **Шпекулативно финансирање некретнина** – кредити који се одобравају за стицање или развој земљишта, или градњу на земљишту повезаном са некретнином или за стицање такве некретнине и у вези са таквом некретнином, са намјером касније продаје ради остваривања добити, гдје отплата датог кредита зависи од будуће продаје предметне некретнине.
- 90) **Трансакције финансирања хартија од вриједности** - репо трансакције, трансакције позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране и маржни кредити.

- 91) **Скуп за нетирање** - група трансакција између банке и исте друге уговорне стране која је предмет правно проведивог двостраног споразума о нетирању, а свака трансакција која није предмет правно проведивог двостраног споразума о нетирању третира се као засебан скуп за нетирање.
- 92) **Мањински удио** - износ редовног основног капитала подређеног друштва банке који припада физичким или правним лицима која нису укључена у бонитетни обим консолидације банке.

ГЛАВА II

РЕГУЛАТОРНИ КАПИТАЛ И КАПИТАЛНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА БАНКЕ

Регулаторни капитал

Члан 3.

- (1) Регулаторни капитал банке представља износ извора средстава који је банка дужна одржавати ради сигурног и стабилног пословања, односно испуњења обавеза према повјериоцима.
- (2) Регулаторни капитал представља збир основног и допунског капитала након регулаторних усклађивања.

Основни капитал

Члан 4.

Основни капитал банке представља збир редовног основног капитала и додатног основног капитала након регулаторних усклађивања.

Редовни основни капитал (СЕТ 1)

Члан 5.

- (1) Редовни основни капитал банке састоји се од ставки редовног основног капитала из члана 6. ове одлуке након умањења за регулаторна усклађивања из члана 9. ове одлуке, те примјене привременог изузећа од одбитака од регулаторног капитала из члана 31. ове одлуке. Приликом израчунавања регулаторног капитала банка врши прилагођавања у складу са ставом 2. овог члана, који се односи на одредбе о заштити новчаних токова и промјени вриједности властитих обавеза, те у складу са ставом 3. овог члана, који се односи на одредбе о додатним вриједносним усклађивањима.
- (2) Примјена одредаба о заштити новчаних токова и промјени вриједности властитих обавеза значи да банка приликом израчунавања регулаторног капитала не укључује сљедеће ставке:
- 1) резерве из фер вредновања које се односе на добитке или губитке на основу заштите новчаног тока финансијских инструмената који се не вреднују по фер вриједности, укључујући пројектоване новчане токове,
  - 2) добитке или губитке по обавезама банке вреднованим по фер вриједности настале као резултат промјене кредитног рејтинга саме банке,
  - 3) добитке или губитке по обавезама из финансијских деривата банке вреднованих по фер вриједности, настале као резултат промјена кредитног рејтинга саме банке, при чему банка не пребија добитке или губитке настале вредновањем по фер вриједности који произилазе из кредитног ризика саме банке с онима који произилазе из кредитног ризика њене друге уговорне стране.
- (3) Примјена одредаба о додатним вриједносним усклађивањима подразумијева да банка одбија од редовног основног капитала износ свих додатних вриједносних усклађивања која су утврђена примјеном регулаторних захтјева за вредновање из члана 117. ове одлуке на сву имовину мјерену по фер вриједности.

Ставке редовног основног капитала

Члан 6.

- (1) Ставке редовног основног капитала јесу:
  - 1) инструменти капитала, ако су испуњени услови за признавање из члана 7. ове одлуке,
  - 2) рачуни емисионих премија који се односе на инструменте капитала из тачке 1. овог става,
  - 3) задржана добит,
  - 4) акумулирани остали укупни резултат,
  - 5) остале резерве,
  - 6) резерве за опште банкарске ризике.
- (2) Задржана добит, акумулирани остали укупни резултат, остале резерве и резерве за опште банкарске ризике признају се као ставка редовног основног капитала само ако су безусловно, потпуно и неограничено у сваком тренутку расположиви за покриће губитака.
- (3) Добит текуће године остварена током или на крају пословне године може се укључити у ставку редовног основног капитала - задржана добит уколико су испуњени сљедећи услови:
  - 1) да је та добит ревидирана од стране независног спољног ревизора, који је добио претходну сагласност Агенције за обављање ревизије финансијских извјештаја те банке,
  - 2) да је надлежни орган банке донио формалну одлуку о расподјели добити.
Изузетно, банка може у ставку редовног основног капитала - задржана добит укључити добит текуће године прије него што банка донесе формалну одлуку само уколико добије претходно одобрење Агенције. Банка је приликом достављања захтјева за издавање претходног одобрења дужна Агенцији доставити доказе:
    - 1) да је та добит потврђена од стране независног спољног ревизора, који је добио претходну сагласност Агенције за обављање ревизије финансијских извјештаја те банке,
    - 2) да је износ те добити умањен за све предвидиве трошкове или дивиденде.
- (4) Ставка редовног основног капитала - остале резерве обухвата све врсте резерви које је банка формирала на терет добити након опорезивања: законске резерве, статутарне и остале резерве формиране из добити у складу са законским прописима.
- (5) Инструменти капитала који испуњавају услове из члана 7. ове одлуке могу се укључити у редовни основни капитал само након што банка добије претходну сагласност Агенције.

Услови за признавање инструмената редовног основног капитала

Члан 7.

- (1) Инструмент капитала из члана 6. став 1. тачка 1. признаје се инструментом редовног основног капитала само ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) банка издаје инструмент директно, у складу са претходно проведеном процедуром, прописаном законским прописима у Републици Српској, подзаконском регулативом Агенције, оснивачким и другим интерним актима банке;
  - 2) инструмент је у цијелости уплаћен, а стицање власништва над тим инструментом, директно или индиректно, не финансира банка, при чему је само онај дио инструмента капитала који је у потпуности уплаћен прихватљив као инструмент редовног основног капитала;
  - 3) инструмент испуњава све сљедеће услове у вези са његовом класификацијом:
    1. представља акционарски капитал у складу са законским прописима у Републици Српској,
    2. класификује се као акционарски капитал у смислу примјењивог рачуноводственог оквира,
    3. класификује се као акционарски капитал за потребе утврђивања стечаја или ликвидације банке, када је то примјењиво у складу са законским прописима којима се уређује стечај или ликвидација;
  - 4) инструмент је јасно и одвојено објављен у извјештајима о финансијском положају банке;
  - 5) инструмент је без рока доспијећа;

- б) главница инструмента не смије се смањити или исплатити, осим у једном од следећа два случаја:
1. ликвидације банке,
  2. дискреционог откупа инструмента или других дискреционих начина смањења капитала, ако је то у складу са прописаним условима за смањење регулаторног капитала, ако је примјениво према важећим законским прописима и ако је банка добила претходно одобрење Агенције;
- 7) одредбама којима се уређује инструмент није одређено, експлицитно или имплицитно, да би се главница инструмента смањила или отплатила или да би се могла смањити или отплатити, осим у случају ликвидације банке, и банка не даје такве наводе на други начин прије издавања инструмента или приликом његовог издавања;
- 8) инструмент испуњава следеће услове у вези са расподјелом:
1. услови који се примјењују у вези са инструментом не дају повлаштена права у редослиједу за расподјелу, нити у односу на друге инструменте редовног основног капитала,
  2. расподјела власницима инструмента може се извршити само из ставки расположивих за расподјелу,
  3. условима који се примјењују у вези са инструментом није дефинисана горња граница или друга врста ограничења максималног нивоа расподјела,
  4. ниво расподјела није одређен на основу износа за који је инструмент купљен приликом издавања,
  5. услови који се примјењују у вези са инструментом не укључују обавезу банке да изврши расподјелу његовим власницима, а банка није ни на који други начин подложна таквој обавези,
  6. уколико се не изврши расподјела по инструменту, не може се сматрати да је наступио случај неизмирења обавеза банке,
  7. банка нема никаквих ограничења због обуставе расподјеле по овом инструменту;
- 9) у односу на све друге инструменте капитала које издаје банка, овај инструмент покрива први и сразмјерно највећи дио насталих губитака, а сваки инструмент покрива губитке у истој мјери као и остали инструменти редовног основног капитала;
- 10) инструмент је подређен, односно има мањи приоритет у односу на сва друга потраживања у случају стечаја или ликвидације банке;
- 11) инструмент власнику даје право на потраживање преостале имовине банке, која је у случају ликвидације банке и након исплате свих потраживања већег приоритета сразмјерна износу таквих изданих инструмената и није фиксна или подложна горњој граници;
- 12) инструмент није обезбијеђен или покривен гаранцијом која побољшава подређени статус потраживања од стране било којег од следећих:
1. банке или њених подређених друштава,
  2. матичног друштва банке или његових подређених друштава,
  3. матичног финансијског холдинга или његових подређених друштава,
  4. мјешовитог холдинга или његових подређених друштава,
  5. мјешовитог финансијског холдинга или његових подређених друштава,
  6. било којег друштва које је уско повезано са субјектима из подт. 1-5;
- 13) инструмент није подложен никаквим уговорним или другим споразумима којима се побољшава подређени статус потраживања на основу инструмента у случају стечаја или ликвидације.
- (2) Изузетно од става 1. тачка 6. овог члана, главница инструмената може се смањити у оквиру поступка реструктурирања банке или због смањења вриједности инструмента капитала по налогу органа надлежног за реструктурирање банака.
- (3) Изузетно од става 1. тачка 7. овог члана, одредбама којима се уређују инструменти може се одредити, експлицитно или имплицитно, да се главница инструмената може смањити у оквиру поступка реструктурирања банке или због смањења вриједности инструмента капитала по налогу органа надлежног за реструктурирање банака.

Посљедице престанка испуњења услова за признавање инструмента редовног основног капитала

Члан 8.

У случају да инструмент редовног основног капитала престане испуњавати услове за признавање инструмента редовног основног капитала из члана 7. ове одлуке, примјењује се сљедеће:

- 1) тај инструмент одмах престаје испуњавати услове за инструмент редовног основног капитала,
- 2) рачуни емисионих премија на акције који се односе на тај инструмент одмах престају испуњавати услове за ставку редовног основног капитала.

Редовни основни капитал - регулаторна усклађивања

Члан 9.

(1) Банка од ставки редовног основног капитала одбија сљедеће:

- 1) губитак текуће финансијске године,
- 2) непокривени губитак претходних година,
- 3) нематеријалну имовину у складу са чланом 10. ове одлуке,
- 4) одложена пореска средства која зависе од будуће профитабилности у складу са чланом 11. ове одлуке,
- 5) све пореске трошкове повезане са ставкама редовног основног капитала предвидиве у тренутку њиховог обрачуна, осим ако банка на одговарајући начин усклади износ ставки редовног основног капитала у оној мјери у којој такви порески трошкови умањују износ до којег се те ставке могу примјењивати за покривање ризика или губитака,
- 6) директна и индиректна улагања банке у властите инструменте капитала (нпр. откупљене властите трезорске акције), укључујући властите инструменте редовног основног капитала за које банка има стварну или потенцијалну обавезу куповине на основу постојеће уговорне обавезе,
- 7) директно и индиректно улагање банке у инструменте редовног основног капитала субјекта финансијског сектора, ако тај субјекат има са банком реципрочно међусобно улагање за које Агенција утврди да не представља реално и прихватљиво повећање регулаторног капитала банке у складу са законским и подзаконским прописима,
- 8) износ директног и индиректног улагања банке у инструменте редовног основног капитала субјекта финансијског сектора ако банка у тим субјектима има значајно улагање у складу са чланом 12. ове одлуке,
- 9) износ директног и индиректног улагања банке у инструменте редовног основног капитала субјекта финансијског сектора ако банка у тим субјектима нема значајно улагање у складу са чланом 13. ове одлуке,
- 10) износ ставки које, у складу са чланом 19. став 1. ове одлуке, треба одбити од ставки додатног основног капитала који премашује додатни основни капитал банке,
- 11) износ квалификованог удјела у правном лицу изван финансијског сектора. Уколико банка одлучи да ову ставку не прикаже као одбитну ставку од капитала, дужна је тој изложености додијелити пондер ризика 1.250%,
- 12) слободне испоруке у складу са чланом 104. став 2. ове одлуке. Уколико банка одлучи да ову ставку не прикаже као одбитну ставку од капитала, дужна је тој изложености додијелити пондер ризика 1.250%.
- 13) износ изложености који произилази из послова секјуритизације. Уколико банка одлучи да ову ставку не прикаже као одбитну ставку од капитала, дужна је тој изложености додијелити пондер ризика 1.250%.

(2) Банка врши одбитак улагања банке у инструменте редовног основног капитала на основу бруто принципа, а изузетке за примјену нето принципа Агенција може, уз испуњење услова, прописати посебним подзаконским актом.

Одбитак нематеријалне имовине

Члан 10.

- (1) Банке на сљедећи начин утврђују износ нематеријалне имовине који се одбија:
  - 1) износ који се одбија умањује се за износ повезане одложене пореске обавезе који би престао постојати када би се нематеријална имовина умањила или престала признавати у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром,
  - 2) износ који се одбија обухвата гудвил који је укључен у вредновање значајних улагања банке,
  - 3) износ који се одбија умањује се за износ рачуноводствене ревалоризације нематеријалне имовине подређених друштава, а који произилази из консолидације подређених друштава која припадају лицима која нису укључена у консолидацију за потребе надзора, с обзиром на одредбе чл. 34. и 35. ове одлуке.
- (2) Изузетак од става 1. овог члана представља износ пруденцијално вредноване имовине у облику софтвера која није под негативним утицајем реструктурирања, стечаја или ликвидације банке, чији израчун ће Агенција прописати посебним актом.

Одбитак одложених пореских средстава која зависе од будуће профитабилности

Члан 11.

- (1) Банка утврђује износ одложених пореских средстава која зависе од будуће профитабилности и која се одбијају у складу са овим чланом.
- (2) Износ одложених пореских средстава која зависе од будуће профитабилности израчунава се без његовог умањења за износ повезаних одложених пореских обавеза банке.
- (3) Агенција може дозволити банци да умањи одложена пореска средства за износ повезаних одложених пореских обавеза банке, ако су испуњени сљедећи услови:
  - 1) ако субјект у складу са важећим законским прописима има право извршити нетирање текућих пореских средстава са текућим пореским обавезама,
  - 2) одложена пореска средства и одложене пореске обавезе односе се на порезе које утврђује исти порески орган и у вези са истим пореским обвезником,
  - 3) ако је банка доставила Агенцији рјешење или неки други документ надлежног пореског органа о праву извршења нетирања предметних одложених пореских средстава са повезаним одложеним пореским обавезама у складу са т. 1. и 2. овог става.
- (4) Повезане одложене пореске обавезе банке за потребе става 3. овог члана не смију укључивати одложене пореске обавезе које смањују износ нематеријалне имовине који се мора одбити.
- (5) Сљедеће ставке не одбијају се од регулаторног капитала и додјељује им се пондер ризика у складу са Главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик према стандардизованом приступу:
  - 1) претплата пореза банке за текућу годину,
  - 2) потраживање од централне владе, регионалне владе или локалног пореског органа проистекло из третмана пореског губитка, уколико постоји таква могућност у складу са одредбама примјењивих пореских прописа.
- (6) Одложена пореска средства која не зависе од будуће профитабилности ограничена су на одложена пореска средства која произилазе из привремених разлика, ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) у случају да банка искаже губитак када је проведена прописана процедура усвајања годишњег финансијског извјештаја банке или у случају ликвидације или стечаја банке, она се без одгањања аутоматски и обавезно замјењује потраживањем банке по основу пореза,
  - 2) ако банка у складу са пореским прописима буде имала могућност нетирати потраживање по основу пореза из тачке 1. овог става са било којом пореском обавезом банке или било којег друштва које је за пореске сврхе у складу са тим законом укључено у исту консолидацију као и банка или било које друштво које подлијеже надзору на консолидованом основу,

- 3) када износ потраживања на основу пореза из тачке 2. овог става премашује пореске обавезе из те тачке, сваки се такав вишак без одгађања замјењује директним потраживањем од централне или ентитетских влада у складу са пореским прописима. Банка примјењује пондер ризика од 100% на одложена пореска средства ако су испуњени услови из т. 1-3. овог става.

Одбитак значајног улагања у субјекте финансијског сектора

Члан 12.

У сврху одбитка, банка има значајно улагање у субјекат финансијског сектора ако је испуњен било који од сљедећих услова:

- 1) банка посједује више од 10% инструмената редовног основног капитала које је тај субјекат издао,
- 2) банка је уско повезана са тим субјектом и посједује инструменте редовног основног капитала које је тај субјекат издао,
- 3) банка посједује инструменте редовног основног капитала које је тај субјекат издао, при чему тај субјекат није укључен у консолидацију за потребе надзора, али је укључен у рачуноводствену консолидацију као и банка за потребе финансијског извјештавања у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром.

Одбитак улагања у инструменте редовног основног капитала када банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора

Члан 13.

- (1) Ако банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора, укупан износ улагања у инструменте редовног основног капитала тих субјеката који се одбија од редовног основног капитала банке израчунава се тако што се дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала који премашује 10% редовног основног капитала банке помножи са количником директних и индиректних улагања банке у инструменте редовног основног капитала тих субјеката и укупних директних и индиректних улагања у све инструменте капитала тих субјеката.
- (2) Дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање и који је мањи од 10% редовног основног капитала банке или му је једнак не одбија се од редовног основног капитала већ се на та улагања примјењује пондер ризика који им одговара у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик.
- (3) Укупан износ улагања у инструменте редовног основног капитала субјеката финансијског сектора на који се примјењују пондери ризика у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик израчунава се тако што се износ из става 2. овог члана помножи са удјелом који сваки инструмент редовног основног капитала који се држи чини у укупном износу директних и индиректних улагања банке у инструменте редовног основног капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање.
- (4) За потребе ст. 1. и 3. овог члана редовни основни капитал израчунава се тако што се збир ставки редовног основног капитала из члана 6. ове одлуке умањи за регулаторна усклађивања из члана 9. т. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 12. и 13. ове одлуке, те изврши прилагођавање у складу са чланом 5. ст. 2. и 3. ове одлуке.

Захтјеви за одбитке када се примјењује консолидација

Члан 14.

- (1) За потребе израчунавања регулаторног капитала на појединачном и потконсолидованом основу, банка која је предмет консолидације за потребе надзора приликом израчунавања капитала неће одбијати улагања у инструменте регулаторног капитала субјекта финансијског сектора које је укључено у консолидацију за потребе надзора, осим уколико Агенција не утврди да су такви одбици потребни због специфичних разлога, као што је структурално раздвајање активности банке или планирање реструктурирања.

- (2) За потребе израчунавања регулаторног капитала на појединачном, потконсолидованом или консолидованом основу, Агенција може, на основу законског прописа којим се уређује супервизија на консолидованом основу, прописати посебним подзаконским актом додатне случајеве гдје ће дозволити банци да приликом израчунавања капитала не одбија улагања у инструменте регулаторног капитала субјекта финансијског сектора у којем матична кредитна институција, матични финансијски холдинг или матични мјешовити финансијски холдинг имају значајно улагање.

Додатни основни капитал (АТ1)

Члан 15.

Додатни основни капитал банке састоји се од ставки додатног основног капитала из члана 16. ове одлуке након умањења за регулаторна усклађивања из члана 19. ове одлуке и примјене привременог изузећа од одбитака од регулаторног капитала из члана 31. ове одлуке.

Ставке додатног основног капитала

Члан 16.

- (1) Ставке додатног основног капитала јесу:
- 1) инструменти капитала, ако су испуњени услови за инструменте додатног основног капитала из става 2. овог члана,
  - 2) рачуни емисионих премија на акције који се односе на инструменте из тачке 1. овог става.
- Инструменти из тачке 1. не испуњавају услове за ставке редовног основног капитала или допунског капитала.
- (2) Инструменти капитала испуњавају услове за инструменте додатног основног капитала само ако су испуњени следећи услови:
- 1) инструменти су издати директно од банке и у цјелости уплаћени, при чему је само онај дио инструмента капитала који је у потпуности уплаћен прихватљив као инструмент додатног основног капитала;
  - 2) инструменти нису у власништву било којег од следећих субјеката:
    1. банке или њеног подређеног друштва,
    2. привредног друштва у којем банка има власнички удио, директно или индиректно путем контроле над 20% или више гласачких права или капитала тог друштва;
  - 3) стицање власништва над инструментима, директно или индиректно, није финансирала банка;
  - 4) инструменти су подређени у односу на инструменте допунског капитала у случају стечаја банке;
  - 5) инструменти нису обезбијеђени или покривени гаранцијом која побољшава подређени статус потраживања од стране било којег од следећих субјеката:
    1. банке или њених подређених друштава,
    2. матичног друштва банке или његових подређених друштава,
    3. матичног финансијског холдинга или његових подређених друштава,
    4. мјешовитог холдинга или његових подређених друштава,
    5. мјешовитог финансијског холдинга или његових подређених друштава,
    6. било ког привредног друштва које је уско повезано са субјектима из подт. 1-5;
  - 6) инструменти нису подложни никаквим уговорним или другим споразумима којима се побољшава подређени статус потраживања на основу инструмената у случају стечаја или ликвидације банке;
  - 7) инструменти су трајни и одредбе којима се уређују не садрже било какав стимуланс банци да их откупи;
  - 8) ако одредбе којима се уређују инструменти укључују једну или више опција пријевременог откупа, укључујући опцију куповине, те опције се могу извршити искључиво на основу дискреционог права издаваоца, имајући у виду испуњење услова под тачком 9. овог става;

- 9) над инструментима се може извршити опција куповине, могу се откупити или поново купити само ако су испуњени прописани услови за смањење регулаторног капитала у складу са чланом 29. ове одлуке, а најраније пет година од дана издавања, осим када су испуњени услови из члана 30. став 3. ове одлуке;
  - 10) одредбе којима се уређују инструменти не наводе експлицитно или имплицитно да би се над инструментима извршила опција куповине, да би се откупили или поново купили од стране банке, осим у случајевима стечаја и ликвидације банке, а банка не истиче ту могућност ни на који други начин;
  - 11) банка не наводи експлицитно или имплицитно да би надлежно тијело пристало на захтјев за извршење опције куповине, откупом или поновном куповином инструмената;
  - 12) инструмент испуњава сљедеће услове у вези са расподјелом:
    1. расподјела се може извршити само из ставки расположивих за расподјелу,
    2. ниво расподјела по инструментима не мијења се у односу на кредитну способност банке или њеног матичног друштва,
    3. одредбе којима се уређују инструменти дају банци пуно дискреционо право да у било којем тренутку откаже расподјелу по инструментима на неограничени временски период и на некумулативном основу, а банка та отказана плаћања може употребљавати без ограничења за испуњавање доспјелих обавеза,
    4. уколико се не изврши расподјела по инструменту, не може се сматрати да је наступио случај неизмирења обавеза банке,
    5. банка нема никаквих ограничења због обуставе расподјеле по овом инструменту, а одредбе којима се уређује овај инструмент не смију обухватати захтјеве из става 3. овог члана;
  - 13) инструменти се не узимају у обзир приликом утврђивања премашују ли обавезе банке њену имовину за потребе утврђивања стечаја банке, када је то примјењиво у складу са законским прописима којима се уређује стечај;
  - 14) одредбе којима се уређују инструменти захтијевају да се по настанку догађаја који је покретач привремено или трајно смањи вриједност главнице инструмента или да се изврши конверзија инструмената у инструменте редовног основног капитала;
  - 15) одредбе којима се уређују инструменти не садрже особине које би могле бити препрека докапитализацији банке, а посебно не смију обухватати захтјеве из става 3. овог члана;
  - 16) инструменти нису предмет споразума о нетирању или пребијању којима би се умањила њихова способност за апсорпцију губитака.
- (3) За потребе ограничења отказивања расподјела по инструментима додатног основног капитала и дефинисања особина које би могле бити препрека докапитализацији банке, одредбе којима се уређује инструмент додатног основног капитала посебно не смију укључивати сљедеће:
- 1) захтјев за расподјеле по инструментима у случају да се изврши расподјела по инструменту који издаје банка који је једнако рангиран или подређен у односу на инструмент додатног основног капитала, укључујући и инструмент редовног основног капитала,
  - 2) захтјев за извршење расподјела по инструментима редовног основног капитала, додатног основног капитала или допунског капитала који би се отказао у случају да се не обаве расподјеле по тим инструментима додатног основног капитала,
  - 3) обавезу замјене исплате камата или дивиденди плаћањем у било каквом другом облику. Банка ни на који други начин не подлијеже таквој обавези.
- (4) Инструменти капитала који испуњавају услове из става 2. овог члана могу се укључити у додатни основни капитал само након што банка добије претходну сагласност Агенције.

**Смањење вриједности или конверзија инструмената
додатног основног капитала**

Члан 17.

- (1) У вези са чланом 16. став 2. тачка 14. ове одлуке, на инструменте додатног основног капитала примјењује се следеће:
  - 1) догађај који је покретач настаје када стопа редовног основног капитала банке из члана 38. ове одлуке падне испод било којег од следећих нивоа:
    1. 7,687%,
    2. нивоа вишег од 7,687%, који банка одреди и поближе опише у одредбама којима се уређује инструмент;
  - 2) банка у одредбама којима се уређује инструмент може поближе описати један или више догађаја који су покретачи, поред оних из тачке 1. овог става;
  - 3) ако одредбе којима се уређују инструменти захтијевају њихову конверзију у инструменте редовног основног капитала по настанку догађаја који је покретач, тим одредбама треба бити поближе наведено једно од следећег:
    1. стопа такве конверзије и ограничење допуштеног износа за конверзију,
    2. распон унутар којег ће се инструменти претворити у инструменте редовног основног капитала;
  - 4) ако одредбе којима се уређују инструменти захтијевају да се по настанку догађаја који је покретач смањи вриједност њихове главнице, смањењем вриједности умањује се следеће:
    1. потраживање власника инструмента у случају стечаја или ликвидације банке,
    2. износ који треба платити у случају извршења опције куповине или откупа инструмента,
    3. расподеле по инструменту.
- (2) Уколико су инструменти додатног основног капитала издати од стране подређеног друштва у ЕУ или трећој земљи, покретач од 7,687% или виши из става 1. тачке 1. овог члана утврдиће се у складу са прописима примјењивим у тој земљи или на основу уговорних одредби, уз претходну провјеру минималне усклађености тих прописа или уговорних одредби од стране Агенције.
- (3) Смањењем вриједности или конверзијом инструмента додатног основног капитала, у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром, настају ставке које испуњавају услове за ставке редовног основног капитала.
- (4) Износ инструмената додатног основног капитала који се признају у ставке додатног основног капитала ограничен је на минимални износ ставки редовног основног капитала који би настао када би вриједност главнице инструмената додатног основног капитала била у потпуности смањена или конвертована у инструменте редовног основног капитала.
- (5) Укупни износ инструмената додатног основног капитала чију је вриједност потребно смањити или конвертовати по настанку догађаја који је покретач није мањи од следећа два износа:
  - 1) износа који је потребан да би стопа редовног основног капитала банке поново у потпуности достигла 7,687%,
  - 2) укупне главнице инструмента.
- (6) По настанку догађаја који је покретач, банке морају предузети следеће:
  - 1) одмах обавијестити Агенцију,
  - 2) обавијестити власнике инструмената додатног основног капитала,
  - 3) смањити вриједност главнице инструмената или конвертовати инструменте у инструменте редовног основног капитала без одгађања, али најкасније у року од мјесец дана, у складу са захтјевом из овог члана.
- (7) Банка која издаје инструменте додатног основног капитала који се конвертују у редовни основни капитал по настанку догађаја који је покретач обезбјеђује да је њен одобрени акционарски капитал у сваком тренутку довољан за конверзију свих таквих конвертибилних инструмената додатног основног капитала у акције у случају настанка догађаја који је покретач. На дан издавања таквих конвертибилних инструмената додатног основног капитала потребно је провести прописану процедуру и добити сва одобрења. Банка је дужна провести процедуру прописану законом и подзаконским актима и претходно обезбиједити сва потребна

одобрења која се односе на конверзију инструмената додатног основног капитала у инструменте редовног основног капитала, по наступању догађаја који је покретач.

- (8) Банка која издаје инструменте додатног основног капитала који садрже одредбу о конверзији у редовни основни капитал дужна је обезбиједити да у њеним оснивачким актима, статуту или уговорним одредбама не постоје процедуралне препреке за ту конверзију.

Посљедице престанка испуњавања услова за инструменте додатног основног капитала

Члан 18.

У случају да инструмент додатног основног капитала престане испуњавати прописане услове за инструменте додатног основног капитала из члана 16. став 2. ове одлуке, примјењује се сљедеће:

- 1) тај инструмент одмах престаје испуњавати услове за инструмент додатног основног капитала,
- 2) дио рачуна емисионих премија на акције који се односи на тај инструмент одмах престаје испуњавати услове за ставку додатног основног капитала.

Додатни основни капитал - регулаторна усклађивања

Члан 19.

- (1) Банка од ставки додатног основног капитала одбија сљедеће:
- 1) директна и индиректна улагања банке у властите инструменте додатног основног капитала, укључујући инструменте додатног основног капитала за које би банка имала обавезу куповине на основу постојећих уговора,
  - 2) директна и индиректна улагања у инструменте додатног основног капитала субјеката финансијског сектора са којима банка има реципрочна међусобна улагања за која Агенција сматра да су извршени с циљем вјештачког повећања регулаторног капитала,
  - 3) износ директних и индиректних улагања банке у инструменте додатног основног капитала субјеката финансијског сектора ако банка у тим субјектима нема значајно улагање, утврђен у складу са чланом 20. ове одлуке,
  - 4) износ директних и индиректних улагања банке у инструменте додатног основног капитала субјеката финансијског сектора ако банка у тим субјектима има значајно улагање, искључујући позиције које као покровитељ емисије држи највише пет радних дана,
  - 5) износ ставки које, у складу са чланом 25. ове одлуке, треба одбити од ставки допунског капитала који премашује допунски капитал банке,
  - 6) пореске обавезе повезане са ставкама додатног основног капитала предвидиве у тренутку њиховог израчунавања, осим ако банка на одговарајући начин усклади износ ставки додатног основног капитала у оној мјери у којој такве пореске обавезе умањују износ до којег се те ставке могу примјењивати за покривање ризика или губитака.
- (2) Банка врши одбитак улагања банке у инструменте додатног основног капитала на основу бруто принципа, а изузетке за примјену нето принципа Агенција може уз испуњење услова прописати посебним подзаконским актом.

Одбици улагања у инструменте додатног основног капитала када банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора

Члан 20.

- (1) Ако банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора, укупан износ улагања у инструменте додатног основног капитала тих субјеката који се одбија од додатног основног капитала банке израчунава се тако што се дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала који премашује 10% редовног основног капитала банке помножи са количником директних и индиректних улагања банке у инструменте додатног основног капитала тих субјеката финансијског сектора и укупних директних и индиректних улагања у све инструменте капитала тих субјеката.
- (2) Дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала субјеката финансијског сектора у

којима банка нема значајно улагање који је мањи или једнак од 10% редовног основног капитала банке не одбија се од капитала, већ се на та улагања примјењује пондер ризика који им одговара у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик.

- (3) Укупан износ улагања у инструменте додатног основног капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање на који се примјењују пондери ризика у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик израчунава се тако што се износ из става 2. овог члана помножи са удјелом који сваки инструмент додатног основног капитала који се држи чини у укупном износу директних и индиректних улагања банке у инструменте додатног основног капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање.
- (4) За потребе из ст. 1. и 3. овог члана редовни основни капитал израчунава се тако што се збир ставки редовног основног капитала из члана 6. ове одлуке умањи за регулаторна усклађивања из члана 9. т. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 12. и 13. ове одлуке, те изврши прилагођавање у складу са чланом 5. ст. 2. и 3. ове одлуке.

Допунски капитал (Т2)

Члан 21.

- (1) Допунски капитал банке састоји се од ставки допунског капитала банке из члана 22. ове одлуке након умањења за регулаторна усклађивања из члана 25. ове одлуке и примјене привременог изузећа од одбитака од регулаторног капитала из члана 31. ове одлуке.
- (2) Допунски капитал не може бити већи од једне трећине основног капитала.

Ставке допунског капитала

Члан 22.

- (1) Ставке допунског капитала су:
  - 1) инструменти капитала, ако су испуњени услови наведени у ставу 2. овог члана (ставке из ове тачке не испуњавају услове за ставке редовног основног капитала или додатног основног капитала),
  - 2) рачуни емисионих премија на акције који се односе на инструменте из тачке 1. овог става,
  - 3) опште исправке вриједности за кредитне губитке до 1,25% износа изложености пондерисаних ризиком, израчунатог у складу са чланом 53. ове одлуке.
- (2) Инструменти капитала испуњавају услове за инструменте допунског капитала ако су остварени сљедећи услови:
  - 1) инструменти су издати директно од банке и у цјелости су уплаћени, при чему је само онај дио инструмента капитала који је у потпуности уплаћен прихватљив као инструмент допунског капитала;
  - 2) инструменти нису у власништву било којег од сљедећих субјеката:
    1. банке или њених подређених друштава,
    2. привредног друштва у којем банка има власнички удио, директно или индиректно путем контроле над 20% или више гласачких права или капитала тог друштва;
  - 3) стицање власништва над инструментима, директно или индиректно, није финансирала банка;
  - 4) потраживања по основу главнице инструмената у складу са одредбама којима се уређују ти инструменти су подређена у односу на потраживања по основу инструмената који представљају прихватљиве обавезе;
  - 5) инструменти нису обезбијеђени нити покривени гаранцијом која побољшава подређени статус потраживања од стране било којег од сљедећих субјеката:
    1. банке или њених подређених друштава,
    2. матичног друштва банке или његових подређених друштава,
    3. матичног финансијског холдинга или његових подређених друштава,
    4. мјешовитог холдинга или његових подређених друштава,

5. мјешовитог финансијског холдинга или његових подређених друштава,
  6. било ког привредног друштва које је уско повезано са субјектима из подт. 1-5;
- б) одредбе уговора којима се уређују инструменти не садрже одредбу којом се на било који начин може побољшати статус подређености потраживања по основу тог инструмента;
  - 7) инструменти имају иницијални рок доспијећа од најмање пет година;
  - 8) одредбе којима се уређују инструменти не укључују било какав стимуланс банци да их откупи или отплати њихову главницу прије рока доспијећа;
  - 9) уколико инструменти укључују једну или више опција пријевременог откупа, укључујући опцију куповине, опције се могу извршити искључиво на основу дискреционог права издаваоца, имајући у виду испуњење услова из тачке 10. овог става;
  - 10) над инструментима се може извршити опција куповине, могу се откупити или поново купити само ако су испуњени прописани услови за смањење регулаторног капитала у складу са чланом 29. ове одлуке, а најраније пет година од дана издавања, осим када су испуњени услови из члана 30. став 3. ове одлуке;
  - 11) одредбама којима се уређују инструменти није експлицитно или имплицитно дефинисано да се може извршити опција куповине, откупа, поновне куповине или отплате ових инструмената прије датума њиховог уговореног рока доспијећа, нити убрзати планирана динамика исплате камате или главнице, осим у случају стечаја или ликвидације банке, а банка не истиче ту могућност ни на који други начин;
  - 12) уговорени услови везани за исплату камате или дивиденди не мијењају се у односу на кредитну способност банке или њеног матичног друштва;
  - 13) инструменти нису предмет споразума о нетирању или пребијању којима би се умањила њихова способност за апсорпцију губитака.
- (3) Инструменти капитала који испуњавају услове из става 2. овог члана могу се укључити у допунски капитал само након што банка добије претходну сагласност Агенције.

Амортизација инструмената допунског капитала

Члан 23.

- (1) Пуни износ инструмената допунског капитала чији је преостали рок до доспијећа дужи од пет година испуњава услове за инструменте допунског капитала.
- (2) Износ ставке допунског капитала који се може укључити у допунски капитал банке у току посљедњих пет година до доспијећа инструмената израчунава се множењем т. 1. и 2. овог става:
  - 1) књиговодствена вриједност инструмента на први дан посљедњег петогодишњег периода до дана доспијећа у складу са уговором подијељен са бројем календарских дана у том периоду,
  - 2) број преосталих календарских дана до уговорног дана доспијећа инструмента.

Посљедице престанка испуњавања услова за инструменте допунског капитала

Члан 24.

У случају да инструмент допунског капитала престане испуњавати услове из члана 22. став 2. ове одлуке, примјењује се сљедеће:

- 1) тај инструмент одмах престаје испуњавати услове за инструмент допунског капитала,
- 2) дио рачуна емисионих премија на акције који се односе на тај инструмент одмах престаје испуњавати услове за ставку допунског капитала.

Допунски капитал - регулаторна усклађивања

Члан 25.

- (1) Од ставки допунског капитала одбија се сљедеће:
  - 1) директна или индиректна улагања банке у властите инструменте допунског капитала, укључујући властите инструменте допунског капитала за које би банка могла имати обавезу куповине на основу постојећих уговорних обавеза,

- 2) директна или индиректна улагања у инструменте допунског капитала субјеката финансијског сектора, ако ти субјекти имају са банком реципрочна међусобна улагања за која Агенција сматра да су извршена с циљем вјештачког повећања регулаторног капитала,
  - 3) износ директних и индиректних улагања банке у инструменте допунског капитала субјеката финансијског сектора ако банка у тим субјектима нема значајно улагање, утврђен у складу са чланом 26. ове одлуке,
  - 4) износ директних и индиректних улагања банке у инструменте допунског капитала субјеката финансијског сектора ако банка у тим субјектима има значајно улагање, искључујући позиције које као покровитељ емисије држи најдуже пет радних дана.
- (2) Банка врши одбитак улагања банке у инструменте допунског капитала на основу бруто принципа, а изузетке за примјену нето принципа Агенција може, уз испуњење услова, прописати посебним подзаконским актом.

Одбици улагања у инструменте допунског капитала када банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора

Члан 26.

- (1) Ако банка нема значајно улагање у субјекте финансијског сектора, укупан износ улагања у инструменте допунског капитала тих субјеката који се одбија од допунског капитала банке израчунава се тако што се дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала који премашује 10% редовног основног капитала банке помножи са количником директних и индиректних улагања банке у инструменте допунског капитала тих субјеката финансијског сектора и укупних директних и индиректних улагања у све инструменте капитала тих субјеката.
- (2) Дио укупног износа директних и индиректних улагања у инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање који је мањи од 10% редовног основног капитала банке или му је једнак не одбија се од капитала, већ се на та улагања примјењује пондер ризика који им одговара у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик.
- (3) Укупан износ улагања у инструменте допунског капитала субјеката финансијског сектора на који се примјењују пондери ризика у складу са стандардизованим приступом за израчунавање капиталног захтјева за кредитни ризик израчунава се тако што се износ из става 2. овог члана помножи са удјелом који сваки инструмент допунског капитала који се држи чини у укупном износу директних и индиректних улагања банке у инструменте допунског капитала субјеката финансијског сектора у којима банка нема значајно улагање.
- (4) За потребе ст. 1. и 3. овог члана редовни основни капитал израчунава се тако што се збир ставки редовног основног капитала из члана 6. ове одлуке умањи за регулаторна усклађивања из члана 9. т. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 12. и 13. ове одлуке, те изврши прилагођавање у складу са чланом 5. ст. 2. и 3. ове одлуке.

Расподјела по инструментима регулаторног капитала

Члан 27.

- (1) Инструменти капитала по основу којих банка има дискреционо право да донесе одлуку о извршењу расподјела у неновчаном облику или у облику инструмената регулаторног капитала не испуњавају услове за инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала или допунског капитала без претходног одобрења Агенције.
- (2) Агенција издаје одобрење из става 1. овог члана само ако оцијени да су испуњени сви сљедећи услови у смислу да дискреционо право из става 1. овог члана или облик у којем се могу извршити расподјеле:
  - 1) не би негативно утицали на способност банке да откаже плаћања у вези са инструментом,

- 2) не би негативно утицали на способност инструмента капитала да покрије губитке,
  - 3) не би на други начин умањили квалитет инструмента капитала.
- (3) Инструменти капитала у вези са којима правно лице, које није банка која их је издала, има дискреционо право донијети одлуку или захтијевати да расподјела по инструменту буде у неновчаном облику или у облику инструмента регулаторног капитала, не испуњавају услове за инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала или допунског капитала.

Улагања у инструменте капитала субјеката финансијског сектора који су под супервизијом и не испуњавају услове за регулаторни капитал

Члан 28.

Банка не одбија од било којег елемента регулаторног капитала директна и индиректна улагања у инструменте капитала субјеката финансијског сектора који су под надзором надлежног регулаторног органа и који не испуњавају услове за укључивање у регулаторни капитал тог субјекта. Банка примјењује одговарајуће пондере ризика на таква улагања у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик према стандардизованом приступу.

Услови за смањење регулаторног капитала

Члан 29.

Банка је дужна тражити од Агенције претходно одобрење за:

- 1) смањење, откуп или поновну куповину инструмената редовног основног капитала које је банка издала у складу са важећом регулативом,
- 2) смањење, расподјелу или рекласификацију рачуна емисионе премије који се односе на инструменте регулаторног капитала у други облик регулаторног капитала,
- 3) извршење опције куповине, откупа, отплате или поновне куповине инструмената додатног основног капитала или инструмената допунског капитала прије датума њиховог уговорног доспијећа.

Супервизорско одобрење за смањење регулаторног капитала

Члан 30.

- (1) Агенција издаје банци одобрење за смањење, поновну куповину, откуп, пријевремену отплату или извршење опције куповине инструмената редовног основног капитала, додатног основног капитала или допунског капитала и одобрење за смањење, расподјелу или рекласификацију рачуна емисионе премије који се односе на те инструменте регулаторног капитала ако је испуњен било који од сљедећих услова:
  - 1) ако банка прије или у тренутку извршења радње која се односи на смањење регулаторног капитала у складу са условима прописаним чланом 29. т. 1-3. ове одлуке замијени те инструменте или са тим инструментима повезане рачуне емисионе премије инструментима регулаторног капитала једнаког или већег квалитета под условима који су одрживи са аспекта способности банке да остварује добит,
  - 2) ако банка Агенцији докаже да би регулаторни капитал банке након извршења предметне радње премашивао прописане капиталне захтјеве утврђене у члану 38. ове одлуке, захтјев за комбиновани заштитни слој дефинисан чланом 45. ове одлуке и евентуалне додатне капиталне захтјеве утврђене за ту банку од стране Агенције на основу процјене ризика којима је та банка изложена или може бити изложена, а у складу са законским овлашћењима.
- (2) Приликом процјене одрживости замјенских инструмената са аспекта способности банке да остварује добит, Агенција разматра извршену анализу банке о обиму у којем би ти замјенски инструменти капитала били неповољнији за банку од инструмената капитала или рачуна емисионе премије које би замијенили.
- (3) Агенција може допустити банци куповину, откуп, отплату или извршење опције поновне куповине инструмената додатног основног капитала или допунског капитала или са њима

повезаних рачуна емисионих премија прије истека пет година од дана издавања само ако је поред услова из става 1. овог члана, испуњен и један од сљедећих услова:

- 1) дошло је до промјене у регулаторној класификацији тих инструмената, која би вјероватно довела до искључења тих инструмената из регулаторног капитала или њихове рекласификације у облик капитала нижег квалитета, а испуњена су оба сљедећа услова:
  1. Агенција сматра да је таква промјена у довољној мјери изгледна,
  2. банка је доказала Агенцији да се регулаторна рекласификација није могла разумно предвидјети у тренутку њиховог издавања;
- 2) дошло је до промјене у примјењивом пореском третману тих инструмената у вези са којим је банка доказала Агенцији да је промјена значајна и да се није могла разумно предвидјети у тренутку издавања инструмента,
- 3) ако банка прије или у тренутку извршења радње из члана 29. замијени инструменте капитала или са њима повезане рачуне емисионих премија инструментима регулаторног капитала једнаког или већег квалитета, под условима који су одрживи са аспекта способности банке да остварује добит и ако је Агенција одобрила ту радњу на основу закључка да би она била корисна са пруденцијалног аспекта и оправдана ванредним околностима,
- 4) инструменти додатног основног капитала или допунског капитала поново су купљени у сврху одржавања тржишта, а што Агенција може, уз испуњење услова, прописати накнадно.

Привремено изузеће од одбитка од регулаторног капитала

Члан 31.

- (1) Ако банка привремено држи инструменте капитала који испуњавају услове за инструменте регулаторног капитала у субјекту финансијског сектора, а које регулаторни орган у складу са законским прописом сматра улагањем ради поступка финансијске помоћи у сврху реорганизације и поновног успостављања одрживости тог субјекта, Агенција може дозволити привремено изузеће од одредаба о одбитку које би се на те инструменте иначе односиле.
- (2) У вези са примјеном става 1. овог члана Агенција ће поступати у складу са законским прописом којим се регулише поступак финансијске помоћи у сврху реорганизације и поновног успостављања одрживости субјекта финансијског сектора.

Захтјев за регулаторни капитал

Члан 32.

Регулаторни капитал банке не смије пасти испод износа уплаћеног оснивачког капитала који се у складу са одредбама законског прописа захтијева приликом издавања дозволе за рад.

Континуирана оцјена квалитета регулаторног капитала

Члан 33.

Агенција континуирано врши оцјену квалитета регулаторног капитала у складу са законском или подзаконском регулативом.

Мањински удјели који испуњавају услов за укључивање у консолидовани редовни основни капитал

Члан 34.

- (1) Мањински удјели састоје се од збира ставки редовног основног капитала подређених друштва, уколико су испуњени сљедећи услови:
  - 1) одређено друштво је једно од сљедећих субјеката:
    1. институција;
    2. финансијски холдинг посредник или мјешовити финансијски холдинг посредник који подлијеже бонитетним захтјевима за кредитне институције у ЕУ на потконсолидованој основи, или инвестициони холдинг посредник који подлијеже бонитетним захтјевима за инвестициона друштва у ЕУ на консолидованој основи;
    3. инвестиционо друштво;

4. финансијски холдинг посредник у трећој земљи под условом да се на тај финансијски холдинг примјењују регулаторни захтјеви барем једнако строги као они који се примјењују на кредитне институције те треће земље и под условом да је Европска комисија потврдила да су ти регулаторни захтјеви барем приближно једнаки онима који се примјењују у ЕУ;
  - 2) подређено друштво је у потпуности укључено у консолидацију за потребе надзора;
  - 3) ставке редовног основног капитала из уводног дијела овог става су у власништву лица која нису друштва укључена у консолидацију за потребе надзора.
- (2) Мањински удјели које финансира, директно или индиректно, матично друштво банке или његова подређена друштва, не испуњавају услове за консолидовани редовни основни капитал.
  - (3) Квалификовани додатни основни капитал, основни капитал, допунски капитал и квалификовани регулаторни капитал обухватају мањинске удјеле, инструменте додатног основног капитала или допунског капитала, и са њима повезане рачуне емисионих премија на акције подређених друштава, ако су испуњени услови из става 1. т. 1. и 2. овог члана, те уколико су наведене ставке редовног основног капитала, додатног основног капитала и ставке допунског капитала у власништву лица која нису друштва укључена у консолидацију за потребе надзора.

Мањински удјели укључени у консолидовани редовни основни капитал

Члан 35.

- (1) Банка може одлучити да за подређена друштва из члана 34. став 1. тачка 1. врши израчун износа мањинских удјела које укључује у консолидовани редовни основни капитал.
- (2) Износ мањинских удјела подређеног друштва који се укључује у консолидовани редовни основни капитал утврђује се тако што се од мањинских удјела тог друштва одузме производ износа из тачке 1. и постотка из тачке 2. како слиједи:
  - 1) редовни основни капитал подређеног друштва умањен за нижи од сљедећих износа:
    1. износ редовног основног капитала подређеног друштва који је потребан за испуњавање:
      - захтијеване стопе редовног основног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ у мјери у којој те захтјеве треба испунити редовним основним капиталом,
      - ако је подређено друштво инвестиционо друштво, збир свих захтјева у мјери у којој те захтјеве треба испунити редовним основним капиталом;
    2. износ консолидованог редовног основног капитала који се односи на то подређено друштво, а који је потребан за испуњавање, на консолидованој основи, захтијеване стопе редовног основног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ у мјери у којој те захтјеве треба испунити редовним основним капиталом,
  - 2) мањински удјели подређеног друштва изражени као постотак свих ставки редовног основног капитала тог друштва.
- (3) Израчун из ст. 1. и 2. овог члана обавља се на потконсолидованој основи за свако подређено друштво из члана 34. став 1. тачка 1.
- (4) У случају да банка одлучи да не врши израчун у складу са овим чланом, мањински удио тог подређеног друштва не смије се укључити у консолидовани редовни основни капитал.

Квалификовани инструменти основног капитала укључени у консолидовани основни капитал

Члан 36.

- (1) Износ квалификованог основног капитала подређеног друштва који се укључује у консолидовани регулаторни капитал утврђује се тако што се од квалификованог основног капитала тог друштва одузме производ износа из тачке 1. и постотка из тачке 2. како слиједи:
  - 1) основни капитал подређеног друштва умањен за нижи од сљедећих износа:

1. износ основног капитала подређеног друштва који је потребан за испуњавање:
    - захтијеване стопе основног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ у мјери у којој те захтјеве треба испунити основним капиталом,
    - ако је подређено друштво инвестиционо друштво, збир свих захтјева у мјери у којој те захтјеве треба испунити основним капиталом;
  2. износ консолидованог основног капитала који се односи на подређено друштво, а који је потребан за испуњавање, на консолидованој основи, захтијеване стопе основног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ у мјери у којој те захтјеве треба испунити основним капиталом,
- 2) квалификовани основни капитал подређеног друштва изражен као постотак свих ставки основног капитала тог друштва.
- (2) Израчун из става 1. овог члана обавља се на потконсолидованој основи за свако подређено друштво из члана 34. став 1. тачка 1.
  - (3) У случају да банка одлучи да не врши израчун у складу са овим чланом, квалификовани основни капитал тог подређеног друштва не смије се укључити у консолидовани основни капитал.
  - (4) Банка одређује износ квалификованог основног капитала подређеног друштва који је укључен у консолидовани додатни основни капитал тако што се од квалификованог основног капитала тог друштва укљученог у консолидовани основни капитал одузму мањински удјели тог друштва који су укључени у консолидовани редовни основни капитал.

Квалификовани инструменти регулаторног капитала укључени у консолидовани регулаторни капитал

Члан 37.

- (1) Износ квалификованог регулаторног капитала подређеног друштва који се укључује у консолидовани регулаторни капитал утврђује се тако што се од квалификованог регулаторног капитала тог друштва одузме производ износа из тачке 1. и постотка из тачке 2. како слиједи:
  - 1) регулаторни капитал подређеног друштва умањен за нижи од следећих износа:
    1. износ регулаторног капитала подређеног друштва који је потребан за испуњавање:
      - захтијеване стопе регулаторног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ,
      - ако је подређено друштво инвестиционо друштво, збир свих захтјева у мјери у којој те захтјеве треба испунити регулаторним капиталом;
    2. износ регулаторног капитала који се односи на подређено друштво, а који је потребан за испуњавање, на консолидованој основи, захтијеване стопе регулаторног капитала, додатних капиталних захтјева на основу супервизорске процјене, захтјева за комбиновани заштитни слој и свих додатних супервизорских прописа у земљама изван БиХ,
  - 2) квалификовани регулаторни капитал друштва изражен као постотак свих ставки регулаторног капитала тог друштва, искључујући опште исправке вриједности за кредитне губитке до 1,25% износа изложености пондерисаног ризиком које се односе на то друштво.
- (2) Израчун из става 1. овог члана обавља се на потконсолидованој основи за свако подређено друштво из члана 34. став 1. тачка 1.
- (3) У случају да банка одлучи да не врши израчун у складу са овим чланом, квалификовани регулаторни капитал тог подређеног друштва не смије се укључити у консолидовани регулаторни капитал.

- (4) Банка одређује износ квалификованог регулаторног капитала подређеног друштва који је укључен у консолидовани допунски капитал тако што се од квалификованог регулаторног капитала тог друштва укљученог у консолидовани регулаторни капитал одузме квалификовани основни капитал тог друштва који је укључен у консолидовани основни капитал.

Капитални захтјеви за банке

Члан 38.

- (1) Поступајући у складу са чланом 32. ове одлуке и прописаним захтјевима у вези са одступањем за мали обим пословања из књиге трговања из члана 39. ове одлуке, банка мора у сваком тренутку испуњавати сљедеће капиталне захтјеве:
- 1) стопу редовног основног капитала од 6,75%,
  - 2) стопу основног капитала од 9%,
  - 3) стопу регулаторног капитала од 12%,
  - 4) стопу финансијске полуге од 6%.
- (2) Банка израчунава стопе капитала из става 1. т. 1-3. овог члана на сљедећи начин:
- 1) стопа редовног основног капитала јесте однос редовног основног капитала и укупног износа изложености ризику, изражена у процентима,
  - 2) стопа основног капитала јесте однос основног капитала банке и укупног износа изложености ризику, изражена у процентима,
  - 3) стопа регулаторног капитала јесте однос регулаторног капитала банке и укупног износа изложености ризику, изражена у процентима.
- (3) Укупни износ изложености ризику израчунава се као збир т. 1-6. овог става након уважавања одредаба из става 4. овог члана:
- 1) износи изложености пондерисани кредитним ризиком утврђени у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на капитални захтјев за кредитни ризик и износи изложености по основу слободних испорука израчунати у складу са чланом 104. ове одлуке, за све пословне активности банке, осим износа изложености пондерисаних ризиком за послове из књиге трговања банке;
  - 2) капитални захтјеви за послове из књиге трговања банке за сљедеће:
    1. тржишни ризик у складу са главом IX ове одлуке,
    2. велике изложености које прекорачују ограничења дефинисана Одлуком о великим изложеностима;
  - 3) капитални захтјеви одређени у складу са одредбама из дијела ове одлуке које се односе на тржишне ризике, за све пословне активности за које се рачунају капитални захтјеви за:
    1. девизни ризик,
    2. робни ризик.
  - 4) капитални захтјеви за ризик намирања у складу са главом VII ове одлуке, изузев члана 104. ове одлуке,
  - 5) капитални захтјеви за оперативни ризик у складу са главом VIII ове одлуке,;
  - 6) износ изложености пондерисан ризиком утврђен у складу са чл. 50. и 51 ове одлуке, који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик друге уговорне стране, а произилази из послова из књиге трговања и односи се на финансијске деривате из Прилога 2. ове одлуке, репо трансакције, трансакције позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране на основу хартија од вриједности или робе, трансакције са дугим роком намирања и маржне кредите.
- (4) Сљедеће одредбе примјењују се приликом израчунавања укупног износа изложености из става 3. овог члана:
- 1) капитални захтјеви из става 3. т. 3. и 5. укључују оне ризике који произилазе из свих пословних активности банке,
  - 2) банке множе капиталне захтјеве из т. 2-5. тог става са 8,33.
- (5) Израчунавање капиталних захтјева у складу са одредбама ове одлуке предмет је независног прегледа од стране интерне и спољне ревизије, а у складу са законским и подзаконским прописима којима се регулише функција интерне и спољне ревизије у банкама.

Одступање од капиталних захтјева за мали обим послова из књиге трговања

Члан 39.

- (1) Одступајући од члана 38. став 3. тачка 2. ове одлуке банка може израчунавати капиталне захтјеве за послове из књиге трговања у складу са ставом 2. овог члана, ако је обим њених билансних и ванбилансних послова из књиге трговања једнак или мањи од оба сљедећа услова, а на основу процјене спроведене на мјесечној основи користећи податке на посљедњи дан у мјесецу:
  - 1) 5% укупне имовине банке,
  - 2) 50 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути).
- (2) Ако су испуњена оба услова из става 1. овог члана:
  - 1) банка може финансијске деривате наведене у Прилогу 2. тачка 1. и деривате који се односе на власничка улагања из т. 3-8. Прилога 2. ове одлуке изузети из израчуна капиталног захтјева за послове из књиге трговања из члана 38. став 3. тачка 2,
  - 2) за позиције из књиге трговања поред позиција из тачке 1. овог става, банка може капитални захтјев за послове из књиге трговања замијенити израчунатим капиталним захтјевом за кредитни ризик.
- (3) Банка за потребе става 1. израчунава обим билансних и ванбилансних послова из књиге трговања на основу података на посљедњи дан сваког мјесеца у складу са сљедећим захтјевима:
  - 1) све позиције распоређене у књигу трговања у складу са чланом 116. ове одлуке укључују се у израчун, изузев позиција које се односе на стране валуте и робу,
  - 2) све позиције укључене у израчун у складу са тачком 1. овог става вреднују се по њиховој тржишној вриједности на припадајући датум. Ако није доступна тржишна вриједност позиције на одређени датум, банка узима фер вриједност те позиције на тај датум. Ако нису доступне тржишна вриједност и фер вриједност позиције на одређени датум, банка за ту позицију узима посљедњу тржишну вриједност или фер вриједност;
  - 3) апсолутна вриједност других позиција сабира се са апсолутном вриједношћу кратких позиција.
- (4) Ако су испуњени услови из става 1. овог члана, не примјењује се члан 114. став 5. и члан 115. ове одлуке.
- (5) Банка обавјештава Агенцију када израчунава или престане израчунавати капиталне захтјеве за своје послове из књиге трговања у складу са ставом 2. овог члана.
- (6) Банка која више не испуњава један или оба услова из става 1. овог члана о томе одмах обавјештава Агенцију.
- (7) Банка престаје израчунавати капиталне захтјеве за своје послове из књиге трговања у складу са ставом 2. овог члана у року од три мјесеца од настанка једног од сљедећих случајева:
  - 1) банка не испуњава услов 1. или 2. из става 1. овог члана током три узастопна мјесеца;
  - 2) банка не испуњава услов 1. или 2. из става 1. овог члана током више од шест мјесеци у посљедњих годину дана.
- (8) Ако је банка престала израчунавати капиталне захтјеве за своје послове из књиге трговања у складу са овим чланом, допуштено јој је поново израчунавати капиталне захтјеве за своје послове из књиге трговања у складу са овим чланом само ако Агенцији докаже да су сви услови утврђени ставом 1. овог члана били испуњени у непрекидном периоду од једне године.
- (9) Банка током мјесечне процјене не заузима позицију трговања, не купује, нити продаје позиције из књиге трговања само како би испунила било који од услова из става 1. овог члана.
- (10) Изузетно, Агенција може донијети одлуку којом од банке захтјева да израчунава капиталне захтјеве за тржишни ризик и уколико банка не прелази лимите из става 7. овог члана.

Извјештавање о капиталним захтјевима и финансијским информацијама

Члан 40.

- (1) Банка је дужна извјештавати Агенцију о израчунавању капиталних захтјева из члана 38. ове одлуке у складу са подзаконским прописом којим се ближе уређују јединствени обрасци, учесталост и датуми извјештавања.

- (2) Агенција може од банке захтијевати и додатне извјештаје о финансијским информацијама које су потребне за добијање потпуног прегледа ризичног профила банке и прописати остале посебне захтјеве за извјештавање.

ГЛАВА III

ФИНАНСИЈСКА ПОЛУГА, ЗАШТИТНИ СЛОЈЕВИ КАПИТАЛА И МЈЕРЕ ЗА ОЧУВАЊЕ КАПИТАЛА

1. Финансијска полуга

Израчунавање стопе финансијске полуге

Члан 41.

- (1) Банка израчунава стопу финансијске полуге из члана 38. став 1. тачка 4. ове одлуке у складу са методологијом из ст. 2-12. овог члана.
- (2) Стопа финансијске полуге израчунава се тако да се мјера капитала банке подијели са мјером укупне изложености банке, те се добијени однос изражава као проценат. Банка израчунава стопу финансијске полуге на референтни датум извјештавања.
- (3) За потребе става 2. овог члана мјера капитала је основни капитал.
- (4) Мјера укупне изложености банке јесте збир вриједности изложености:
- 1) имовине из става 5. овог члана,
  - 2) финансијских деривата из става 10. овог члана,
  - 3) увећања за кредитни ризик друге уговорне стране на трансакције финансирања хартија од вриједности из става 11. овог члана
  - 4) ванбилансних ставки из става 12. овог члана.
- (5) У вези са примјеном става 4. тачка 1. овог члана, вриједност изложености имовине представља ону дефинисану чланом 49. став 1. ове одлуке, а трансакције финансирања хартија од вриједности се не нетирају изузев у случају испуњења свих услова наведених у члану 60. став 2. Одлуке о управљању ризиком ликвидности.
- (6) Одступајући од става 4. тачка 4. овог члана, ванбилансна ставка која се у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром третира као финансијски дериват посматраће се као финансијски дериват у ставу 4. тачка 2. овог члана.
- (7) Банка израчунава мјеру укупне изложености у складу са сљедећим начелима:
- 1) технике смањења кредитног ризика не употребљавају се за смањење мјере укупне изложености и
  - 2) нетирање имовине и обавеза није допуштено.
- (8) Одступајући од става 7. тачка 2. овог члана, банка може умањити вриједност изложености кредита за претфинансирање или међукредита позитивним салдом на штедном рачуну дужника којем је кредит одобрен и укључити само преостали износ у мјеру укупне изложености, само уколико су испуњени сви сљедећи услови:
- 1) одобравање кредита условљено је отварањем штедног рачуна у банци која одобрава кредит, те су и кредит и штедни рачун уређени прописима којима је регулисано отварање штедних рачуна и одобравање кредита;
  - 2) дужник током цјелокупног трајања кредита не може, ни дијелом ни у цијелости, повући износ са штедног рачуна;
  - 3) банка може безусловно и неопозиво употријебити износ на штедном рачуну за намирење било којег потраживања које произлази из уговора о кредиту у случајевима који су уређени прописима из тачке 1. овог става, укључујући случај дужниковог неплаћања или несолвентности.
- (9) Кредит за претфинансирање или међукредит из става 8. овог члана представља кредит који се дужнику одобрава на ограничени период како би се премостили дужникови мањкови у финансирању, док се не одобри коначни кредит у складу са критеријумима утврђеним у прописима којима су уређене такве трансакције.

- (10) Банка одређује вриједност изложености за финансијске деривате из Прилога 2. ове одлуке, укључујући и оне ванбилансне, у складу са методом из чл. 50. и 51. ове одлуке, само уколико се том истом методом користи за одређивање вриједности тих уговора за потребе израчунавања капиталних захтјева.
- (11) Поред израчунавања вриједности изложености за трансакције финансирања хартија од вриједности у складу са ставом 5. овог члана, банка утврђује вриједност увећања за кредитни ризик друге уговорне стране на трансакције финансирања хартија од вриједности на нивоу појединачне трансакције на основу следеће формуле:
- $$E_i^* = \max \{0, E_i - C_i\}$$
- гдје је:
- E_i – фер вриједност хартије од вриједности или новца позајмљеног другој уговорној страни по трансакцији i ,
  - C_i – фер вриједност примљеног новца или хартије од вриједности од друге уговорне стране по трансакцији i .
- (12) Банка утврђује вриједност изложености ванбилансних ставки у складу са чланом 49. став 1. ове одлуке, на које примјењује следеће факторе конверзије:
- 1) фактор конверзије за ванбилансне ставке ниског ризика из Прилога 1. ове одлуке, износи 10%,
  - 2) фактор конверзије за ванбилансне ставке средњег/ниског ризика из Прилога 1. ове одлуке износи 20%,
  - 3) фактор конверзије за ванбилансне ставке средњег ризика из Прилога 1. ове одлуке износи 50%,
  - 4) фактор конверзије за све друге ванбилансне ставке из Прилога 1. ове одлуке износи 100%.

Изложености искључене из мјере укупне изложености

Члан 42.

Банка може било коју од следећих изложености искључити из мјере укупне изложености из члана 41. став 4. ове Одлуке:

- 1) имовину одбијену при израчуну мјере капитала из члана 41. став 3. ове одлуке;
- 2) гарантоване дијелове изложености који произилазе из извозних кредита који испуњавају оба следећа услова:
  1. гаранцију пружа признати пружалац нематеријалне кредитне заштите у складу са чл. 84. и 85. ове одлуке, укључујући агенције за кредитирање извоза или централне владе;
  2. на гарантовани дио изложености примјењује се пондер ризика од 0%, у складу са чланом 54. ст. 2. или 4. и чланом 56. став 6. ове одлуке.

Извјештавање о финансијској полузи

Члан 43.

Банка је дужна извјештавати Агенцију о стопи финансијске полуге и њеним саставним дијеловима у складу са подзаконским прописом којим се ближе уређују јединствени обрасци, учесталост и датуми извјештавања.

2. Заштитни слојеви капитала

Захтјев за одржавање заштитног слоја за очување капитала

Члан 44.

- (1) Заштитни слој за очување капитала јесте регулаторни капитал који банка мора одржавати у облику редовног основног капитала у износу од 2,5% укупног износа изложености ризику, израчуаног у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке.
- (2) Заштитни слој за очување капитала из става 1. овог члана представља дио редовног основног капитала изнад прописаног минимума од 6,75% укупног износа изложености ризику.
- (3) Уколико је Агенција одређеној банци, на основу процјене ризика којима је та банка изложена или може бити изложена, утврдила већу стопу редовног основног капитала од прописаног минимума, који износи 6,75% укупног износа изложености ризику, тада заштитни слој за очување капитала представља дио редовног основног капитала изнад стопе коју је Агенција одредила за ту банку.

- (4) Уколико банка не испуњава захтјеве из става 1. овог члана, примјењују се ограничења расподјеле из члана 46. ст. 2. и 3. ове одлуке и саставља план за очување капитала из члана 47. ове одлуке.

Захтјев за остале заштитне слојеве капитала

Члан 45.

- (1) Агенција утврђује листу системски значајних банака у складу са чланом 187. Закона о банкама Републике Српске.
- (2) Агенција може одредити стопу заштитног слоја капитала за системски значајне банке у висини од 0% до 3% укупног износа изложености ризику израчунатог у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке.
- (3) Захтјев за комбиновани заштитни слој представља редовни основни капитал (изражен процентуално у односу на укупни износ изложености ризику израчунат у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке), који је намијењен испуњавању захтјева за заштитни слој за очување капитала, увећан за сљедеће заштитне слојеве, у зависности од тога шта је примјењиво:
- 1) контрациклични заштитни слој специфичан за банку,
  - 2) заштитни слој за системски значајну банку,
  - 3) заштитни слој за системски ризик.
- (4) Примјена захтјева за одржавање контрацикличног заштитног слоја специфичног за банку и заштитног слоја за системски ризик у случају потребе прописале се посебним актом.
- (5) Уколико банка не испуњава захтјеве из става 3. овог члана, примјењују се ограничења расподјеле из члана 46. ст. 2. и 3. ове одлуке.

3. Мјере за очување капитала

Мјере за очување капитала - ограничења расподјеле

Члан 46.

- (1) Банка која испуњава захтјеве за комбиновани заштитни слој не може да изврши расподјелу добити у вези са редовним основним капиталом, ако би то довело до смањења редовног основног капитала до нивоа на којем више не испуњава комбиновани заштитни слој.
- (2) Банка која не испуњава захтјев за комбиновани заштитни слој дужна је израчунавати максимални износ за расподјелу (МИР) и о томе обавијестити Агенцију.
- (3) Банка прије израчунавања МИР-а из става 2. ове одлуке не смије предузети било коју од сљедећих активности:
- 1) извршити расподјелу добити везану уз редовни основни капитал,
  - 2) створити обавезу плаћања варијабилних накнада или дискреционих пензионих погодности или извршити исплату варијабилних накнада уколико у том тренутку банка не испуњава комбиновани заштитни слој из члана 45. ове одлуке,
  - 3) извршити плаћања по инструментима додатног основног капитала.
- (4) МИР се израчунава множењем збира израчунатог у складу са ставом 5. овог члана са фактором утврђеним у складу са ставом 6. овог члана. МИР се умањује за све активности које се односе на став 3. т. 1-3. овог члана.
- (5) Збир који се множи у складу са ставом 4. овог члана састоји се од:
- 1) добити текуће године која је остварена у току пословне године, која није укључена у редовни основни капитал у складу са чланом 6. ст. 2. и 3. ове одлуке, а која је остварена након посљедње одлуке о расподјели добити или било које активности која се односи на став 3. т. 1-3. овог члана и
  - 2) добити текуће године која је остварена на крају пословне године, која није укључена у редовни основни капитал у складу са чланом 6. ст. 2. и 3. ове одлуке, а која је остварена након посљедње одлуке о расподјели добити или било које активности која се односи на став 3. т. 1-3. овог члана, умањено за:
  - 3) износе који би се плаћали по основу пореза, ако би се т. 1 и 2. овог става задржале.

(6) Фактор се утврђује на сљедећи начин:

- 1) ако редовни основни капитал који одржава банка, а који се не користи за испуњавање капиталних захтјева из члана 38. став 1. т. 1-3. ове одлуке и додатних капиталних захтјева након поступка надзорног прегледа и оцјене банака, исказан као процентуални удио у укупном износу изложености ризику израчуаном у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке, спада у први (односно најнижи) квартил дистрибуције захтјева за комбиновани заштитни слој - фактор износи 0,
- 2) ако редовни основни капитал који одржава банка, а који се не користи за испуњавање капиталних захтјева из члана 38. став 1. т. 1-3. ове одлуке и додатних капиталних захтјева након поступка надзорног прегледа и оцјене банака, исказан као процентуални удио у укупном износу изложености ризику израчуаном у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке, спада у други квартил дистрибуције захтјева за комбиновани заштитни слој - фактор износи 0,2,
- 3) ако редовни основни капитал који одржава банка, а који се не користи за испуњавање капиталних захтјева из члана 38. став 1. т. 1-3. ове одлуке и додатних капиталних захтјева након поступка надзорног прегледа и оцјене банака, исказан као процентуални удио у укупном износу изложености ризику израчуаном у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке, спада у трећи квартил дистрибуције захтјева за комбиновани заштитни слој - фактор износи 0,4,
- 4) ако редовни основни капитал који одржава банка, а који се не користи за испуњавање капиталних захтјева из члана 38. став 1. т. 1-3. ове одлуке и додатних капиталних захтјева након поступка надзорног прегледа и оцјене банака за ризике изузев ризика прекомјерне финансијске полуге, исказан као процентуални удио у укупном износу изложености ризику израчуаном у складу са чланом 38. став 3. ове одлуке, спада у четврти (односно највиши) квартил дистрибуције захтјева за комбиновани заштитни слој - фактор износи 0,6,
- 5) доње и горње границе сваког квартила дистрибуције захтјева за комбиновани заштитни слој израчунавају се на сљедећи начин:

$$\text{Доња граница квартила дистрибуције} = \frac{\text{Захтјев за комбиновани заштитни слој}}{4} \times (Q_n - 1)$$

$$\text{Горња граница квартила дистрибуције} = \frac{\text{Захтјев за комбиновани заштитни слој}}{4} \times (Q_n)$$

гдје "Q_n" означава редни број односног квартила дистрибуције.

- (7) Ограничења која су одређена овим чланом примјењују се само на плаћања која доводе до смањења редовног основног капитала или смањења добити, те ако обустава плаћања или неспровођење плаћања не представљају настанак статуса неизмирења обавеза или услова за примјену плана опоравка банке у случају несолвентности.
- (8) Ако банка не испуњава захтјев за комбиновани заштитни слој, а намјерава расподијелити неку од своје расположиве добити или предузети неку од активности из става 3. т. 1-3. овог члана, о томе обавјештава Агенцију и доставља сљедеће информације:
  - 1) износ капитала који одржава банка, подијељен на:
    1. редовни основни капитал,
    2. додатни основни капитал,
    3. допунски капитал;
  - 2) износ добити текуће године остварене током пословне године и добити текуће године остварене на крају пословне године;
  - 3) износ МИР-а израчуан у складу са ставом 4. овог члана;
  - 4) износ расположиве добити коју намјерава распоредити на сљедеће:
    1. исплату дивиденди,
    2. откуп акција,
    3. плаћања по инструментима додатног основног капитала,

4. исплату варијабилне накнаде или дискреционих пензионих погодности, било стварањем нове обавезе плаћања или плаћањем у складу са обавезом плаћања која је настала у вријеме када банка није испуњавала захтјев за комбиновани заштитни слој.
- (9) Банка је дужна одржавати адекватне интерне системе којима се обезбјеђује тачно израчунавање износа расположиве добити и МИР-а, те мора бити у могућности доказати ту тачност на захтјев Агенције.
- (10) За потребе ст. 1. и 2. овог члана расподјела везана уз редовни основни капитал укључује сљедеће:
- 1) исплату дивиденди у готовини,
  - 2) расподјелу у потпуности или дјелимично плаћених бонусних акција или других инструмената капитала из члана 6. став 1. тачка 1. ове одлуке,
  - 3) откуп или куповину властитих акција или других инструмената капитала из члана 6. став 1. тачка 1. ове одлуке од стране банке,
  - 4) враћање уплаћених износа везаних за инструменте капитала из члана 6. став 1. тачка 1. ове одлуке,
  - 5) расподјелу ставки из члана 6. став 1. т. 2-5. ове одлуке.

План за очување капитала

Члан 47.

- (1) Ако банка не испуњава захтјев за одржавање заштитних слојева за очување капитала, дужна је сачинити план за очување капитала и доставити га Агенцији најкасније у року од пет радних дана након што је установила да неће успјети испунити тај захтјев, осим ако Агенција одобри продужетак тог рока на 10 дана. Агенција ће издати такво одобрење само у појединачним случајевима, на основу процјене конкретних околности у свакој појединачној банци, узимајући у обзир обим и сложеност пословања банке.
- (2) План за очување капитала из става 1. овог члана садржи сљедеће:
- 1) процјене прихода и расхода и планирану билансну суму и структуру ставки биланса,
  - 2) мјере за повећање прописаних стопа капитала банке,
  - 3) план и оквир за повећање стопа капитала како би се у потпуности испунио захтјев за одржавање заштитних слојева за очување капитала,
  - 4) све друге информације које Агенција сматра потребним за спровођење оцјене која се захтијева у складу са ставом 3. овог члана.
- (3) Агенција врши оцјену плана за очување капитала банке, те одобрава план само уколико сматра да је врло вјероватно да ће се његовим спровођењем очувати или прикупити довољно капитала који би банци омогућио испуњавање захтјева за одржавање заштитног слоја за очување капитала у року који Агенција сматра примјерним.
- (4) Ако Агенција не одобри план за очување капитала у складу са ставом 3. овог члана, предузима једну или обје сљедеће мјере:
- 1) захтијева од банке да повећа регулаторни капитал до одређеног нивоа у одређеним роковима,
  - 2) прописује за ту банку строжа правила за расподјелу од утврђених у члану 46. ове одлуке.

ГЛАВА IV

КАПИТАЛНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА КРЕДИТНИ РИЗИК

Приступи кредитном ризику

Члан 48.

- (1) Банка приликом израчунавања износа изложености пондерисаних ризиком за потребе члана 38. став 3. т. 1. и 6. ове одлуке примјењује стандардизовани приступ за израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик.
- (2) За потребе израчунавања капиталних захтјева за кредитни ризик, изложености према инвестиционим друштвима из трећих земаља, изложености према кредитним институцијама

из трећих земаља и према берзи из трећих земаља третирају се као изложености према институцијама само ако трећа земља у вези са тим субјектом примјењује регулаторне и супервизорске захтјеве који су барем приближно једнаки онима који се примјењују у Републици Српској и БиХ, односно ЕУ.

- (3) За потребе претходног става Агенција примјењује одлуку Европске комисије о томе примјењује ли нека трећа земља регулаторне и супервизорске захтјеве који су барем приближно једнаки онима који се примјењују у ЕУ и наводи списак тих земаља у Прилогу 4. ове одлуке.

Вриједност изложености

Члан 49.

- (1) Израчунавање вриједности изложености за ставке билансне имовине врши се тако што се од књиговодствене вриједности одбије исправка вриједности, додатна вриједносна усклађивања у складу са чланом 5. став 3. ове одлуке и смањења регулаторног капитала повезана са ставком имовине. Вриједност изложености ставки ванбилансне имовине наведених у Прилогу 1. ове одлуке представља износ њене књиговодствене вриједности умањене за резервисања за покриће очекиваних кредитних губитака за ванбилансне изложености, помножена са сљедећим факторима конверзије:

- 1) 100% за ставке са високим ризиком,
- 2) 50% за ставке са средњим ризиком,
- 3) 20% за ставке са средњим/ниским ризиком,
- 4) 0% за ставке са ниским ризиком.

Ванбилансне ставке распоређују се у категорије ризика како је наведено у Прилогу 1. ове одлуке.

- (2) Ако се банка користи сложеном методом финансијског колатерала из члана 92. ове одлуке, вриједност изложености хартија од вриједности или робе, продатих, понуђених као колатерал или датих у зајам на основу репо трансакције или у оквиру трансакције позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране или маржних кредита, повећава се за корективни фактор примјерен за такве хартије од вриједности или робу као што је прописано чл. 92. и 93. ове одлуке.
- (3) Вриједност изложености финансијских деривата из Прилога 2. ове одлуке утврђује се у складу са методом за израчунавање вриједности изложености из чл. 50. и 51. ове одлуке, уколико је ријеч о дериватима који представљају позиције књиге трговања. Уколико финансијски деривати из Прилога 2. ове одлуке представљају позиције банкарске књиге, тада се у израчуну износа изложености предметних позиција користи трошак замјене из члана 51. став 3. ове одлуке.
- (4) Вриједност изложености репо трансакције, трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране, трансакција са дугим роком намирења ~~и~~ маржних кредита може се одредити у складу са главом VI ове одлуке, која се односи на технике смањења кредитног ризика (CRM) или у складу са чл. 50. и 51. ове одлуке.
- (5) Ако се на изложеност примјењује материјална кредитна заштита, вриједност изложености која је примјењива на ту ставку може се измијенити у складу са главом VI ове одлуке, која се односи на технике смањења кредитног ризика (CRM).

Методe за израчунавање вриједности изложености финансијских деривата

Члан 50.

- (1) Банка утврђује вриједност изложености за финансијске деривате наведене у Прилогу 2. ове одлуке на основу методе оригиналне изложености из члана 51. ове одлуке, а на основу прага који се дефинише ставом 3. овог члана.
- (2) Банка може одредити вриједност изложености репо трансакције, трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране, трансакција са дугим роком намирења и маржних кредита у складу са чланом 51. ове одлуке умјесто у складу са главом VI ове одлуке.

- (3) Банка је дужна израчунавати вриједност изложености финансијских деривата из Прилога 2. ове одлуке у складу са методом оригиналне изложености из члана 51. ове одлуке уколико је износ њених билансних и ванбилансних послова са дериватима једнак или мањи од оба сљедећа прага, а на основу процјене која се спроводи једном мјесечно на основу података посљедњег дана у мјесецу:
- 1) 5% укупне имовине банке;
  - 2) 100 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути).
- (4) За потребе става 3. овог члана банке израчунавају обим својих билансних и ванбилансних послова с дериватима на основу података посљедњег дана сваког мјесеца у складу са сљедећим захтјевима:
- 1) позиције у дериватима вреднују се по тржишним вриједностима на тај одређени датум, ако није доступна тржишна вриједност позиције на одређени датум, банка узима фер вриједност те позиције на тај датум, ако нису доступне тржишна вриједност и фер вриједност позиције на одређени датум, банка за ту позицију узима посљедњу тржишну вриједност или фер вриједност;
  - 2) апсолутна вриједност дугих позиција у дериватима сабира се са апсолутном вриједношћу кратких позиција у дериватима;
  - 3) укључују се све позиције у дериватима, осим кредитних деривата који су признати као интерне заштите од изложености кредитном ризику из банкарске књиге.
- (5) Ако послови са дериватима на консолидованој основи не прелазе прагове из става 3. овог члана, а банка која је укључена у консолидацију прелази те прагове на појединачном нивоу, та банка може, на основу одобрења Агенције, примјењивати методу која би се примјењивала на консолидованој основи.
- (6) Банка која не испуњава услове дефинисане ставом 3. овог члана одмах о томе обавјештава Агенцију и престаје примјењивати методу прописану чланом 51. ове одлуке у року од три мјесеца од:
- 1) неиспуњења услова из става 3. тачка 1. или тачка 2. овог члана три мјесеца узастопно,
  - 2) неиспуњења услова из става 3. тачка 1. или тачка 2. овог члана више од шест мјесеци у претходних годину дана.
- (7) Агенција може накнадно прописати додатне захтјеве у смислу приступа за израчун изложености финансијских деривата у случају преласка прагова дефинисаних у ставу 3. овог члана, те извјештавања по истом, а у зависности од оправданости увођења таквих захтјева.
- (8) Уколико банка престане израчунавати вриједност изложености финансијских деривата у складу са ставом 3. овог члана, за поновно израчунавање изложености финансијских деривата по истој методи потребна је непрекидна испуњеност услова дефинисаних ставом 3. овог члана у периоду од једне године.
- (9) Банка током мјесечне процјене неће улазити у трансакцију са дериватима, неће куповати нити продавати деривате само како би испунила било који од услова утврђених ставом 3. овог члана.
- (10) У израчунавању износа изложености пондерисаних кредитним ризиком за ризик друге уговорне стране позиција из књиге трговања, банка примјењује сљедећа начела:
- 1) банка не смије примјењивати једноставну методу финансијског колатерала из члана 91. ове одлуке за признавање ефекта финансијског колатерала,
  - 2) у случају репо трансакција и трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране које су распоређене у књигу трговања, банка као признати колатерал може признати све финансијске инструменте и робу који испуњавају услове за укључивање у књигу трговања,
  - 3) за потребе израчуна корективних фактора кад су финансијски инструменти или роба који не испуњавају услове из Главе VI ове одлуке дати у зајам, продати или дати као колатерал односно узети у зајам, купљени или примљени као колатерал или на други начин на основу те трансакције, и кад банка примјењује приступ регулаторних корективних фактора из члана 93. ове одлуке, банка примјењује исти третман који примјењују на акције које нису укључене у главни берзански индекс, али које су уврштене на признату берзу.

Метода оригиналне изложености

Члан 51.

- (1) Банка је дужна сваку трансакцију са дериватима третирати као засебан скуп за нетирање и за сваку трансакцију израчунавати вриједност изложености.
- (2) Банка израчунава вриједност изложености трансакције у складу са методом оригиналне изложености за кредитни ризик друге уговорне стране како слиједи:
Вриједност изложености = $1,4 \cdot (RC + PFE)$
гдје је:
RC = трошак замјене израчунат у складу са ставом 3. овог члана,
PFE = потенцијална будућа изложеност израчуната у складу са ставом 4. овог члана.
- (3) Трошак замјене банка израчунава како слиједи:
 $RC = \max \{CMV, 0\}$
гдје је:
RC = трошак замјене,
CMV = садашња тржишна вриједност.
Да би утврдила трошак замјене потребно је да банка најмање једном мјесечно врши ажурирање садашње тржишне вриједности деривата.
- (4) Потенцијална будућа изложеност појединачне трансакције је њена замишљена вриједност помножена са:
  - 1) производом 0,5 % и преосталог рока до доспијећа трансакције израженог у годинама за уговоре о каматним дериватима;
  - 2) производом 6 % и преосталог рока до доспијећа трансакције израженог у годинама за уговоре о кредитним дериватима;
  - 3) 4 % за девизне (валутне) деривате;
  - 4) 18 % за деривате на злато и робне деривате, изузев деривата везаних за електричну енергију;
  - 5) 40 % за деривате везане за електричну енергију;
  - 6) 32 % за деривате везане за власничке инструменте.
- (5) Замишљена вриједност за уговоре о дериватима из става 4. овог члана добија се на начин да:
  - 1) ако замишљени износ трансакције није фиксан до уговорног доспијећа:
    1. за детерминистичке замишљене износе, замишљени износ биће пондерисани просјек свих детерминистичких вриједности замишљених износа, до уговореног доспијећа трансакције, при чему пондери представљају учешће раздобља током којег се свака вриједност замишљеног износа примјењује у укупном раздобљу;
    2. за стохастичке замишљене износе, замишљени износ биће износ утврђен фиксирањем садашњих тржишних вриједности у формули за израчун будућих тржишних вриједности;
  - 2) за уговоре са вишеструким размјенама замишљеног износа, замишљени износ множи се са бројем преосталих плаћања која се још морају извршити у складу са одредбама уговора;
  - 3) за уговоре којима се предвиђа мултипликација плаћања новчаних токова, банка прилагођава замишљени износ како би узела у обзир ефекте мултипликације на ризичну структуру тих уговора.
- (6) Замишљену вриједност за уговоре о дериватима из става 4. тачка 3. овог члана банка израчунава како слиједи:
  - 1) ако трансакција има једну новчану страну (енгл. *one leg*), прилагођени замишљени износ је замишљени износ уговора о деривату,
  - 2) ако трансакција има двије новчане стране (енгл. *two leg*) и ако је замишљени износ једне новчане стране номинован у извјештајној валути банке, прилагођени замишљени износ је замишљени износ друге новчане стране,
  - 3) ако трансакција има двије новчане стране (енгл. *two leg*) и ако је замишљени износ сваке новчане стране номинован у валути која није извјештајна валута банке, прилагођени замишљени износ је већи замишљени износ од двију новчаних страна након конвертовања тих износа у извјештајну валуту банке по тренутно важећем курсу.

- (7) Замишљену вриједност за уговоре о дериватима из става 4. т. 4-6. овог члана банка израчунава као производ тржишне цијене једне јединице односног инструмента трансакције и броја јединица односног инструмента на који се односи трансакција. Ако је трансакција уговорно изражена као замишљени износ, банка као замишљени износ користи тај замишљени износ трансакције, а не број јединица односног инструмента.
- (8) Ако је израчунала замишљени износ у складу са овим чланом на основу уговореног замишљеног износа номинираног у другој валути, банка је дужна конвертовати замишљени износ трансакције у своју извјештајну валуту по важећем средњем курсу ЦББиХ.
- (9) Изузетно од става 4. т. 1. и 2. овог члана, банка може умјесто преосталог рока до доспијећа трансакције користити оригиналну рачност уговора о дериватима.

Категорије изложености

Члан 52.

Свака изложеност распоређује се у једну од сљедећих категорија изложености:

- 1) изложености према централним владама или централним банкама,
- 2) изложености према регионалним владама или локалним властима,
- 3) изложености према субјектима јавног сектора,
- 4) изложености према мултилатералним развојним банкама,
- 5) изложености према међународним организацијама,
- 6) изложености према институцијама,
- 7) изложености према привредним друштвима,
- 8) изложености према становништву,
- 9) изложености обезбијеђене некретнинама,
- 10) изложености у статусу неизмирења обавеза,
- 11) високоризичне изложености,
- 12) изложености у облику покривених обвезница,
- 13) изложености према институцијама и привредним друштвима са краткорочном кредитном процјеном,
- 14) изложености у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима,
- 15) изложености на основу власничких улагања,
- 16) остале изложености.

Израчунавање износа изложености пондерисаних ризиком

Члан 53.

- (1) За израчунавање износа изложености пондерисаних ризиком на све изложености, осим ако те изложености представљају одбитну ставку приликом израчунавања регулаторног капитала, примјењују се одговарајући пондери ризика у складу са одредбама ове одлуке. Примјена пондера ризика зависи од категорије изложености у коју се распоређује изложеност и одговарајућег степена кредитног квалитета. Кредитни квалитет могуће је одредити на основу кредитне процјене ЕСАИ-ја или агенције за кредитирање извоза (у даљем тексту: ЕСА) у складу са главом V ове одлуке, која се односи на признавање и распоређивање кредитних процјена.
- (2) У сврху примјене пондера ризика, као што је наведено у претходном ставу, вриједност изложености множи се са пондером ризика наведеним или утврђеним у овом дијелу одлуке.
- (3) Ако се на изложеност примјењује кредитна заштита, могуће је примијенити пондер ризика примјењив на ту ставку у складу са чланом 99. ове одлуке.
- (4) Изложеностима за које није утврђен одговарајући пондер ризика додјељује се пондер ризика од 100%.
- (5) Улагања у инструменте регулаторног капитала субјекта финансијског сектора из члана 14. став 1. ове одлуке банка ће третирати као изложености у виду власничких улагања.

Изложености према централним владама или централним банкама

Члан 54.

- (1) Осим у случајевима наведеним у ст. 2-6. овог члана, изложеностима према централним владама и централним банкама додјељује се пондер ризика 100%.
- (2) Изложеностима према централним владама и централним банкама за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 1, који одговара кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 1

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	0%	20%	50%	100%	100%	150%

- (3) Изложеностима према Европској централној банци (у даљем тексту: ЕЦБ) додјељује се пондер ризика 0%.
- (4) Изложеностима према Савјету министара БиХ, Централној банци БиХ (у даљем тексту: ЦББиХ), централним владама и централним банкама држава чланица ЕУ деноминаним у домаћој валути те централне владе и централне банке додјељује се пондер ризика 0%.
- (5) За изложености према Савјету министара БиХ и ЦББиХ у еврима или са девизном клаузулом у еврима примјењује се пондер ризика 0% за вријеме трајања валутног одбора у БиХ.
- (6) Ако регулаторни органи треће земље која примјењује надзорни и регулаторни оквир барем приближно исти онеме који се примјењује у ЕУ додијеле пондер ризика који је нижи од пондера наведеног у ст. 1. и 2. овог члана изложеностима према својој централној влади и централној банци које су деноминане у домаћој валути, банка може пондерисати те изложености на исти начин. Списак тих трећих земаља наводи се у Прилогу 4. ове одлуке.

Изложености према регионалним владама или локалним властима

Члан 55.

- (1) Изложености према регионалним владама или локалним властима пондеришу се као изложености према институцијама. Повлаштени третман за краткорочне изложености из члана 59. став 2. и члана 60. став 2. ове одлуке не примјењује се.
- (2) Изложености према Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ и Влади Брчко Дистрикта БиХ имају исти третман као и изложености према Савјету министара БиХ.
- (3) Изложености према вјерским заједницама третирају се као изложености према регионалној влади или локалним властима у складу са ставом 1. овог члана, ако су вјерске заједнице у складу са јавним правом основане као правна лица и убиру порезе у складу са законодавством које им даје то право.
- (4) Ако регулаторни органи треће земље која примјењује надзорни и регулаторни оквир барем приближно исти онеме који се примјењује у ЕУ третирају изложености према регионалним владама или локалним властима као изложености према својим централним владама, и не постоји разлика у ризику између таквих изложености зато што јединице регионалне владе или локалне власти имају овлашћења прикупљати приходе, те због посебног институционалног оквира који смањује ризик настанка статуса неизмирења обавеза, банка може пондерисати те изложености на исти начин. Списак тих трећих земаља наводи се у Прилогу 4. ове одлуке.

Изложености према субјектима јавног сектора

Члан 56.

- (1) Изложеностима према субјектима јавног сектора за које не постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се у складу са Табелом 2. пондер ризика према степену кредитног квалитета који је додијелен изложеностима према централној влади у којој субјект јавног сектора има сједиште.

Табела 2

Степен кредитног квалитета додијељен централној влади	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	50%	100%	100%	100%	150%

- (2) Пондер ризика за изложености према субјектима јавног сектора који имају сједиште у државама чијим централним владама није додијељен рејтинг износи 100%.
- (3) Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, изложеностима према Гарантном фонду Републике Српске са иницијалним роком доспијећа дужим од три мјесеца додјељује се пондер ризика 50%.
- (4) Изложености према субјектима јавног сектора за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја третирају се у складу са чланом 60. ове одлуке. Повлаштени третман из члана 59. став 2. и члана 60. став 2. ове одлуке за краткорочне изложености не примјењује се на те субјекте.
- (5) За изложености према субјектима јавног сектора са иницијалним роком доспијећа од три мјесеца или мање пондер ризика је 20%.
- (6) У изузетним случајевима изложености према субјектима јавног сектора могу се третирати као изложености према централним владама или регионалним владама и локалним властима због постојања законске обавезе централне владе, регионалне владе или локалне власти за измирење свих обавеза тог субјекта.
- (7) Када регулаторни органи треће земље који примјењују надзорни и регулаторни оквир барем исти ономе који се примјењује у ЕУ третирају изложености према субјектима јавног сектора у складу са ст. 1. или 2. овог члана, банка може пондерисати изложености према тим субјектима јавног сектора на исти начин. У супротном, банка примјењује пондер ризика од 100%. Списак трећих земаља наводи се у Прилогу 4. ове одлуке.

Изложености према мултилатералним развојним банкама

Члан 57.

- (1) Изложености према мултилатералним развојним банкама које нису наведене у ставу 2. овог члана третирају се на исти начин као изложености према институцијама. Повлаштени третман из члана 59. став 2, члана 60. став 2. и члана 61. став 3. ове одлуке не примјењује се за краткорочне изложености.
Међуамеричка инвестициона корпорација (енгл. *Inter-American Investment Corporation*), Црноморска трговинска и развојна банка (енгл. *Black Sea Trade and Development Bank*), Средњоамеричка банка за економску интеграцију (енгл. *Central American Bank for Economic Integration*) и Развојна банка Латинске Америке (енгл. *CAF - Development Bank of Latin America*) сматрају се мултилатералним развојним банкама.
- (2) Изложеностима према сљедећим мултилатералним развојним банкама додјељује се пондер ризика 0%:
  - 1) Међународна банка за обнову и развој (енгл. *International Bank for Reconstruction and Development*),
  - 2) Међународна финансијска корпорација (енгл. *International Finance Corporation*),
  - 3) Међуамеричка развојна банка (енгл. *Inter-American Development Bank*),
  - 4) Азијска развојна банка (енгл. *Asian Development Bank*),
  - 5) Афричка развојна банка (енгл. *African Development Bank*),
  - 6) Развојна банка Савјета Европе (енгл. *Council of Europe Development Bank*),
  - 7) Нордијска инвестициона банка (енгл. *Nordic Investment Bank*),
  - 8) Карипска развојна банка (енгл. *Caribbean Development Bank*),
  - 9) Европска банка за обнову и развој (енгл. *European Bank for Reconstruction and Development*),
  - 10) Европска инвестициона банка (енгл. *European Investment Bank*),
  - 11) Европски инвестициони фонд (енгл. *European Investment Fund*),
  - 12) Мултилатерална агенција за осигуравање улагања (енгл. *Multilateral Investment Guarantee Agency*),
  - 13) Међународна финансијска помоћ за имунизацију (енгл. *International Finance Facility for Immunisation*),

- 14) Исламска развојна банка (енгл. *Islamic Development Bank*),
  - 15) Међународно удружење за развој (енгл. *International Development Association*),
  - 16) Азијска банка за улагања у инфраструктуру (енгл. *Asian Infrastructure Investment Bank*).
- (3) Пондер ризика од 20% додјељује се дијелу неуплаћеног уписаног капитала у Европски инвестициони фонд.

Изложености према међународним организацијама

Члан 58.

Пондер ризика од 0% додјељује се изложеностима према сљедећим међународним организацијама:

- 1) Европска унија (енгл. *European Union*) и Европска заједница за атомску енергију (енгл. *European Atomic Energy Community*),
- 2) Међународни монетарни фонд (енгл. *International Monetary Fund*),
- 3) Банка за међународна поравнања (енгл. *Bank for International Settlements*),
- 4) Европски инструмент за финансијску стабилност (енгл. *European Financial Stability Facility*),
- 5) Европски механизам за стабилност (енгл. *European Stability Mechanism*),
- 6) међународна финансијска институција коју су основале двије државе чланице ЕУ или више њих, а која има за циљ обезбиједити финансирање и пружити финансијску помоћ својим чланицама које се налазе у озбиљним финансијским потешкоћама или им такве потешкоће пријете.

Изложености према институцијама

Члан 59.

- (1) Изложености према институцијама за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја пондеришу се у складу са чланом 60. ове одлуке. Изложености према институцијама за које не постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја пондеришу се у складу са чланом 61. ове одлуке.
- (2) Изложеностима према институцијама чији је преостали рок до доспијећа три мјесеца или краћи и које су номиноване у националној валути дужника додјељује се пондер ризика који је за једну категорију мање повољан него повлаштени пондер ризика из члана 54. ст. 4-6. ове одлуке, који је додијељен изложеностима централне владе у којој институција има сједиште.
- (3) Изложеностима чији је преостали рок до доспијећа три мјесеца или краћи и које су номиноване у националној валути дужника не смије се додијелити пондер ризика мањи од 20%.
- (4) Изложености према финансијским институцијама које имају одобрење за рад и под надзором су регулаторних органа, те подлијежу супервизорским захтјевима упоредивим са оним који се примјењују на банке, третирају се као изложености према институцијама.
- (5) У изложености према институцијама укључују се и изложености према берзи и према инвестиционим друштвима у БиХ, која послују у складу са законским прописима којима се уређује пословање берзи и инвестиционих друштава, инвестициона друштва из земаља чланица ЕУ, која послују у складу са прописима ЕУ, као и признатим берзама и инвестиционим друштвима из трећих земаља која испуњавају сљедеће услове:
  - 1) друштво које би, да је основано у ЕУ, било обухваћено дефиницијом берзе или инвестиционог друштва,
  - 2) друштво које има одобрење за рад у трећој земљи,
  - 3) друштво које подлијеже бонитетним правилима и испуњава бонитетна правила која регулаторни органи сматрају барем једнако строгима као што су она која су дефинисана прописима ЕУ.

Изложености према институцијама којима је додијељен рејтинг

Члан 60.

- (1) Изложеностима према институцијама чији је преостали рок до доспијећа дужи од три мјесеца и за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 3, који одговора кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 3

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	50%	50%	100%	100%	150%

- (2) Изложеностима према институцијама чији је преостали рок до доспијећа једнак или краћи од три мјесеца и за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 4, који одговара кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 4

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	20%	20%	50%	50%	150%

- (3) Однос између третмана краткорочне кредитне процјене из члана 68. ове одлуке и општег повлаштеног третмана за краткорочне изложености из става 2. овог члана јесте сљедећи:
- 1) ако не постоји процјена краткорочне изложености, општи повлаштени третман за краткорочне изложености из става 2. овог члана примјењује се на све изложености према институцијама чији је преостали рок до доспијећа једнак или краћи од три мјесеца,
  - 2) ако постоји краткорочна процјена и ако таква процјена одређује примјену повољнијег или једнаког пондера ризика, као и примјена општег повлаштеног третмана за краткорочне изложености из става 2. овог члана, тада се краткорочна процјена примјењује само за наведену изложеност. За остале краткорочне изложености примјењује се општи повлаштени третман за краткорочне изложености из става 2. овог члана,
  - 3) ако постоји краткорочна процјена и ако таква процјена одређује примјену мање повољног пондера ризика него примјеном општег повлаштеног третмана за краткорочне изложености из става 2. овог члана, тада се општи повлаштени третман за краткорочне изложености не примјењује, те се свим краткорочним потраживањима којима није додијељен рејтинг додјељује исти пондер ризика који се примјењује за ту краткорочну процјену.

Изложености према институцијама којима није додијељен рејтинг

Члан 61.

- (1) Изложеностима према институцијама за које не постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика у складу са степеном кредитног квалитета који је додијељен изложеностима према централним владама државе у којој банка има сједиште, у складу са Табелом 5.

Табела 5

Степен кредитног квалитета додијељен централној влади	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	50%	100%	100%	100%	150%

- (2) За изложености према институцијама којима није додијељен рејтинг, а које имају сједиште у државама чијој централној влади није додијељен рејтинг, пондер ризика је 100%.
- (3) За изложености према институцијама којима није додијељен рејтинг, а чији је изворни ефективни рок до доспијећа три мјесеца или краћи, пондер ризика је 20%.

Изложености према привредним друштвима

Члан 62.

- (1) Изложеностима према привредним друштвима за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 6, који одговара кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 6

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	50%	100%	100%	150%	150%

- (2) Изложеностима за које не постоји кредитна процјена додјељује се пондер ризика од 100% или пондер ризика који се додјељује изложеностима према централним владама у државама у којима друштво има сједиште, зависно од тога који је пондер већи.

Изложености према становништву

Члан 63.

- (1) Изложеностима према становништву које испуњавају сљедеће критеријуме додјељује се пондер ризика од 75%:
- 1) изложеност је или према једној физичкој особи или више њих или према малом или средњем привредном друштву (МСП),
  - 2) изложеност је једна од значајног броја изложености са сличним карактеристикама, тако да се ризици повезани са таквим кредитирањем знатно смањују,
  - 3) укупни износ који дужник или група повезаних лица дугује банци и њеним матичним друштвима и њиховим подређеним лицима, укључујући све изложености са статусом неизмирења обавеза, искључујући изложености у потпуности обезбијеђене некретнинама, не прелази 250.000 КМ. Банка мора предузети разумне мјере да би дошла до таквих сазнања.
- (2) Хартије од вриједности не распоређују се у категорију изложености према становништву.
- (3) Изложености које не испуњавају критеријуме из става 1. т. 1-3. овог члана, као ни услове за распоређивање у друге категорије изложености у складу са стаблом одлучивања, распоређују се у:
- 1) категорију изложености према становништву ако се ради о физичким особама, те се истима додјељује пондер ризика 100%,
  - 2) категорију изложености према привредним друштвима, уколико се ради о малим и средњим привредним друштвима, те се истима додјељује пондер ризика 100%.
- (4) Садашња вриједност минималних плаћања за лизинг може се распоредити у категорију изложености према становништву.

Изложености обезбијеђене некретнинама

Члан 64.

- (1) Изложености или било којем дијелу изложености који је у потпуности обезбијеђен стамбеном и пословном некретнином додјељује се пондер ризика од 100%, ако не испуњавају захтјеве из ст. 3. и 4. овог члана, осим у случају да се распореде у другу категорију изложености.
- (2) Дио изложености за који се сматра да је у потпуности обезбијеђен некретнином може износити највише 80% тржишне вриједности стамбене некретнине, односно 60% тржишне вриједности пословне некретнине, а дијелу изложености који прелази наведене проценте додјељује се пондер ризика који се додјељује необезбијеђеним изложеностима те друге уговорне стране.
- (3) Изложеностима или било којем дијелу изложености потпуно обезбијеђеним стамбеним некретнинама у којима станује или ће становати, односно које изнајмљује или ће изнајмљивати власник, а испуњавају захтјеве из става 5. овог члана, додјељује се пондер ризика 50%.
- (4) Изложеностима или било којем дијелу изложености потпуно обезбијеђеном пословном некретнином која испуњава захтјеве из става 5. овог члана додјељује се пондер ризика 75%.
- (5) Некретнине се сматрају признатим обезбијеђењем само ако су испуњени сви сљедећи захтјеви:
- 1) за правну сигурност морају бити испуњени сви сљедећи услови:

1. хипотека или друго право на наплату из вриједности некретнине које је спроводиво у свим подручјима судске надлежности која су релевантна у вријеме склапања уговора о кредиту правовремено су и прописно уписани,
  2. морају бити испуњени сви правни услови за заснивање залога,
  3. уговорне одредбе којима се успоставља заштита и са њима повезани правни поступци омогућују банци уновчење вриједности заштите у разумном року;
- 2) морају бити испуњени сви сљедећи услови за праћење вриједности и процјену вриједности некретнине:
1. након првобитне процјене независног процјенитеља, банка је дужна континуирано пратити вриједност некретнина, и то за пословне некретнине барем једном годишње, а за стамбене некретнине једном у три године. Банке прате вриједности некретнина и чешће ако су тржишни услови подложни значајним промјенама,
  2. вриједност некретнине се поново процјењује ако информације доступне банкама указују на то да је можда дошло до значајног смањења вриједности некретнине у односу на уобичајене тржишне цијене, а ту накнадну процјену спроводи независни процјенитељ. За изложености које прелазе износ од 1 милион КМ или чине више од 5% регулаторног капитала банке тај процјенитељ спроводи накнадну процјену најмање сваке три године.
За праћење вриједности некретнина и утврђивање некретнине за коју се обавља накнадна процјена банка може користити статистичке методе.
- 3) банка је дужна јасно документовати врсте стамбених и пословних некретнина које прихвата као колатерал и са тим повезане политике кредитирања.
- (6) Да би се изложеност или било који дио изложености сматрао потпуно обезбијеђен некретнином, поред испуњења услова из става 5. овог члана, потребно је испуњење и сљедећих услова:
- 1) вриједност некретнине не смије значајно зависити од кредитне способности дужника. Банка може при одређивању значајности зависности искључити ситуације гдје искључиво макроекономски фактори утичу и на вриједност некретнина и на испуњење обавеза дужника;
  - 2) ризик дужника не смије значајно зависити од приноса по односној имовини или пројекту, већ од способности дужника да измирује обавезу из других извора средстава. Отплата дуга, стога, не смије значајно зависити од новчаног тока који генерише односна некретнина која служи као колатерал. Банка за те друге изворе одређује максималне односе кредита у односу на доходак (енгл. *loan-to-income*) у оквиру своје кредитне политике, те код одобравања кредита прикупља одговарајуће доказе о релевантном доходу.
- (7) Изложености којој би се у складу са другим одредбама ове одлуке додијелио повољнији пондер ризика од пондера додијељеног ако је изложеност обезбијеђена некретнинама, додјељује се повољнији пондер ризика.

Изложености у статусу неизмирења обавеза

Члан 65.

- (1) Необезбијеђеном дијелу било које изложености у статусу неизмирења обавеза додјељују се сљедећи пондери ризика:
  - 1) 150% када су очекивани кредитни губици мањи од 20% необезбијеђеног дијела износа изложености, прије умањења за очекиване кредитне губитке,
  - 2) 100% када очекивани кредитни губици нису мањи од 20% необезбијеђеног дијела износа изложености, прије умањења за очекиване кредитне губитке.
- (2) За потребе одређивања обезбијеђеног дијела доспјеле обавезе признатим колатералом сматрају се они који су признати у сврху смањења кредитног ризика.
- (3) Изложеностима у статусу неизмирења обавеза које су у потпуности осигуране стамбеним и/или пословним некретнинама додјељује се пондер ризика 100%.
- (4) Сматра се да је наступио статус неизмирења обавеза када је испуњен један или оба услова из члана 2. став 1. тачка 39. ове одлуке, односно када:

- 1) дужник касни са отплатом доспјелих обавеза према банци дуже од 90 дана у материјално значајном износу, осим у случају да банка докаже да је кашњење настало због техничке грешке,
  - 2) банка сматра извјесним да дужник неће у потпуности измирити своје обавезе према банци не узимајући у обзир могућност наплате из колатерала.
- (5) Под материјално значајним износом из става 4. тачка 1. овог члана подразумијева се материјално значајан износ како је дефинисан чланом 2. став 1. тачка 39. ове одлуке.
- (6) За потребе става 4. тачка 1. овог члана бројач дана кашњења укључује се на датум када укупна доспјела потраживања од тог дужника пређу материјално значајан износ из става 5. овог члана, а искључује када се укупна потраживања спусте испод тог нивоа.
- При томе бројање дана кашњења за:
- 1) прекорачења по рачуну почиње са даном када дужник прекорачи одобрени лимит, када изврши исплату средстава са трансакционог рачуна без покрића или када му је одобрени лимит смањен и нижи је од тренутно искоришћеног износа, а њихов је износ материјално значајан у складу са ставом 5. овог члана. При томе, одобрени лимит је сваки кредитни лимит који је банка одредила и о ком је обавијестила дужника.
  - 2) изложености по кредитним картицама почиње са даном на који доспијева обавеза плаћања минималног дијела.
- (7) Банка је дужна имати документоване политике у вези са бројањем дана кашњења, посебно с обзиром на продужење рока за испуњавање обавезе, обнављање изложености и слично. Те се политике морају досљедно примјењивати током времена и бити у складу са успостављеним системом за управљање ризицима.
- (8) Кашњење настало због техничке грешке из става 4. тачка 1. овог члана, те услови када се сматра извјесним да дужник неће у потпуности измирити своје обавезе према банци из става 4. тачка 2. овог члана имају исто значење као у Одлуци о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.
- (9) Сматра се да је престао услов за распоређивање изложености у категорију изложености у статусу неизмирења обавеза само када су испуњени сви услови за рекласификацију изложености из нивоа кредитног ризика 3 у ниже нивое кредитног ризика дефинисани Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака. Ако се накнадно испуни неки од услова из дефиниције настанка статуса неизмирења обавеза, сматраће се да је дошло до настанка новог статуса неизмирења обавеза.

Високоризичне изложености

Члан 66.

- (1) Банка додјељује пондер ризика 150% изложеностима које се повезују са високим ризиком, укључујући и високоризичне изложености у облику акција или удјела у инвестиционим фондовима.
- (2) Високоризичне изложености обухватају минимално сљедеће изложености:
  - 1) улагања у привредна друштва ризичног капитала, осим уколико се иста третирају у складу са чланом 69. ове одлуке,
  - 2) власничка улагања у приватна друштва која не котирају на берзи, осим уколико се иста третирају у складу са чланом 69. ове одлуке,
  - 3) шпекулативно финансирање некретнина.
- (3) При процјени да ли су изложености које нису наведене у ставу 2. високоризичне, банка узима у обзир сљедеће карактеристике ризика:
  - 1) постоји висок ризик од губитка као посљедица настанка статуса неизмирења обавеза дужника,
  - 2) није могуће на одговарајући начин оцијенити може ли се изложеност сврстати у изложености дефинисане у тачки 1. овог става.

- (4) Банка је дужна процијенити све изложености са циљем идентификовања оних које су повезане са високим ризиком, а минимално изложености које се структурно разликују од других трансакција или дужника исте класе изложености са аспекта нивоа и обима покретача ризика.
- (5) Банка је дужна у складу са ставом 4. овог члана најмање размотрити изложености:
- 1) у виду финансирања шпекулативних улагања, у финансијска и нефинансијска средства, изузев некретнина, и када дужник има намјеру да та средства прода са циљем остваривања профита, те када постоји висок ризик од губитка у случају настанка статуса неизмирења обавеза дужника и када нема довољно других прихода и имовине дужника за ублажавање губитка банке,
  - 2) на основу власничких улагања одређеног издаваоца, када је пондер ризика за дужничке изложености према истом издаваоцу 150% или када је истом издаваоцу на основу кредитне процјене одабраног ЕСАИ-ја додијељен пондер ризика 150%, те када је тај издавалац у статусу неизмирења обавеза.

Изложености у облику покривених обвезница

Члан 67.

- (1) Да би се могао примјењивати повлаштени третман из ст. 3. и 4. овог члана, покривене обвезнице морају испуњавати захтјеве утврђене у ставу 5. и бити обезбијеђене било којом сљедећом признатом имовином:
- 1) изложеностима према Савјету министара БиХ, Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ, Влади Брчко Дистрикта, ЦББиХ, централним владама, централним банкама чланицама Европског система централних банака (ESCB) у ЕУ, регионалним владама и локалним властима у ЕУ, субјектима јавног сектора у ЕУ или изложеностима које су обезбијеђене њиховим гаранцијама,
  - 2) изложеностима према централним владама трећих земаља, централним банкама трећих земаља, мултилатералним развојним банкама, међународним организацијама које испуњавају услове за 1. степен кредитног квалитета или изложеностима које су обезбијеђене њиховим гаранцијама, те изложеностима према субјектима јавног сектора и јединицама регионалне владе или локалне власти трећих земаља, или изложеностима које су обезбијеђене њиховим гаранцијама, којима се у складу с чланом 55. ст. 1. и 4. или чланом 56. ст. 1, 4. или 6. додјељује пондер ризика као за изложености према институцијама или централним владама и централним банкама и које у складу са овим дијелом одлуке испуњавају услове за 1. степен кредитног квалитета, те изложеностима у смислу ове тачке које у складу са овим дијелом ове одлуке испуњавају услове за 2. степен кредитног квалитета, под условом да не прелазе 20% номиналног износа неподмирених обавеза које произилазе из покривених обвезница банке издаваоца,
  - 3) изложеностима према институцијама које испуњавају услове за 1. степен кредитног квалитета. Укупна изложеност ове врсте не смије прелазити 15% номиналног износа неподмирених обавеза које произилазе из покривених обвезница банке издаваоца. Изложености према институцијама из ЕУ са доспијећем од 100 дана или краћим не припадају 1. степену кредитног квалитета, него те институције морају испунити минималне услове за 2. степен кредитног квалитета.
- (2) Ситуације описане у т. 1-3. става 1. овог члана укључују колатерале који су намијењени искључиво заштити имаоца обвезница од губитака у складу са важећим законима.
- (3) Покривеним обвезницама за које постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 7, који одговора кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 7

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	10%	20%	20%	50%	50%	100%

- (4) Покривеним обвезницама за које не постоји кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика на основу пондера ризика додијељеног надређеним необезбијеђеним изложеностима према банци која их издаје. Примјењује се сљедећа веза између пондера ризика:
- 1) ако је изложеностима према банци додијељен пондер ризика 20%, покривеној обвезници додјељује се пондер ризика 10%,
  - 2) ако је изложеностима према банци додијељен пондер ризика 50%, покривеној обвезници додјељује се пондер ризика 20%,
  - 3) ако је изложеностима према банци додијељен пондер ризика 100%, покривеној обвезници додјељује се пондер ризика 50%,
  - 4) ако је изложеностима према банци додијељен пондер ризика 150%, покривеној обвезници додјељује се пондер ризика 100%.
- (5) На изложености у облику покривених обвезница може се примијенити повлаштени третман под условом да банка која улаже у покривене обвезнице може Агенцији доказати:
- 1) да прима информације о портфолију најмање о:
    1. вриједности скупа за покриће и неподмирених обавеза које произилазе из покривених обвезница,
    2. географској дистрибуцији и врсти имовине која служи као покриће, висини кредита, ризику каматних стопа и девизном ризику,
    3. рочној структури имовине која служи као покриће и покривених обвезница,
    4. проценту кредита који су доспјели више од 90 дана;
  - 2) издавалац ставља информације из тачке 1. на располагање банци најмање полугодишње.

Изложености према институцијама и привредним друштвима са краткорочном кредитном процјеном

Члан 68.

Изложеностима према институцијама и привредним друштвима за које постоји краткорочна кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја додјељује се пондер ризика наведен у Табели 8, који одговара кредитној процјени ЕСАИ-ја у складу са чланом 73. ове одлуке.

Табела 8

Степен кредитног квалитета	1	2	3	4	5	6
Пондер ризика	20%	50%	100%	150%	150%	150%

Изложености у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима

Члан 69.

- (1) Банка за своје изложености у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима израчунава износ изложености пондерисан ризиком користећи један од сљедећих приступа:
- 1) приступ односних изложености (енгл. *look-through approach*) додјељивањем пондера ризика свим изложеностима инвестиционог фонда као да је банка директно изложена према њима,
  - 2) приступ заснован на лимитима у складу са утврђеном инвестиционом политиком фонда и релевантним прописима (енгл. *mandate-based approach*),
  - 3) замјенски приступ (енгл. *fall-back approach*), гдје се свим изложеностима у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима додјељује пондер ризика 1.250%.
- (2) Банка може користити приступе дефинисане ставом 1. т. 1. и 2. овог члана уколико су испуњени сви сљедећи услови:
- 1) инвестициони фонд је једно од сљедећег:
    1. инвестициони фонд у ЕУ чији је рад уређен директивом везаном за институције колективног улагања у преносиве хартије од вриједности (UCITS), инвестициони фонд изван ЕУ чији је рад уређен прописом еквивалентним предметној директиви у ЕУ;
    2. алтернативни инвестициони фонд којим управља друштво алтернативних инвестиционих фондова из ЕУ и који је регистрован и има одобрење за рад у складу са

- директивом о друштвима за управљање алтернативним инвестиционим фондовима у ЕУ (AIFMD);
3. алтернативни инвестициони фонд у ЕУ којим управља друштво алтернативних инвестиционих фондова изван ЕУ које има одобрење за рад у складу са директивом из подтачке 2. ове тачке;
  4. алтернативни инвестициони фонд изван ЕУ којим управља друштво алтернативних инвестиционих фондова изван ЕУ и којим се тргује у складу са директивом из подтачке 2. ове тачке;
  5. алтернативни инвестициони фонд изван ЕУ којим се не тргује у ЕУ и којим управља друштво алтернативних инвестиционих фондова изван ЕУ са пословним сједиштем изван ЕУ, а које послује у складу са прописима који су еквивалентни прописима дефинисаним у складу са директивом из подтачке 2. ове тачке;
  6. отворени инвестициони фонд са јавном понудом у БиХ којим управља друштво инвестиционих фондова у БиХ, а који послује у складу са прописима примјењивим на предметне инвестиционе фондове у БиХ;
  7. алтернативни инвестициони фонд у БиХ којим управља друштво алтернативних инвестиционих фондова у БиХ, а који послује у складу са прописима примјењивим на предметне инвестиционе фондове у БиХ;
- 2) проспекат инвестиционог фонда или еквивалентан документ укључује:
    1. категорије имовине у које је инвестициони фонд овлашћен улагати;
    2. ако се примјењују инвестициони лимити, релативне лимите и методологију њиховог израчуна;
  - 3) извјештавање инвестиционог фонда или друштва за управљање инвестиционим фондом према банци у складу је са сљедећим захтјевима:
    1. о изложеностима инвестиционог фонда извјештава се најмање онолико често колико и о изложеностима банке;
    2. ниво детаља финансијских информација довољан је како би банка могла израчунати износ изложености пондерисан ризиком у складу са приступом који је одабрала;
    3. ако банка примјењује приступ односних изложености, информације о односним изложеностима провјерава независна трећа страна из става 6. овог члана.
- (3) Алтернативни инвестициони фонд за потребе овог члана има исто значење као у Закону о инвестиционим фондовима у Републици Српској.
  - (4) Банка износ изложености пондерисан ризиком за своје изложености у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима добија множењем износа изложености инвестиционог фонда пондерисаног ризиком, израчунатог у складу са приступима из става 1. т. 1. и 2., са процентом удјела или акција које банка држи у односу на укупне удјеле и акције фонда.
  - (5) Уколико банка, уз испуњење услова из става 2. овог члана, располаже информацијама о појединачним улагањима инвестиционог фонда, банка може користити приступ односних изложености. У супротном, уз испуњење услова из става 2. овог члана, банка може користити приступ заснован на лимитима у складу са утврђеном инвестиционом политиком и релевантним прописима под сљедећим условима:
    - 1) под претпоставком да инвестициони фонд најприје до максимално дозвољеног износа инвестира у изложености које, на основу своје инвестиционе политике, имају највеће капиталне захтјеве,
    - 2) и даље наставља улагати у изложености падајућим редослиједом све док се не достигне највећи укупни лимит изложености, на основу своје инвестиционе политике или релевантног прописа.
  - (6) Банка које нема одговарајуће податке или информације за израчун износа изложености пондерисаног ризиком за изложености инвестиционог фонда у складу са приступима из става 1. т. 1. и 2. може користити израчуне треће стране под сљедећим условима:
    - 1) трећа страна је:
      1. депозитар инвестиционог фонда, под условом да инвестициони фонд улаже искључиво у хартије од вриједности и депонује све хартије од вриједности код наведеног депозитара или

2. за инвестиционе фондове који нису обухваћени подтачком 1. ове тачке, друштво за управљање инвестиционим фондом, ако то друштво испуњава услов из става 2. тачке 1. овог члана;
  - 2) трећа страна врши израчун у складу са приступима из става 1. т. 1. и 2;
  - 3) спољни ревизор потврдио је тачност израчуна треће стране.
- (7) Банка која користи израчуне трећих страна износ изложености пондерисан ризиком за изложености инвестиционог фонда који произлази из тих израчуна множи с фактором 1,2, изузев у случају да банка има неограничен приступ детаљним израчунима које је провела трећа страна.
  - (8) Банка израчуне из става 7. доставља Агенцији на захтјев.
  - (9) Уколико банка користи приступ у складу са ставом 1. тачка 2. овог члана, извјештавање инвестиционог фонда или друштва за управљање инвестиционим фондом према банци у складу са ставом 2. тачка 3. подтачка 1. овог члана може бити ограничено само на инвестициону политику фонда и промјене на истој, те се може провести само када банка изврши прво улагање у инвестициони фонд и када дође до измјене политике улагања фонда.
  - (10) Уколико банка користи приступе из става 1. т. 1. и 2. овог члана за потребе утврђивања износа изложености пондерисаног ризиком за изложености инвестиционог фонда („ниво 1 ИФ“), и уколико нека од изложености фонда представља изложеност у облику удјела или акција у другом инвестиционом фонду („ниво 2 ИФ“), износ изложености пондерисан ризиком за „ниво 2 ИФ“ изложености може се израчунати користећи било који од три приступа из става 1. овог члана.
  - (11) Банка у израчуну износа изложености пондерисаног ризиком може користити комбинацију приступа из става 1. овог члана уколико су испуњени сви прописани услови за коришћење појединачних приступа.
  - (12) Горња граница износа изложености пондерисаног ризиком израчунаог у складу са приступима из става 1. т. 1. и 2. овог члана представља износ изложености пондерисан ризиком који је израчунат у складу са ставом 1. тачка 3. овог члана.
  - (13) Банка може из израчуна из става 1. овог члана искључити инструменте регулаторног капитала који су у власништву инвестиционог фонда, а који представљају одбитну ставку регулаторног капитала банке.
  - (14) Агенција може накнадно прописати начин израчунавања износа изложености пондерисаног ризиком за ванбилансне изложености, а у зависности од оправданости увођења таквих захтјева.

Изложености по основу власничких улагања

Члан 70.

- (1) Сљедеће изложености сматрају се изложеностима по основу власничких улагања:
  - 1) изложености које нису дужничке, те представљају подређено резидуално право на имовину или приход издаваоца,
  - 2) дужничке изложености и друге хартије од вриједности, партнерства, деривати или други инструменти чија је економска суштина слична изложеностима наведеним у тачки 1. овог става.
- (2) Изложеностима по основу власничких улагања додјељује се пондер ризика 100%, осим ако представљају одбитну ставку од регулаторног капитала, ако се третирају као високоризичне изложености у складу са чланом 66. ове одлуке или ако им се додјељује пондер ризика 1.250% у складу са чланом 9. ове одлуке.
- (3) Улагања у инструменте власничког или регулаторног капитала које издају банке сматрају се потраживањима по основу власничких улагања, осим ако представљају одбитну ставку од регулаторног капитала или ако се третирају као високоризичне изложености у складу са чланом 66. ове одлуке.

Остале изложености

Члан 71.

- (1) Материјалној имовини (земљиште и грађевински објекти, опрема, аванси за материјалну имовину и материјална имовина у припреми) додјељује се пондер ризика 100%.
- (2) Плаћеним авансима и приходима будућих периода за које банка не може одредити друге уговорне стране додјељује се пондер ризика 100%.
- (3) Готовинским ставкама у поступку наплате додјељује се пондер ризика 20%. Новцу у благајни и еквиваленту готовине додјељује се пондер ризика 0%.
- (4) Злату у трезору или на посебној локацији у мјери у којој је покривено обавезама у злату додјељује се пондер ризика 0%.
- (5) Код уговора о продаји и поновној куповини имовине (енгл. *asset sale and repurchase agreements*) и уговора о директним терминским куповинама примјењује се пондер ризика који се додјељује за имовину на коју се уговори односе, а не за друге уговорне стране у том правном послу.
- (6) Вриједност изложености на основу најма једнака је дисконтованим минималним плаћањима најма. Минимална плаћања најма јесу плаћања која банка захтијева или може захтијевати од најмопримца током трајања уговора о најму и плаћања на основу било које опције куповине предмета најма која ће врло вјероватно бити извршена.

ГЛАВА V

ПРИЗНАВАЊЕ КРЕДИТНИХ ПРОЦЈЕНА ЕСАИ

Употреба кредитних процјена ЕСАИ

Члан 72.

- (1) Вањска кредитна процјена може се користити за одређивање пондера ризика изложености само ако ју је додијелио или потврдио ЕСАИ.
- (2) Европско надзорно тијело за хартије од вриједности и тржиште (ESMA) ажурира и објављује списак регистрованих и сертификованих агенција за процјену кредитног ризика на својој интернет страници, чије процјене банка може користити.

Распорјеђивање кредитних процјена ЕСАИ

Члан 73.

- (1) Европско банкарско надзорно тијело (ЕБА), Европско надзорно тијело за осигурања и пензионо осигурање (ЕИОРА) и ESMA преко Заједничког одбора састављају нацрт спроведбених документа, у којем утврђују начин распоређивања кредитних процјена ЕСАИ-ја у одговарајуће степене кредитног квалитета из Главе IV ове одлуке. Тај поступак мора бити објективан и досљедан.
- (2) Агенција ће објавити интернет странице на којима се могу преузети документи из става 1. овог члана.

Употреба кредитних процјена ЕСА

Члан 74.

- (1) За потребе члана 54. ове одлуке банка може употребљавати кредитне процјене ЕСА које је одабрала, ако је испуњен један од следећих услова:
  - 1) ако се ради о општеприхваћеном рејтингу за оцјену ризичности који додјељује ЕСА, које учествују у креирању смјерница Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД) за службено подржано кредитирање извоза,
  - 2) ЕСА објављује своје кредитне процјене, те се обавезује да ће употребљавати договорену методологију ОЕСД-а, а кредитна процјена повезана је са једном од осам минималних

премија осигурања извозних послова (МПОИП) утврђених договореном методологијом ОЕСД-а. Банка може опозвати свој одабир ЕСА. Уколико постоје конкретне назнаке да је циљ опозива смањење захтјева који се односе на адекватност капитала, банка мора образложити тај опозив.

- (2) Изложеностима код којих се кредитна процјена ЕСА признаје за потребе додјелјивања пондера ризика додјелује се пондер ризика наведен у Табели 9.

Табела 9

МПОИП	0	1	2	3	4	5	6	7
Пондер ризика	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Општи захтјеви за употребу кредитних процјена ЕСАИ-ја за одређивање пондера ризика

Члан 75.

Банка може одабрати један ЕСАИ или више њих, који ће се употребљавати за одређивање пондера ризика који се додјелују билансној и ванбилансној имовини. Банка може опозвати свој избор ЕСАИ-ја. Банка мора образложити тај опозив ако постоје конкретне назнаке да је циљ опозива смањење захтјева који се односе на адекватност капитала. Кредитне процјене не смију се примјењивати селективно. Банка употребљава затражене кредитне процјене. Код примјене кредитне процјене банка се мора придржавати слједећих захтјева:

- 1) банка која одлучи употребљавати кредитне процјене које додјелује ЕСАИ за одређене категорије изложености мора употребљавати те кредитне процјене досљедно за све изложености из наведене категорије,
- 2) банка која одлучи употребљавати кредитне процјене које додјелује ЕСАИ мора их употребљавати континуирано и досљедно,
- 3) банка смије употребљавати само кредитне процјене ЕСАИ-ја које узимају у обзир све износе које институција потражује, како главницу тако и припадајуће камате,
- 4) ако за ставку постоји само једна кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја, за одређивање пондера ризика за наведену ставку употребљава се та кредитна процјена,
- 5) ако за ставку постоје двије кредитне процјене одабраних ЕСАИ-ја које одговарају различитим пондерима ризика, наведеној ставци додјелује се виши пондер ризика,
- 6) ако за ставку постоји више од двије кредитне процјене одабраних ЕСАИ-ја, употребљавају се кредитне процјене које дају два најнижа пондера ризика. Ако се споменута два најнижа пондера ризика разликују, додјелује се виши пондер ризика. Ако су споменута два најнижа пондера ризика једнака, употребљава се тај пондер ризика.

Кредитна процјена издаваоца и издања

Члан 76.

- (1) Ако постоји кредитна процјена за одређени програм издања или за финансијски инструмент којем припада ставка која представља изложеност, наведена кредитна процјена употребљава се за одређивање пондера ризика који се додјелује тој ставци.
- (2) Ако за одређену ставку не постоји директна кредитна процјена, а постоји кредитна процјена за одређени програм издања или финансијски инструмент којем не припада ставка која представља изложеност или ако постоји општа кредитна процјена за издаваоца, та се кредитна процјена употребљава у слједећим случајевима:
  - 1) ако даје виши пондер ризика него што би то иначе био случај, те је предметна изложеност у сваком погледу истог ранга или подређена у односу на одређени програм издања или финансијски инструмент или на надређене необезбијеђене изложености тог издаваоца,
  - 2) ако даје нижи пондер ризика, те је предметна изложеност у сваком погледу истог ранга или надређена у односу на одређени програм издања или финансијски инструмент или на надређене необезбијеђене изложености тог издаваоца.

У свим осталим случајевима изложеност се третира као позиција без рејтинга.

- (3) Примјена ст. 1. и 2. овог члана не спречава примјену члана 67. ове одлуке.
- (4) Кредитне процјене за издаваоца из групе привредних друштава не могу се користити као кредитне процјене другог издаваоца из исте групе привредних друштава.

Дугорочне и краткорочне кредитне процјене

Члан 77.

- (1) Краткорочне кредитне процјене могу се користити само за краткорочну имовину и ванбилансне ставке које представљају изложеност према институцијама и привредним друштвима.
- (2) Краткорочне кредитне процјене користе се само за ставке на које се односи краткорочна кредитна процјена, те се не употребљавају да би се из њих извео пондер ризика за неку другу ставку, осим у сљедећим случајевима:
  - 1) ако је финансијском инструменту за који постоји краткорочна кредитна процјена додијељен пондер ризика 150%, онда се свим необезбијеђеним изложеностима према истом дужнику којима није додијељен рејтинг, без обзира на то јесу ли оне краткорочне или дугорочне, такође додјељује пондер ризика 150%,
  - 2) ако је финансијском инструменту за који постоји краткорочна кредитна процјена додијељен пондер ризика 50%, ниједној краткорочној изложености без рејтинга не смије се додијелити пондер ризика нижи од 100%.

Ставке у домаћој и иностраној валути

Члан 78.

- (1) Кредитна процјена која се односи на ставке номиноване у домаћој валути дужника не може се употребљавати за извођење пондера ризика за другу изложеност према истом дужнику која је номинована у иностраној валути.
- (2) Ако изложеност настане због учествовања банке у кредиту који је одобрила мултилатерална развојна банка чији је статус повјериоца са правом првенства признат на тржишту, кредитна процјена за дужникову ставку у домаћој валути може се употријебити за одређивање пондера ризика.

ГЛАВА VI

ТЕХНИКЕ СМАЊЕЊА КРЕДИТНОГ РИЗИКА (CRM)

1. Општи услови

Опште одредбе за признавање ефеката смањења кредитног ризика

Члан 79.

- (1) За потребе овог дијела одлуке банка кредитор представља банку која је прималац кредитне заштите.
- (2) Ниједна изложеност на коју је примијењена техника смањења кредитног ризика не смије довести до већег износа изложености пондерисаног ризиком од идентичне изложености на коју није примијењена техника смањења кредитног ризика.
- (3) Ако су испуњени услови за признавање материјалне и нематеријалне кредитне заштите, банка може прилагодити израчунавање износа изложености пондерисаног ризиком који је извршен у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик.
- (4) Банка је дужна готовину, хартије од вриједности или робу купљену, позајмљену или примљену по основу репо трансакција или трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране сматрати колатералом.
- (5) Ако банка приликом израчунавања износа изложености пондерисаног ризиком у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,

употребљава више врста инструмената за смањење кредитног ризика који покривају једну изложеност, дужна је поступати на сљедећи начин:

- 1) подијелити изложеност на дијелове покривене поједином врстом инструмената за смањење кредитног ризика и
  - 2) посебно израчунати износ изложености пондерисан ризиком за сваки дио из тачке 1. овог става у складу са одредбама одлуке која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик из овог дијела одлуке.
- (6) Ако банка приликом израчунавања износа изложености пондерисаног ризиком у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, покрива једну изложеност кредитном заштитом једног пружаоца заштите, а та заштита има различита доспијећа, дужна је учинити сљедеће:
- 1) подијелити изложеност на дијелове покривене поједином врстом инструмената за смањење ризика,
  - 2) посебно израчунати износ изложености пондерисан ризиком за сваки дио из тачке 1. овог става у складу са одредбама одлуке која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик из овог дијела одлуке.

Начела за признавање ефекта смањења кредитног ризика

Члан 80.

- (1) Банка кредитор која користи аранжман кредитне заштите који обухвата политике и процедуре, активности и поступке, односно технике за прибављање кредитне заштите, мора обезбиједити да су ти аранжмани проводиви у свим релевантним подручјима судске надлежности. Банка кредитор дужна је на захтјев Агенције доставити ажурно, писано, образложено и независно правно мишљење или више њих којима се користила како би утврдила задовољава ли аранжман кредитне заштите, односно аранжмани кредитне заштите те услове.
- (2) Банка кредитор дужна је предузети све одговарајуће мјере да би обезбиједила ефикасност аранжмана кредитне заштите и управљала ризицима повезаним са тим аранжманом.
- (3) Банка може признати материјалну кредитну заштиту приликом израчунавања ефекта смањења кредитног ризика само ако имовина која представља кредитну заштиту испуњава оба сљедећа захтјева:
  - 1) представља имовину која се у складу са чл. 81-83. ове одлуке признаје као колатерал,
  - 2) довољно је ликвидна, а њена је вриједност током времена довољно стабилна, те пружа одговарајућу сигурност у вези са нивоом постигнуте кредитне заштите, узимајући у обзир допуштени степен признавања кредитне заштите за потребе израчунавања износа изложености пондерисаних ризиком.
- (4) Банка може признати материјалну кредитну заштиту приликом израчунавања ефекта смањења кредитног ризика само ако банка кредитор има право да правовремено уновчи или задржи имовину која представља кредитну заштиту у случају настанка статуса неизмирења обавеза, несолвентности или стечаја дужника или, када је то примјјењиво, лица код којег се налази колатерал, те у случају настанка другог кредитног догађаја наведеног у документацији о трансакцији. Степен корелације између вриједности имовине која представља материјалну кредитну заштиту и кредитне способности дужника не смије бити превисок.
- (5) У случају нематеријалне кредитне заштите пружалац заштите признаје се само ако је наведен у члану 84. ове одлуке.
- (6) У случају нематеријалне кредитне заштите предметни уговор о заштити признаје се у складу са чл. 84. и 85. ове одлуке ако је уговор правно спроводив у свим релевантним подручјима судске надлежности и пружа одговарајућу сигурност у вези са нивоом постигнуте кредитне заштите, узимајући у обзир допуштени степен признавања кредитне заштите за потребе израчунавања износа изложености пондерисаних ризиком.
- (7) Кредитна заштита мора испуњавати услове из дијела одлуке који се односи на захтјеве за признавање кредитне заштите.

- (8) Банка је дужна на захтјев Агенције доказати да има адекватне процесе управљања ризиком, како би контролисала ризике којима може бити изложена због спровођења поступака смањења кредитног ризика.
- (9) Независно од признатог смањења кредитног ризика приликом израчунавања износа изложености пондерисаних ризиком, банка је дужна наставити спроводити потпуну процјену кредитног ризика основне изложености и бити у могућности да Агенцији докаже да испуњава тај захтјев. За потребе овога става, за репо трансакције и трансакције позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране основном изложеношћу сматра се нето износ изложености.

2. Признавање материјалне и нематеријалне кредитне заштите

Признавање колатерала према свим приступима и методама

Члан 81.

- (1) Банка може употребљавати сљедеће ставке као признати колатерал према свим приступима и методама:
  - 1) готовински полог положен код банке кредитора или друге инструменте који се могу сматрати готовином, а које држи банка кредитор,
  - 2) дужничке хартије од вриједности централних влада или централних банака које имају кредитну процјену ЕСАИ-ја или ЕСА за коју је у складу са чланом 73. ове одлуке утврђено да припада најмање 4. степену кредитног квалитета и пондеришу се према правилима за пондерисање изложености према централним владама и централним банкама у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,
  - 3) дужничке хартије од вриједности институција или инвестиционих друштава које имају кредитну процјену ЕСАИ-ја за коју је у складу са чланом 73. ове одлуке утврђено да припада најмање 3. степену кредитног квалитета и пондеришу се према правилима за пондерисање изложености према институцијама у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,
  - 4) дужничке хартије од вриједности осталих субјеката који имају кредитну процјену ЕСАИ-ја за коју је у складу са чланом 73. ове одлуке утврђено да припада најмање 3. степену кредитног квалитета и пондеришу се према правилима за пондерисање изложености према привредним друштвима у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,
  - 5) дужничке хартије од вриједности које имају краткорочну кредитну процјену ЕСАИ-ја за коју је у складу са чланом 73. ове одлуке утврђено да припада најмање 3. степену кредитног квалитета и пондеришу се према правилима за пондерисање краткорочних изложености у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,
  - 6) акције или конвертибилне обвезнице укључене у главни берзански индекс,
  - 7) злато.
- (2) За потребе става 1. тачка 2. овог члана дужничке хартије од вриједности централних влада или централних банака укључују:
  - 1) дужничке хартије од вриједности Владе Републике Српске, Владе Федерације БиХ и Владе Брчко Дистрикта БиХ, те дужничке хартије од вриједности регионалних влада или локалних власти које се у складу са чланом 55. став 4. одлуке третирају као изложености према централним владама,
  - 2) дужничке хартије од вриједности субјеката јавног сектора које се у складу са чланом 56. став 6. третирају као изложености према централним владама,
  - 3) дужничке хартије од вриједности мултилатералних развојних банака на које се у складу са чланом 57. став 2. ове одлуке примјењује пондер ризика од 0%,
  - 4) дужничке хартије од вриједности међународних организација на које се у складу са чланом 58. ове одлуке примјењује пондер ризика од 0%.

- (3) За потребе става 1. тачка 3. овог члана дужничке хартије од вриједности институција укључују:
- 1) дужничке хартије од вриједности регионалних влада и локалних власти, осим оних из става 2. тачка 1. овог члана,
  - 2) дужничке хартије од вриједности субјеката јавног сектора, према којима има третман у складу са чланом 56. ст. 1, 2. и 4. ове одлуке,
  - 3) дужничке хартије од вриједности мултилатералних развојних банака, осим оних на које се примјењује пондер ризика од 0% у складу са чланом 57. став 2. ове одлуке.
- (4) Банка може дужничке хартије од вриједности других институција или инвестиционих друштава које немају кредитну процјену ЕСАИ-ја употребљавати као признати колатерал ако те дужничке хартије од вриједности испуњавају све сљедеће критеријуме:
- 1) котирају на признатој берзи,
  - 2) сматрају се надређеним потраживањем (с аспекта наплате),
  - 3) сва остала издања институције издаваоца са истим статусом у редослиједу наплате, која имају рејтинг, имају кредитну процјену ЕСАИ-ја за коју је у складу са чланом 73. ове одлуке утврђено да припада најмање 3. степену кредитног квалитета и пондеришу се према правилима за пондерисање изложености према институцијама или правилима за пондерисање краткорочних изложености у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,
  - 4) банка нема информација које би упућивале на кредитну процјену издања мање повољну од оне наведене у тачки 3. овог става,
  - 5) тржишна ликвидност инструмента довољна је за ове потребе.
- (5) Банка може употребљавати удјеле или акције у инвестиционим фондовима као признати колатерал ако су испуњени сви сљедећи услови:
- 1) цијена удјела или акција свакодневно се јавно објављује,
  - 2) инвестициони фонд ограничен је на улагања у инструменте који се могу признати у складу са одредбама из ст. 1. и 4. овог члана,
  - 3) инвестициони фонд испуњава услове прописане чланом 69. став 2. ове одлуке.
- Ако инвестициони фонд улаже у акције или удјеле другог инвестиционог фонда, на сваки такав односни инвестициони фонд примјењују се услови једнаки онима из т. 1-3. овог става. Ако инвестициони фонд користи изведене инструменте за заштиту допуштених улагања, то не спречава да удјели и акције у таквим инвестиционим фондовима буду признати као колатерал.
- (6) За потребе става 5. овог члана, ако инвестициони фонд ("изворни инвестициони фонд") или неки од његових односних инвестиционих фондова улаже и у инструменте који се не могу признати према ст. 1. и 4. овог члана, банка може користити удјеле или акције у том инвестиционом фонду као колатерал до износа који је једнак вриједности признате имовине коју држи инвестициони фонд, под претпоставком да је тај инвестициони фонд или неки од његових односних инвестиционих фондова до максималног допуштеног износа искористио могућност улагања у имовину која се не признаје.
- Када односни инвестициони фонд и сам има односне инвестиционе фондове, банка може употребљавати удјеле или акције у изворном инвестиционом фонду као признати колатерал под условом да примјењује методологију из првог подстава.
- У случајевима када имовина која се не признаје има негативну вриједност због обавеза или потенцијалних обавеза произашлих из власништва, банка је дужна учинити сљедеће:
- 1) израчунати укупну вриједност имовине која се не признаје и
  - 2) ако је износ добијен у складу са тачком 1. негативан, одузети апсолутну вриједност тог износа од укупне вриједности признате имовине.
- (7) У вези са т. 2-5. става 1. овог члана, ако хартије од вриједности имају двије кредитне процјене ЕСАИ-ја, банка је дужна примијенити мање повољну процјену. Ако хартије од вриједности имају више од двије кредитне процјене ЕСАИ-ја, банка је дужна примијенити двије најповољније процјене. Ако су двије најповољније кредитне процјене различите, банка је дужна примијенити ону која је мање повољна.

Додатно признавање колатерала према сложеној методи финансијског колатерала

Члан 82.

- (1) Банка која примјењује сложenu методу финансијског колатерала из члана 92. ове одлуке, осим колатерала наведених у члану 81. ове одлуке, може као колатерал признати и сљедеће ставке:
- 1) акције или конвертибилне обвезнице које нису укључене у главни берзански индекс, али којима се тргује на признатој берзи;
  - 2) удјеле или акције у инвестиционим фондовима ако су испуњена оба сљедећа услова:
    1. цијена удјела или акција свакодневно се јавно објављује,
    2. инвестициони фонд ограничен је на улагања у инструменте који се могу признати у складу са одредбама члана 81. ст. 1. и 4. ове одлуке, те у инструменте из тачке 1. овога става.
- Ако инвестициони фонд улаже у удјеле или акције другог инвестиционог фонда, на такав односни инвестициони фонд примјењују се услови једнаки онима из т. 1. и 2. овог става.
Ако инвестициони фонд користи деривате за заштиту допуштених улагања, то не спречава да удјели и акције у таквим инвестиционим фондовима буду признати као колатерал.
- (2) Ако инвестициони фонд или неки од његових односних инвестиционих фондова улаже и у инструменте који се не могу признати према члану 81. ст. 1. и 4. ове одлуке и инструменте из става 1. тачка 1. овог члана, банка може признати удјеле или акције у том инвестиционом фонду као колатерал до износа који је једнак вриједности признате имовине коју држи инвестициони фонд, под претпоставком да је инвестициони фонд или неки од његових односних инвестиционих фондова до максималног допуштеног износа искористио могућност улагања у имовину која се не признаје.
- У случајевима када имовина која се не признаје има негативну вриједност због обавеза или потенцијалних обавеза произашлих из власништва, банка је дужна учинити сљедеће:
- 1) израчунати укупну вриједност имовине која се не признаје и
  - 2) ако је износ добијен у складу са тачком 1. негативан, одузети апсолутну вриједност тог износа од укупне вриједности признате имовине.

Остала материјална кредитна заштита

Члан 83.

Банка може користити сљедећу осталу материјалну кредитну заштиту као признати колатерал:

- 1) готовинске пологе положене код друге банке или инструменте који се могу сматрати готовином које држи друга банка, али не у кастоди односу, а који су дати као залог банци кредитору,
- 2) полисе животног осигурања заложене у корист банке кредитора,
- 3) инструменте издате од друге банке или инвестиционог друштва које ће на захтјев откупити та банка или то инвестиционо друштво.

Признавање пружаоца заштите према свим приступима

Члан 84.

Банка може сљедеће субјекте сматрати признатим пружаоцима нематеријалне кредитне заштите:

- 1) централне владе и централне банке,
- 2) регионалне владе и локалне власти,
- 3) мултилатералне развојне банке,
- 4) међународне организације чијим се изложеностима, у складу са одредбама члана 58. ове одлуке, додјељује пондер ризика од 0%,
- 5) субјекте јавног сектора, потраживања према којима се третирају у складу са чланом 56. ове одлуке,
- 6) институције и финансијске институције за које се изложености према финансијским институцијама третирају као изложености према институцијама у складу са чланом 59. став 4. ове одлуке,
- 7) остала привредна друштва, укључујући и матична друштва, подређена друштва и придружена привредна друштва банке ако та привредна друштва имају кредитну процјену ECAI-ја.

Признавање гаранција као нематеријалне кредитне заштите

Члан 85.

Банка може употребљавати гаранције као признату нематеријалну кредитну заштиту.

3. Захтјеви за материјалну и нематеријалну кредитну заштиту

Захтјеви за финансијски колатерал

Члан 86.

- (1) Финансијски колатерал и злато могу се употребљавати као признати колатерал према свим приступима и методама, ако су испуњени сви захтјеви из ст. 2-4. овог члана.
- (2) Кредитни квалитет дужника и вриједност колатерала не смију бити значајно међузависни. Ако се вриједност колатерала значајно смањи, то само по себи не значи да је дошло до значајног погоршања кредитног квалитета дужника. Ако се кредитни квалитет дужника значајно погорша, то само по себи не значи да је дошло до значајног смањења вриједности колатерала. Хартије од вриједности дужника или било ког другог лица из групе повезане са дужником не могу се употребљавати као признати колатерал. Независно од тога, у признати колатерал могу се укључити властита издања покривених обвезница дужника према условима из члана 67. ове одлуке, ако су заложене за репо трансакцију, уз испуњење услова из првог става овог члана.
- (3) Банка је дужна испунити све уговорне и законске обавезе, те предузети све потребне активности да би се обезбиједила спроводивост уговора о колатералу према прописима који се примјењују на такве уговоре.

Банка је дужна обезбиједити ваљану правну оцјену којом се потврђује спроводивост уговора о колатералу у свим релевантним подручјима судске надлежности.

Према потреби, банка је дужна спроводити накнадну правну оцјену како би се обезбиједила континуирана спроводивост тог уговора.
- (4) Банка је дужна испунити све сљедеће оперативне захтјеве:
  - 1) прописно документовати уговоре о колатералу, те имати јасне и ефикасне поступке за правовремену реализацију колатерала;
  - 2) користити ефикасне поступке и процесе за контролу ризика који произилазе из коришћења колатерала, укључујући и ризике неефикасности и смањене ефикасности кредитне заштите, ризике вредновања, ризике повезане са прекидом кредитне заштите, ризике концентрација који произилазе из коришћења колатерала и међузависности колатерала и цјелокупног ризичног профила банке;
  - 3) имати документоване политике и процедуре којима се дефинишу врсте и износи прихваћених колатерала;
  - 4) израчунати тржишну вриједност колатерала, те је усклађивати са тржишном вриједношћу најмање једном квартално, односно чешће ако располажу информацијама које упућују на значајно смањење тржишне вриједности колатерала;
  - 5) ако се колатерал налази код трећих лица, предузети разумне мјере које обезбјеђују да трећа лица такве колатерале евидентирају одвојено од властите имовине;
  - 6) обезбиједити да имају довољно ресурса за уредно функционисање уговора о маржи са другим уговорним странама у трансакцијама финансирања хартијама од вриједности, мјерено правременошћу и тачношћу, водећи рачуна о њиховим одлазним захтјевима за маржу и временом одазива на долазне захтјеве за маржу;
  - 7) имати политике за управљање колатералима како би контролисале, надзирале и извјештавале о:
    1. ризицима којима су изложене због уговора о маржи,
    2. ризику концентрација према појединој врсти имовине која представља колатерал,
    3. поновној употреби колатерала, укључујући потенцијални мањак ликвидности који произилази из поновне употребе колатерала примљеног од других уговорних страна,
    4. предаји права на колатерал који је дат другим уговорним странама.
- (5) Осим што морају бити испуњени сви захтјеви из ст. 2-4. овог члана да би се финансијски колатерал могао употребљавати као признати колатерал према једноставној методи финансијског колатерала, преостали рок до доспијећа заштите мора бити најмање једнак преосталом року до доспијећа изложености.

Захтјеви за осталу материјалну кредитну заштиту

Члан 87.

- (1) Третман из члана 97. став 1. ове одлуке може се примијенити на готовинске пологе положене код неке друге банке или на инструменте који се могу сматрати готовином, а које држи нека друга банка, ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) дужниково потраживање од те друге банке мора бити безусловно и неопозиво заложено или пренесено на банку кредитора, а такав залог или пренос је у свим релевантним подручјима судске надлежности правно спроводив,
  - 2) друга банка мора бити обавијештена о залогу или преносу,
  - 3) на основу наведене обавијести, друга банка може обављати плаћања банци кредитору или другим странама само уз претходну сагласност банке кредитора.
- (2) Полисе животног осигурања заложене код банке кредитора могу се употребљавати као признати колатерал ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) полиса животног осигурања заложена је код банке кредитора или пренесена на њу,
  - 2) друштво које је издало полису животног осигурања обавијештено је о залогу или преносу и због те обавијести не смије обављати исплате по основу уговора без претходне сагласности банке кредитора,
  - 3) банка кредитор има право отказати полису осигурања у случају настанка дужниковог статуса неизмирења обавеза и наплатити откупну вриједност полисе,
  - 4) банка кредитор обавјештава се о сваком неплаћању осигураника по полиси осигурања,
  - 5) полиса животног осигурања мора трајати до доспијећа кредита. Када то није могуће зато што полиса осигурања истиче прије него што завршава кредитни однос, банка мора обезбиједити да износ добијен након истека полисе осигурања служи као заштита до завршетка уговора о кредиту,
  - 6) залог или пренос има правно дејство и спроводив је у свим подручјима судске надлежности релевантним у вријеме закључења уговора о кредиту,
  - 7) откупну вриједност полисе објављује друштво које је издало полису животног осигурања и она не може бити умањена,
  - 8) друштво које је издало полису животног осигурања мора на захтјев правовремено исплатити откупну вриједност полисе,
  - 9) откупна вриједност полисе не може се тражити без претходне сагласности банке,
  - 10) привредно друштво које је издало полису животног осигурања подлијеже законском оквиру важећем у БиХ или ЕУ или је предмет надзора надлежног регулаторног органа треће земље у којој је надзорни и правни оквир приближно једнак ономе који се примјењује у ЕУ.

Захтјеви у вези са гаранцијама

Члан 88.

- (1) Уважавајући услове из члана 89. став 1. ове одлуке, кредитна заштита која произилази из гаранција може се употребљавати као нематеријална кредитна заштита ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) кредитна заштита је директна;
  - 2) обухват кредитне заштите јасно је дефинисан и неупитан;
  - 3) уговор о кредитној заштити не садржи клаузулу чије је испуњавање изван директне контроле банке кредитора, а која би:
    1. омогућила пружаоцу заштите једнострано раскид заштите,
    2. повећала ефективни трошак заштите због погоршања кредитног квалитета заштићене изложености,
    3. могла спријечити да пружалац заштите правовремено изврши исплату ако изворни дужник не изврши било која доспјела плаћања или у случају истека уговора о најму за потребе признавања вриједности имовине дате у најам из члана 71. став 6. ове одлуке,
    4. могла омогућити да пружалац заштите скрати рок на који је уговорена кредитна заштита;

- 4) уговор о кредитној заштити је правно спроводив у свим подручјима судске надлежности која су релевантна у вријеме склапања уговора о кредиту.
- (2) Банка је дужна доказати Агенцији да има успостављене системе за управљање потенцијалним ризиком концентрација који произилази из коришћења гаранције. Банка је дужна доказати регулаторним органима како је њена стратегија коришћења гаранције повезана са њеним управљањем цјелокупним ризичним профилем.
- (3) Банка је дужна испунити све уговорне и законске обавезе, те предузети све потребне активности да би се обезбиједила спроводивост нематеријалне кредитне заштите према прописима који се примјењују на такве уговоре.
Банка је дужна обезбиједити правну оцјену којом се потврђује спроводивост нематеријалне кредитне заштите у свим релевантним подручјима судске надлежности. Банка је, према потреби, дужна спровести накнадну правну оцјену како би се обезбиједила континуирана спроводивост.

Захтјеви за контрагаранције државе и других субјеката из јавног сектора

Члан 89.

- (1) Банка може третирати изложености наведене у ставу 2. овог члана као да су заштићене гаранцијом субјеката наведених у том ставу, под условом да су испуњени сви сљедећи услови:
- 1) контрагаранција покрива све елементе кредитног ризика код потраживања,
  - 2) и изворна гаранција и контрагаранција испуњавају услове који се односе на гаранције из члана 88. и члана 90. став 1. ове одлуке, осим што контрагаранција не мора бити директна,
  - 3) покриће је поуздано и не постоје историјски подаци који би показивали да је покриће контрагаранције мање од ефективног истоврсног покрића директне гаранције тог субјекта.
- (2) Третман наведен у ставу 1. овог члана примјењује се на изложености заштићене гаранцијом за које постоји контрагаранција неког од сљедећих субјеката:
- 1) централне владе и централне банке,
  - 2) јединице регионалне владе и локалне власти,
  - 3) субјекта јавног сектора, потраживања према којима се третирају у складу са чланом 56. став 6. ове одлуке,
  - 4) мултилатералне развојне банке или међународне организације којима је додијељен пондер ризика 0% у складу са чланом 57. став 2. и чланом 58. ове одлуке или на основу тих чланова.
- (3) Банка примјењује третман из става 1. овог члана и на изложеност за коју је издата контрагаранција других лица осим субјеката из става 2. овог члана ако је та контрагаранција покривена директном гаранцијом неког од тих субјеката и ако су испуњени услови из става 1. овог члана.

Додатни захтјеви за гаранције

Члан 90.

- (1) Гаранције се могу употребљавати као призната нематеријална кредитна заштита ако су испуњени сви услови из члана 88. ове одлуке, као и сви сљедећи услови:
- 1) у случају квалификованог настанка статуса неизмирења обавеза или неплаћања друге уговорне стране, банка кредитор има право у разумном року захтијевати од даваоца гаранције плаћање било којег доспјелог новчаног износа у вези с потраживањем за које је прибављена заштита,
у случају нематеријалне кредитне заштите која покрива кредите обезбијеђене стамбеним некретнинама, обавеза испуњавања услова из члана 88. став 1. тачка 3. подтачка 3. ове одлуке и прве реченице из ове тачке ограничена је на 24 мјесеца,
  - 2) гаранција је искључиво документована обавеза коју је преузео давалац гаранције;
  - 3) испуњен је један од сљедећих услова:
    1. гаранција покрива све врсте плаћања за која се очекује да их у вези са потраживањем подмири дужник,

2. ако су неке врсте плаћања изостављене из гаранције, банка кредитор прилагодила је вриједност гаранције тако да одражава такво ограничено покриће.
- (2) У случају гаранција, односно контрагаранција субјеката наведених у члану 89. став 2. ове одлуке, сматра се да је захтјев из тачке 1. став 1. овог члана испуњен ако је испуњен било који од сљедећих услова:
- 1) банка кредитор има право од даваоца гаранције правовремено примити привремено плаћање које испуњава оба сљедећа услова:
    1. представља свеобухватну процјену износа губитка, укључујући губитке који произилазе из неплаћања камата и осталих врста плаћања, које је дужник обавезан извршити, а које ће банка кредитор вјероватно претрпјети,
    2. сразмјерно је покрићу гаранције;
  - 2) банка кредитор може доказати Агенцији да ефекти гаранције, која покрива и губитке који произилазе из неплаћања камата и осталих врста плаћања које је дужник обавезан извршити, оправдава такав третман.

4. Израчунавање ефекта смањења кредитног ризика код материјалне кредитне заштите

Једноставна метода финансијског колатерала

Члан 91.

- (1) Банка може примјењивати једноставну методу финансијског колатерала само ако износе изложености пондерисане ризиком израчунава у складу са стандардизованим приступом. Банка не смије примјењивати обје методе: једноставну методу финансијског колатерала и сложену методу финансијског колатерала.
- (2) Према једноставној методи финансијског колатерала, признатом финансијском колатералу банка додјељује вриједност једнаку његовој тржишној вриједности, како је одређено у члану 86. став 4. тачка 4. ове одлуке.
- (3) Вриједности изложености која је обезбијеђена до висине тржишне вриједности признатог колатерала банка додјељује пондер ризика који би додјелила према дијелу одлуке који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик када би банка кредитор имала директну изложеност према том колатералу. У ту сврху вриједност ванбиланских изложености ставки наведених у Прилогу 1. ове одлуке једнака је нето вриједности ставке прије примјене фактора конверзије.
На обезбијеђени дио изложености примјењује се пондер ризика од минимално 20%, осим у случајевима наведеним у ст. 4-6. овог члана. Осталом дијелу вриједности изложености банка додјељује пондер ризика који би додјелиле необезбијеђеној изложености према другој уговорној страни у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик.
- (4) Банка примјењује пондер ризика 0% на обезбијеђени дио изложености која произилази из репо трансакција и трансакција позајмљивања хартија од вриједности другој уговорној страни или од друге уговорне стране, које испуњавају критеријуме из члана 95. ове одлуке. Ако друга уговорна страна у уговору није учесник на основном тржишту, банка је дужна примјењивати пондер ризика од 10%.
- (5) Банка за финансијске деривате из Прилога 2. ове одлуке, чија се тржишна цијена утврђује дневно и који су обезбијеђени готовином или инструментом који се може сматрати готовином и номиновани су у истој валути, примјењује пондер ризика 0% на обезбијеђени дио вриједности изложености који се израчунава у складу са чл. 50. и 51. ове одлуке. Банка примјењује пондер ризика 10% на обезбијеђени дио вриједности изложености за трансакције које су обезбијеђене дужничким хартијама од вриједности централних влада или централних банака, а којима се у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%.
- (6) За остале трансакције које нису наведене у ст. 4. и 5. овог члана банка може примијенити пондер ризика 0% ако су изложеност и колатерал номиновани у истој валути или када је

валута изложености и колатерала конвертибилна марка и евро или обрнуто, а за вријеме трајања валутног одбора у БиХ и ако је испуњен било који од сљедећих услова:

- 1) колатерал је готовински полог или инструмент који се може сматрати готовином,
  - 2) колатерал је у облику дужничких хартија од вриједности централних влада или централних банака на које се у складу са чланом 54. ове одлуке примјењује пондер ризика 0%, при чему је његова тржишна вриједност умањена за 20%.
- (7) За потребе ~~из~~ ст. 5. и 6. овог члана дужничке хартије од вриједности централних влада и централних банака укључују:
- 1) дужничке хартије од вриједности Владе Републике Српске, Владе Федерације БиХ и Владе Брчко Дистрикта БиХ, те дужничке хартије од вриједности регионалних влада или локалних власти које се у складу са чланом 55. став 4. одлуке третирају као изложености према централним владама,
  - 2) дужничке хартије од вриједности мултилатералних развојних банака на које се у складу са чланом 57. став 2. ове одлуке примјењује пондер ризика 0%,
  - 3) дужничке хартије од вриједности међународних организација на које се у складу са чланом 58. ове одлуке примјењује пондер ризика 0%,
  - 4) дужничке хартије од вриједности субјеката јавног сектора које се у складу са чланом 56. став 6. третирају као изложености према централним владама.

Сложена метода финансијског колатерала

Члан 92.

- (1) Банка приликом вредновања финансијског колатерала за потребе сложене методе финансијског колатерала примјењује корективне факторе на тржишну вриједност финансијског колатерала у складу са одредбама чл. 93-95. ове одлуке, како би се у обзир узела волатилност цијена колатерала.

Ако је колатерал номиниран у валути различитој од валуте у којој је номинирана односна изложеност, уз корективни фактор за колатерал утврђен у складу са чл. 93-95. ове одлуке, банка примјењује и корективни фактор за девизну неусклађеност.

- (2) Приликом израчунавања вриједности колатерала кориговане корективним фактором (C_{VA}) банка узима у обзир:

$$C_{VA} = C \cdot (1 - N_C - N_{fx})$$

гдје је:

C = вриједност колатерала,

N_C = корективни фактор за колатерал, израчунат у складу са чл. 93. и 95. ове одлуке,

N_{fx} = корективни фактор за девизну неусклађеност, израчунат у складу са чл. 93. и 95. ове одлуке.

Банка примјењује формулу из овога става приликом израчунавања вриједности колатерала кориговане корективним фактором за све трансакције.

- (3) Приликом израчунавања вриједности изложености кориговане корективним фактором (E_{VA}) банка је дужна узети у обзир:

$$E_{VA} = E \cdot (1 + N_E),$$

гдје је:

E = вриједност изложености која би била утврђена према дијелу ове одлуке који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, да изложеност није обезбијеђена колатералом,

N_E = корективни фактор за изложености израчунат у складу са чл. 93. и 95. ове одлуке.

- (4) За потребе израчунавања „Е“ у ставу 3. овог члана вриједност изложености ванбилансних ставки наведених у Прилогу 1. ове одлуке једнака је 100% вриједности ставке, а не вриједности изложености из члана 49. ове одлуке.

- (5) Банка је дужна израчунавати потпуно прилагођену вриједност изложености (E^*), узимајући у обзир волатилност колатерала и његове ефекте на смањење ризика на сљедећи начин:

$$E^* = \max \{0, E_{VA} - C_{VAM}\},$$

гдје је:

E_{VA} = вриједност изложености коригована корективним фактором, израчуната у складу са ставом 3. овог члана,

$C_{VAM} = C_{VA}$ која је додатно прилагођена за било коју рочну неусклађеност у складу са чл. 100-102. ове одлуке.

- (6) Ако се колатерал састоји од већег броја признатих ставки, банка је дужна израчунавати корективни фактор (H) на сљедећи начин:

$$H = \sum_i a_i H_i$$

гдје је:

a_i = удио вриједности поједине признате ставке i у укупној вриједности колатерала,

H_i = корективни фактор примјењив на признату ставку i .

Регулаторни корективни фактори према сложеној методи финансијског колатерала

Члан 93.

- (1) Корективни фактори које примјењује банка према приступу регулаторних корективних фактора, под претпоставком дневне ревалоризације, јесу фактори наведени у табелама 10-13. овога става.

Корективни фактори

Табела 10

Степен кредитног квалитета придружен кредитној процјени дужничке хартије од вриједности	Преостали рок до доспијећа	Корективни фактори за дужничке хартије од вриједности субјеката наведених у члану 81. став 1. тачка 2. ове одлуке			Корективни фактори за дужничке хартије од вриједности субјеката наведених у члану 81. став 1. т. 3. и 4. ове одлуке		
		период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)	период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)
1	≤ 1 године	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 година	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 година	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 године	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 година	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 година	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 године	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 1 ≤ 5 година	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 5 година	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A

Табела 11

Степен кредитног квалитета придружен кредитној процјени краткорочне дужничке хартије од вриједности	Корективни фактори за дужничке хартије од вриједности субјеката наведених у члану 81. став 1. тачка 2. ове одлуке са краткорочном кредитном процјеном			Корективни фактори за дужничке хартије од вриједности субјеката наведених у члану 81. став 1. т. 3. и 4. ове одлуке са краткорочном кредитном процјеном		
	период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)	период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Остали колатерали или врсте изложеност

Табела 12

	период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)
Акције укључене у главни берзански индекс и конвертибилне обвезнице укључене у главни берзански индекс	21,213	15	10,607
Остале акције или конвертибилне обвезнице којима се тргује на признатој берзи	35,355	25	17,678
Готовина	0	0	0
Злато	21,213	15	10,607

Корективни фактори за девизну неусклађеност

Табела 13

период реализације 20 дана (%)	период реализације 10 дана (%)	период реализације 5 дана (%)
11,314	8	5,657

- (2) Приликом израчунавања корективних фактора у складу са ставом 1. овог члана морају бити испуњени сљедећи услови:
- 1) период реализације за трансакције обезбијеђене колатералом је 20 радних дана,
  - 2) за репо трансакције, осим ако такве трансакције укључују пренос робе или осигураних права везаних уз право на робу, и за трансакције позајмљивања хартија од вриједности другој уговорној страни или од друге уговорне стране период реализације је пет радних дана,
  - 3) за остале трансакције зависне од кретања на тржишту капитала период реализације је 10 радних дана.
- (3) Степен кредитног квалитета којем је придружена кредитна процјена дужничких хартија од вриједности, а који се наводи у табелама 10-13. и ст. 4-6. овог члана, представља онај степен кредитног квалитета из дијела ове одлуке који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик.
- За потребе утврђивања степена кредитног квалитета којем је придружена кредитна процјена дужничких хартија од вриједности, а који се наводи у ставу 1. овог члана, примјењује се и члан 81. став 7. ове одлуке.
- (4) За хартије од вриједности које се не признају, као и за робу дату у зајам или продату на основу репо трансакција или трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране, корективни фактор је исти као и онај који се примјењује на акције које нису укључене у главни берзански индекс, а којима се тргује на признатој берзи.
- (5) За признате удјеле у инвестиционим фондовима корективни фактор је пондерисани просјечни корективни фактор који би се примијенио на имовину у коју фонд улаже, при чему је банка дужна узети у обзир период реализације трансакција из става 2. овог члана. Ако банка не располаже информацијама о имовини у коју је фонд уложио, корективни фактор је највиши корективни фактор који би се примијенио на имовину у коју фонд има право улагати.
- (6) За дужничке хартије од вриједности којима није додијељен рејтинг, а издају их институције или инвестициона друштва те задовољавају критеријуме за признавање из члана 81. став 4. ове одлуке, примјењују се корективни фактори за хартије од вриједности институција или привредних друштава, који имају вањску кредитну процјену повезану са 2. или 3. степеном кредитног квалитета.
- (7) У случају када постоји девизна неусклађеност између изложености и депозита који служи за обезбјеђење изложености, банка примјењује корективни фактор од 8%, осим што се за вријеме трајања валутног одбора у БиХ примјењује корективни фактор 0%, када је валута изложености и депозита конвертибилна марка и евро или обрнуто.

Повећање корективних фактора према сложеној методи финансијског колатерала

Члан 94.

Корективни фактори наведени у члану 93. ове одлуке јесу корективни фактори које је банка дужна примјењивати ако се ревалоризација спроводи свакодневно. Ако се ревалоризација не спроводи свакодневно, банка је дужна примијенити веће корективне факторе. Банка израчунава корективне факторе повећањем корективних фактора по основу дневне ревалоризације, примјеном сљедеће формуле:

$$H = H_M * \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

гдје је:

- H = корективни фактор који ће се примијенити,
- H_M = корективни фактор у случају дневне ревалоризације,
- N_R = стварни број радних дана између ревалоризација,
- T_M = период реализације за ту врсту трансакције.

**Услови за примјену корективног фактора од 0% према
сложеној методи финансијског колатерала
Члан 95.**

- (1) Банка која примјењује приступ регулаторних корективних фактора из члана 93. ове одлуке може, умјесто корективних фактора израчунатих према чл. 93. и 94. ове одлуке, на репо трансакције и трансакције позајмљивања хартија од вриједности другој уговорној страни или од друге уговорне стране, примијенити корективни фактор од 0%, ако су испуњени услови из става 2. т. 1-8. овог члана.
- (2) Банка може примијенити корективни фактор од 0% ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) изложеност и колатерал у облику су готовине или дужничких хартија од вриједности централних влада и централних банака у смислу члана 81. став 1. тачка 2. ове одлуке, а којима се у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%,
  - 2) изложеност и колатерал номиновани су у истој валути,
  - 3) доспијеће трансакције није дуже од једног дана или се вриједност изложености и вриједност колатерала свакодневно усклађују са тржишном вриједношћу, односно свакодневно се утврђује маржа (енгл. *daily remargining*),
  - 4) период између посљедњег усклађивања са тржишном вриједношћу, а прије изостанка уплате марже коју је дужна извршити друга уговорна страна и намирења из колатерала, не може бити дужи од четири радна дана,
  - 5) поравнање трансакције извршава се кроз систем поравнања допуштен за такве врсте трансакција,
  - 6) документација која се односи на споразум или трансакцију јесте стандардна документација која се на тржишту користи за репо трансакције или трансакције позајмљивања хартија од вриједности другој уговорној страни или од друге уговорне стране,
  - 7) документацијом је утврђено да се у случају да друга уговорна страна не испуњава обавезе исплате готовине или предаје хартија од вриједности или додатног повећања колатерала или на неки други начин наступи статус неизмирења обавеза те друге уговорне стране, та трансакција може одмах прекинути,
  - 8) надлежни органи за регулацију тржишта сматрају другу уговорну страну учесником признатог тржишта (енгл. *core market*).
- (3) Учесници на признатом тржишту из става 2. тачка 8. овог члана јесу сљедећи субјекти:
  - 1) субјекти из члана 81. став 1. тачка 2. ове одлуке, чијим се изложеностима у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%,
  - 2) институције,
  - 3) инвестициона друштва,
  - 4) остале финансијске институције чијим се изложеностима у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 20%,
  - 5) правно уређени инвестициони фондови који подлијежу израчунавању капиталних захтјева или захтјева који се односе на финансијску полугу,
  - 6) правно уређени пензиони фондови,
  - 7) признате клириншке куће.

**Израчунавање износа изложености пондерисаних ризиком у складу са
сложеном методом финансијског колатерала**

Члан 96.

Према стандардизованом приступу, банка је дужна примијенити "Е*" који је израчунат у складу са чланом 92. став 5. ове одлуке као вриједност изложености за потребе члана 53. ове одлуке. Код ванбилансних ставки наведених у Прилогу 1. ове одлуке, банка је дужна примијенити "Е*" као вриједност на коју се примјењују постоци прописани у члану 49. став 1. ове одлуке како би се дошло до вриједности изложености.

Остала материјална кредитна заштита

Члан 97.

- (1) Ако су испуњени услови из члана 87. став 1. ове одлуке, готовински полози код других банака могу се третирати као гаранција тих других банака.
- (2) Ако су испуњени услови из члана 87. став 2. ове одлуке, на износ изложености покривен садашњом откупном вриједношћу полиса животног осигурања које су заложене код банке кредитора додјељује се пондер ризика у складу са ставом 3. овог члана, ако се на изложеност примјењује стандардизовани приступ.
Ако постоји девизна неусклађеност, банка је дужна умањити садашњу откупну вриједност у складу са чланом 98. став 3. ове одлуке, при чему је вриједност кредитне заштите једнака садашњој откупној вриједности полисе животног осигурања.
- (3) За потребе става 2. овог члана банка је дужна додјељивати сљедеће пондере ризика по основу пондера ризика који се примјењују на необезбијеђене изложености са правом првенства наплате према привредном друштву које је издало полису животног осигурања у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик:
  - 1) ако је необезбијеђеној изложености са правом првенства наплате према привредном друштву које издаје полисе животног осигурања додијељен пондер ризика 20%, примјењује се пондер ризика 20%,
  - 2) ако је необезбијеђеној изложености са правом првенства наплате према привредном друштву које издаје полисе животног осигурања додијељен пондер ризика 50%, примјењује се пондер ризика 35%,
  - 3) ако је необезбијеђеној изложености са правом првенства наплате према привредном друштву које издаје полисе животног осигурања додијељен пондер ризика 100%, примјењује се пондер ризика 70%,
  - 4) ако је необезбијеђеној изложености са правом првенства наплате према привредном друштву које издаје полисе животног осигурања додијељен пондер ризика 150%, примјењује се пондер ризика 150%.
- (4) Банка може третирати инструменте који ће на захтјев бити откупљени, а који се могу признати на основу члана 83. тачка 3. ове одлуке као гаранцију банке или инвестиционог друштва које их је издало. Вриједност признате кредитне заштите је сљедећа:
  - 1) номинални износ, ако се инструмент откупљује по номиналној вриједности,
  - 2) вриједност инструмента која се израчунава на исти начин као и за дужничке хартије од вриједности које испуњавају услове из члана 81. став 4. ове одлуке, ако се инструмент откупљује по тржишној цијени.

5. Израчунавање ефеката смањења кредитног ризика код нематеријалне кредитне заштите

Вредновање

Члан 98.

- (1) За потребе израчунавања ефеката нематеријалне кредитне заштите у складу са овом одлуком, вриједност нематеријалне кредитне заштите (G) износ је који се пружалац заштите обавезао платити у случају дужниковог неплаћања или у случају настанка других уговорених кредитних догађаја.
- (2) Када је нематеријална кредитна заштита номинирана у валути различитој од валуте изложености, банка је дужна умањити вриједност кредитне заштите примјеном корективног фактора на сљедећи начин:

$$G^* = G \cdot (1 - H_{fx})$$

гдје је:

G^* = износ кредитне заштите прилагођен за девизни ризик,

G = номинални износ кредитне заштите,

H_{fx} = корективни фактор за било коју девизну неусклађеност између кредитне заштите и односне обавезе утврђен у складу са ставом 3. овог члана.

Ако не постоји девизна неусклађеност, Nfx је једнак нули, а за вријеме трајања валутног одбора у БиХ примјењује се вриједност нула и у случајевима када је валута изложености и нематеријалне кредитне заштите конвертибилна марка и евро, или обрнуто.

- (3) Банка је дужна заснивати корективне факторе који се примјењују на било коју девизну неусклађеност у периоду обрачуна од 10 радних дана, ако се ревалоризација спроводи свакодневно, а може их израчунавати помоћу приступа регулаторних корективних фактора на начин из члана 93. ове одлуке. Банка је дужна повећати корективне факторе у складу са чланом 94. ове одлуке.

Израчунавање износа изложености пондерисаних ризиком у складу са стандардизованим приступом

Члан 99.

- (1) За потребе члана 53. став 3. ове одлуке банка је дужна израчунавати износе изложености пондерисане ризиком у складу са сљедећом формулом:

$$\max\{0, E - G_A\} \cdot r + G_A \cdot g$$

гдје је:

E = вриједност изложености у складу са чланом 49. ове одлуке. У ту сврху вриједност изложености ванбилансне ставке наведене у Прилогу 1. ове одлуке једнака је 100% вриједности ставке, а не вриједности изложености из члана 49. став 1. ове одлуке,

G_A = износ заштите од кредитног ризика обрачунат на основу члана 98. став 2. ове одлуке (G^*), додатно прилагођен за било коју рочну неусклађеност на начин прописан у дијелу ове одлуке који се односи на рочне неусклађености,

r = пондер ризика за изложености према дужнику у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик,

g = пондер ризика за изложености према пружаоцу заштите у складу са главом IV ове одлуке, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик.

- (2) Када је заштићени дио (G_A) мањи од износа изложености (E), банка може примијенити формулу из става 1. овог члана само када заштићени и незаштићени дио имају једнако право у редослиједу наплате.
- (3) Банка може проширити третман предвиђен чланом 54. ст. 4. и 6. ове одлуке на изложености или дијелове изложености обезбијеђене гаранцијом централне владе и централне банке када је таква гаранција номинована у домаћој валути дужника, а уједно је и изложеност номинована у тој валути.

Рочна неусклађеност

Члан 100.

- (1) За потребе израчунавања износа изложености пондерисаних ризиком, рочна неусклађеност настаје када је преостали рок до доспијећа кредитне заштите краћи од доспијећа заштићене изложености. Ако је преостали рок до доспијећа заштите краћи од три мјесеца и ако је рок до доспијећа заштите краћи од доспијећа односне изложености, та се заштита не може употребљавати као призната кредитна заштита.
- (2) Ако постоји рочна неусклађеност, кредитна заштита се не признаје ако је изворни рок доспијећа кредитне заштите краћи од годину дана.

Доспијеће кредитне заштите

Члан 101.

- (1) Ефективно доспијеће односне изложености најдужи је могући преостали период у којем је дужник дужан измирити своје обавезе, а приликом израчунавања рочне неусклађености користи се период од најдуже пет година. У складу са ставом 2. овог члана, под доспијећем кредитне заштите сматра се период до најранијег датума када заштита може престати или може бити прекинута.

- (2) Ако пружалац заштите може једнострано прекинути заштиту, банка је дужна доспијећем заштите сматрати период до најранијег датума на који пружалац заштите може искористити ово право. Ако купац заштите може једнострано прекинути заштиту, а уговорени су услови заштите који подстичу банку да оконча трансакцију прије уговореног доспијећа, банка је дужна доспијећем заштите сматрати период до најранијег датума на који се опција прекида заштите може искористити. У супротном, банка може сматрати да таква опција не утиче на доспијеће заштите.

Вредновање заштите

Члан 102.

- (1) За трансакције на које се примјењује материјална кредитна заштита у складу са једноставном методом финансијског колатерала, ако постоји неусклађеност између доспијећа изложености и доспијећа заштите, колатерал се не признаје као материјална кредитна заштита.
- (2) За трансакције на које се примјењује материјална кредитна заштита у складу са сложеном методом финансијског колатерала, банка је дужна прилагодити вриједност колатерала за доспијеће кредитне заштите и изложености у складу са сљедећом формулом:

$$C_{VAM} = C_{VA} * \frac{t - t^*}{T - t^*}$$

гдје је:

C_{VA} = вриједност колатерала коригована корективним фактором из члана 92. став 2. ове одлуке или износ изложености, зависно од тога шта је ниже,

t = преостали број година до датума доспијећа кредитне заштите израчунат у складу са чланом 101. ове одлуке или вриједност T , зависно од тога шта је ниже,

T = преостали број година до датума доспијећа изложености израчунат у складу са чланом 101. ове одлуке или пет година, зависно од тога шта је ниже,

$t^* = 0,25$.

Банка је дужна примијенити C_{VAM} као C_{VA} додатно усклађен за рочну неусклађеност која ће бити укључена у формулу за израчунавање потпуно прилагођене вриједности изложености (E^*) из члана 92. став 5. ове одлуке.

- (3) За трансакције на које се примјењује нематеријална кредитна заштита банка је дужна прилагодити вриједност кредитне заштите тако да одражава доспијеће кредитне заштите и изложености у складу са сљедећом формулом:

$$G_A = G^* * \frac{t - t^*}{T - t^*}$$

гдје је:

G_A = G^* прилагођен за било коју рочну неусклађеност,

G^* = износ заштите прилагођене за било коју девизну неусклађеност,

t = преостали број година до датума доспијећа кредитне заштите израчунат у складу са чланом 101. ове одлуке или вриједност T , зависно од тога шта је ниже,

T = преостали број година до датума доспијећа изложености израчунат у складу са чланом 101. ове одлуке или пет година, зависно од тога шта је ниже,

$t^* = 0,25$.

Банка је дужна примијенити G_A као вриједност заштите за потребе чл. 98. и 99. ове одлуке.

ГЛАВА VII

КАПИТАЛНИ ЗАХТЈЕВ ЗА РИЗИК НАМИРЕЊА/ИСПОРУКЕ

Ризик намирења/испоруке

Члан 103.

- (1) У случају трансакција које се односе на дужничке инструменте, власничке, девизне и робне трансакције, искључујући репо трансакције, те уговоре о позајмљивању хартија од вриједности или робе који нису поравнати након датума доспијећа, банка је дужна израчунавати разлику у цијени којој је изложена.

- (2) Банка је дужна израчунати капитални захтјев за ризик намирења/испоруке по основу неизмирених трансакција ако друга уговорна страна није измирила обавезу у року дужем од четири дана након уговореног датума намирења/испоруке.
- (3) Разлика у цијени израчунава се као разлика између уговорене цијене поравнања за одређени дужнички, власнички, девизни или робни инструмент и њене садашње тржишне вриједности, у случају када би та разлика представљала губитак за банку.
Банка ту разлику у цијени множи са одговарајућим процентом утврђеним у Табели 14, како би се израчунао капитални захтјев за ризик намирења.

Табела 14

Број радних дана након датума намирења	(%)
5-15	12
16-30	50
31-45	75
46 или више	100

Слободне испоруке

Члан 104.

- (1) Од банке се захтијева да има регулаторни капитал како је наведено у Табели 15, ако дође до следећег:
- 1) ако је плаћање хартија од вриједности, валуте или робе извршено прије него што су они примљени или ако је испорука хартија од вриједности, валуте или робе извршена прије него што су они плаћени,
  - 2) у случају прекограничних трансакција, ако је прошао један или више дана откада је обављено плаћање или извршена испорука.

Табела 15

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4
Тип трансакције	До првог уговореног плаћања или испоруке	Од првог уговореног плаћања или испоруке до четири дана након уговореног плаћања или испоруке	Од 5 радних дана од уговореног плаћања или испоруке до закључења трансакције
Слободна испорука	Нема капиталног захтјева	Третирати као изложеност	Третирати као изложеност пондерисану пондером 1.250%

Ако износ позитивне изложености који произлази из трансакција слободне испоруке није значајан, банка може примјењивати пондер ризика 100% на те изложености, осим гдје је захтијеван пондер ризика 1.250% у складу са колоном 4. из Табеле 15.

- (2) Као алтернативу примјени пондера ризика 1.250% на изложености на основу слободних испорука у складу са колоном 4. из Табеле 15. банка може одузети пренесену вриједност и тренутну позитивну изложеност тих изложености од редовног основног капитала у складу са чланом 9. став 1. тачка 12. ове одлуке.

Одустајање

Члан 105.

Ако дође до системског пада система намирења или поравнања, Агенција може одустати од капиталног захтјева израчунатог у складу са главом VII ове одлуке, која се односи на ризик намирења/ испоруке док се ситуација не поправи. У наведеном случају непоравната трансакција друге уговорне стране не сматра се настанком статуса неизмирења обавеза у смислу кредитног ризика.

ГЛАВА VIII

КАПИТАЛНИ ЗАХТЈЕВ ЗА ОПЕРАТИВНИ РИЗИК

Одобрење

Члан 106.

- (1) Како би могла примјењивати стандардизовани приступ и добити одобрење Агенције, банка је дужна, поред општих стандарда за успостављање и примјену система управљања ризицима и посебних стандарда за управљање оперативним ризиком, задовољити критеријуме из члана 112. ове одлуке, као и имати усвојен план опоравка за оперативни ризик.
- (2) Банка је дужна политикама и процедурама прописати начин и обавезу вредновања изложености оперативном ризику за покриће догађаја мале учесталости с великим губицима. Банка одређује шта представља оперативни ризик у наведеним политикама и процедурама.
- (3) Банка је дужна израдити планове поступања у кризним ситуацијама и планове континуитета пословања, који банци обезбеђују могућност непрекидног пословања и ограничавање губитака у случају озбиљног поремећаја пословања.

Повратак на примјену мање сложених приступа

Члан 107.

- (1) Банка која примјењује стандардизовани приступ не може се вратити на примјену једноставног приступа, осим ако су задовољени услови из става 2. овог члана.
- (2) Банка се може вратити на примјену мање сложеног приступа за оперативни ризик само ако су задовољени услови:
  - 1) банка је доказала Агенцији да примјену мање сложеног приступа не предлаже с циљем смањења капиталног захтјева за оперативни ризик, него да је исти потребан због природе и сложености банке, те да исти не би имао значајан негативан утицај на солвентност банке или способност дјелотворног управљања оперативним ризиком,
  - 2) банка је добила претходно одобрење Агенције.

Приступ основног показатеља

Члан 108.

- (1) Према приступу основног показатеља капитални захтјев за оперативни ризик једнак је 15% трогодишњег просјека релевантног показатеља, како је прописано чланом 109. ове одлуке. Банка израчунава трогодишњи просјек релевантног показатеља на основу података за посљедња три дванаестомјесечна периода на крају финансијске године.
- (2) Када банка послује краће од три године, може примјењивати процјене будућег пословања приликом израчунавања релевантног показатеља, под условом да почне употребљавати историјске податке чим постану расположиви.
- (3) Када банка може доказати Агенцији да би, због спајања, односно припајања, преузимања или продаје банке или друге активности, примјена трогодишњег просјека за израчунавање релевантног показатеља довела до неадекватне процјене капиталног захтјева за оперативни ризик, Агенција може одобрити банци измјену израчунавања тако да узме у обзир такве догађаје. У таквим случајевима, Агенција може и сама захтијевати да банка измијени своје израчунавање.
- (4) Ако је за неки период релевантни показатељ негативан или једнак нули, банка не узима у обзир тај податак приликом израчунавања трогодишњег просјека. Банка израчунава трогодишњи просјек тако што се збир позитивних вриједности подијели са бројем позитивних вриједности.

Релевантни показатељ

Члан 109.

- (1) Банка релевантни показатељ исказује као збир елемената наведених у Табели 16, који се исказују у складу са Међународним рачуноводственим стандардима. Банка укључује сваки елемент у збир са његовим позитивним или негативним предзнаком.

Табела 16

1. Приходи од камата и слични приходи
2. Расходи од камата и слични расходи
3. Приходи од дивиденди и учешћа, те осталих хартија од вриједности са варијабилним/фиксним приносом
4. Приходи од накнада и провизија
5. Расходи од накнада и провизија
6. Нето добитак или губитак из финансијског пословања, који обухвата: - нето приход/расход од промјене вриједности хартија од вриједности намијењених трговању које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха, - нето добит/губитак по основу продаје хартија од вриједности намијењених трговању, - нето курсне разлике.
7. Остали приходи из оперативног пословања

- (2) Банка приликом израчунавања релевантног показатеља не укључује:
- 1) трошкове исправки вриједности и резерве за ванбилансне ставке као ни приходе по основу смањења истих, оперативне трошкове пословања,
  - 2) нето добит/губитак од продаје ставки финансијске имовине из банкарске књиге,
  - 3) ванредне приходе и
  - 4) приходе од осигурања.
- (3) Изузетно, банка приликом израчунавања релевантног показатеља укључује трошкове накнада за плаћене екстернализоване услуге ако трећа страна није матично друштво банке, подређено друштво банке или подређено друштво матичног друштва.

Стандардизовани приступ

Члан 110.

- (1) Према стандардизованом приступу, банка распоређује своје активности у пословне линије наведене у Табели 17. из става 4. у складу са принципима из члана 111. ове одлуке.
- (2) Банка израчунава капитални захтјев за оперативни ризик као трогодишњи просјек збира годишњих капиталних захтјева за све пословне линије из Табеле 17. Годишњи капитални захтјев за сваку пословну линију једнак је производу одговарајућег бета фактора наведеног у тој табели и дијела релевантног показатеља распоређеног у припадајућу пословну линију.
- (3) Током било које године банка може нетирати негативне капиталне захтјеве који су посљедица негативног дијела релевантног показатеља у било којој пословној линији са позитивним капиталним захтјевима у другој пословној линији без ограничења. Међутим, ако је укупни капитални захтјев за све пословне линије током одређене године негативан, банка као улазни податак за бројник за наведену годину употребљава вриједност нула.
- (4) Банка израчунава трогодишњи просјек збира из става 2. овог члана на основу података за посљедња три дванаестомјесечна периода на крају финансијске године. Када нису доступни ревидирани подаци, банка може користити и неревидиране податке. Када банка може доказати Агенцији да би, због спајања, односно припајања, преузимања или продаје банке или активности, примјена трогодишњег просјека за израчунавање релевантног показатеља довела до неадекватне процјене капиталног захтјева за оперативни ризик, Агенција може одобрити банкама измјену израчунавања тако да узме у обзир такве догађаје. У таквим околностима Агенција може и сама захтијевати да банка измијени свој обрачун. Када банка послује краће од три године, може се користити пословним процјенама будућег пословања при обрачуну релевантног показатеља, под условом да почне употребљавати историјске податке чим постану расположиви.

Табела 17

Пословне линије	Попис активности	Процент (бета фактор)
Корпоративно финансирање	Услуге покровитељства емисије (енгл. <i>underwriting</i>). Услуге повезане са пружањем услуга покровитељства емисије. Инвестиционо савјетовање. Послови савјетовања друштава у вези са структуром капитала, пословном стратегијом и сличним питањима, те давање савјета и пружање услуга које се односе на спајање и куповину привредних друштава. Послови инвестиционог истраживања и финансијске анализе, као и остали облици општих препорука које се односе на трансакције са финансијским инструментима.	18%
Трговање и продаја	Трговање за свој рачун. Послови посредовања при склапању послова на новчаном тржишту. Запримање и пренос налога у вези са једним или више финансијских инструмената. Извршавање налога за рачун клијената. Услуге покровитељства емисије без обавезе откупа. Управљање мултилатералном трговинском платформом.	18%
Брокерски послови са становништвом (послови са физичким лицима и малим и средњим предузећима која задовољавају критеријуме из члана б3. ове одлуке за категорију изложености према становништву)	Запримање и пренос налога у вези са једним или више финансијских инструмената. Извршавање налога за рачун клијента. Услуге покровитељства емисије без обавезе откупа.	12%
Пословно банкарство	Примање депозита или других повратних средстава. Кредитирање. Финансијски лизинг. Гаранције и преузете обавезе.	15 %
Пословање са становништвом (послови са физичким лицима и малим и средњим предузећима која задовољавају критеријуме из члана б3. ове одлуке за категорију изложености према становништву)	Примање депозита или других повратних средстава. Кредитирање. Финансијски лизинг. Гаранције и преузете обавезе.	12%
Плаћања и поравнања	Услуге платног промета. Издавање инструмената плаћања и управљање њима.	18%
Агентске услуге	Депоноване и администрирање финансијских инструмената за рачун клијената, укључујући и агентске послове и с тим повезане услуге, као што су управљање новчаним средствима, односно колатералом.	15%
Управљање имовином	Управљање портфолиом. Управљање инвестиционим фондом. Остали облици управљања имовином.	12%

Напомена: банка из пописа активности користи активности које су карактеристичне за њено пословање и тржиште на којем послује.

Принципи за распоређивање у пословне линије

Члан 111.

- (1) Банка утврђује и документује посебне политике и критеријуме за распоређивање релевантног показатеља за постојеће пословне линије и активности у стандардизовани оквир из члана 110. ове одлуке. Банка, према потреби, ревидира и прилагођава наведене политике и критеријуме у складу са новим или промијењеним пословним активностима и ризицима.
- (2) Банка примјењује сљедеће принципе за распоређивање у пословне линије:
  - 1) банка све активности распоређује у пословне линије на начин који обезбјеђује свеобухватност и међусобну искључивост,
  - 2) ако се нека активност не може једноставно распоредити у пословну линију, али представља помоћну активност активности укљученој у одређену пословну линију, банка исту распоређује у пословну линију у коју се сврстава активност коју предметна активност подржава. Ако помоћна активност подржава активност из више од једне пословне линије, банка примјењује објективне критеријуме распоређивања,

- 3) ако се нека активност не може распоредити ни у једну пословну линију, за ту активност банка се користи пословном линијом са највећим процентом. Истом пословном линијом користи се и за све припадајуће помоћне активности,
- 4) банка може примјењивати методе које се примјењују за одређивање интерних цијена за распоређивање релевантног показатеља по пословним линијама. Трошкови настали у једној пословној линији који се могу приписати другој пословној линији могу се прераспоредити у пословну линију на коју се односе,
- 5) распоређивање активности у пословне линије за потребе израчунавања капиталног захтјева за оперативни ризик примјењује се досљедно са категоријама којима се банке користе за кредитни и тржишни ризик,
- 6) управа банке је одговорна за политику распоређивања у пословне линије која је под контролом надзорног одбора банке,
- 7) банка обезбјеђује независну провјеру поступака распоређивања активности у пословне линије.

Критеријуми за стандардизовани приступ

Члан 112.

Критеријуми из члана 106. став 1. за примјену стандардизованог приступа јесу сљедећи:

- 1) Банка успоставља адекватно документован систем процјене и управљања оперативним ризиком са јасно додијељеним одговорностима за тај систем. Банка утврђује своју изложеност оперативном ризику, те прати релевантне податке о оперативном ризику, укључујући податке о значајним материјалним губицима. Предметни систем подлијеже редовним независним провјерама, које спроводи интерно или екстерно лице које има потребно знање за спровођење таквих провјера.
- 2) Процјењивање оперативног ризика банке мора бити чврсто интегрисано у процесе управљања ризицима банке. Његови резултати саставни су дио поступка праћења и контроле ризичног профила банке за оперативни ризик.
- 3) Успостављен систем извјештавања управе и надзорног одбора о изложености оперативном ризику и успостављени поступци за предузимање одговарајућих активности на основу информација из извјештаја руководству.

Комбинована примјена различитих приступа

Члан 113.

- (1) Банка је дужна од Агенције затражити одобрење за примјену комбинације приступа основног показатеља и стандардизованог приступа само у изузетним околностима, као што је преузимање новог дијела пословања, што може захтијевати привремени прелазни период за примјену стандардизованог приступа.
- (2) Агенција ће издати одобрење из става 1. овог члана само ако банка преузме обавезу да ће почети са примјеном стандардизованог приступа у утврђеном временском року, који је одобрен од стране Агенције.

ГЛАВА IX

КАПИТАЛНИ ЗАХТЈЕВ ЗА ТРЖИШНИ РИЗИК

1. Захтјеви за књигу трговања

Захтјеви за књигу трговања

Члан 114.

- (1) Књига трговања обухвата све позиције у финансијским инструментима и роби које банка држи с намјером трговања или да би заштитила позиције које држи с намјером трговања. Позиције у књизи трговања не смију имати ограничења њихове утрживости или их је могуће заштитити од ризика.

- (2) Књига трговања обухвата све ставке које се у складу са примјењивим рачуноводственим стандардима распоређују у категорију финансијска имовина или обавезе по фер вриједности кроз биланс успеха банке (позиције с намјером трговања). Агенција може поједини инструмент, ако утврди да није коришћен за трговање, искључити из књиге трговања банке, без обзира на његов распоред према примјењивим рачуноводственим стандардима. Агенција може поједини инструмент, ако утврди да је коришћен за трговање, укључити у књигу трговања банке, без обзира на његов распоред према примјењивим рачуноводственим стандардима.
- (3) Намјера трговања доказује се на основу стратегија, политика и процедура које банка одређује ради управљања позицијом или портфолиом у складу са чл. 115. и 116. ове одлуке.
- (4) Позиције које се држе са намјером трговања јесу оне позиције које се држе искључиво у сврху краткорочне продаје и/или с циљем остваривања добити од стварних или очекиваних краткорочних разлика између куповних и продајних цијена или других промјена у цијенама или каматним стопама. Ове позиције обухватају позиције у властитом трговању и позиције које произилазе из пружања услуга клијентима и из обављања послова креирања тржишта.
- (5) Банка је дужна успоставити и одржавати адекватне системе интерних контрола за управљање и процјену вриједности књиге трговања у складу са чланом 115. ове одлуке.
- (6) Позиције у књизи трговања подлијежу регулаторним захтјевима за вредновање из члана 117. ове одлуке.
- (7) Банка може укључити инструмент интерне заштите у израчунавање капиталних захтјева за позициони ризик ако се он држи са намјером трговања и ако су испуњени захтјеви из члана 118. ове одлуке.
- (8) Уграђени финансијски дериват који се у складу са одредбама МРС/МСФИ сматра самосталним финансијским дериватом, а који не испуњава услове из става 1. овог члана, неће се сматрати позицијом књиге трговања и неће се укључивати у израчунавање капитала потребног за покриће тржишних ризика.
Ако уграђени финансијски дериват не представља позицију књиге трговања, банка је дужна на одговарајући начин пратити, мјерити и управљати ризицима који из њега произилазе, те их узети у обзир у поступку интерне процјене адекватности капитала у банкама.

Управљање позицијама у књизи трговања

Члан 115.

- (1) Банка је дужна имати јасно дефинисане политике и процедуре за свеобухватно управљање књигом трговања, које морају обухватити најмање сљедеће:
  - 1) активности које банка сматра трговањем и које чине саставни дио књиге трговања за потребе израчунавања капиталних захтјева,
  - 2) мјеру у којој се позиција може дневно вредновати по тржишној вриједности на активном, ликвидном, двосмјерном тржишту,
  - 3) за позиције које се вреднују по интерној методологији утврђивања вриједности, мјеру у којој банка може:
    1. идентификовати све значајне ризике позиције;
    2. заштитити се од свих значајних ризика позиције инструментима за које постоји активно, ликвидно, двосмјерно тржиште;
    3. извести поуздане процјене кључних претпоставки и параметара који се користе у интерној методологији за процјену вриједности;
  - 4) мјеру у којој банка може и дужна је остварити вредновање позиције која се може досљедно екстерно вредновати;
  - 5) мјеру у којој би законска ограничења или други оперативни захтјеви могли умањити способност банке да изврши ликвидацију позиција или заштити позиције у кратком року;
  - 6) мјеру у којој банка може и дужна је активно управљати ризицима који произилазе из позиција у оквиру њених послова трговања;
  - 7) мјеру у којој банка може пренијети ризик или позиције између банкарске књиге и књиге трговања, те критеријуме за такве преносе у складу са чланом 116. одлуке.

- (2) Приликом управљања својим позицијама или скупом позиција у књизи трговања, банка је дужна обезбиједити сљедеће:
- 1) јасно документовану стратегију трговања за позиције/инструменте или портфолија, одобрену од стране надзорног одбора банке, која укључује очекивани период држања;
  - 2) јасно дефинисане политике и процедуре за активно управљање позицијама преузетим у организационим дијеловима банке за трговање. Те политике и процедуре укључују сљедеће елементе:
    1. које је позиције могуће заузети у одјељењу за трговање (енгл. *trading desk*),
    2. утврђени су лимити за појединачне позиције, чију искоришћеност и евентуално прекорачење банка континуирано и редовно прати, те периодично провјерава њихову адекватност,
    3. овлашћења појединих овлашћених запослених за заузимање позиција и управљање позицијама у оквиру утврђених лимита и у складу са усвојеном стратегијом трговања,
    4. извјештавање надзорног одбора и управе банке о позицијама које се воде у књизи трговања, као саставни дио процеса управљања ризицима банке,
    5. активно праћење позиција засновано на релевантним изворима тржишних информација и процјени утрживости или могућности заштите дате позиције или ризика који из ње произилазе, укључујући и процјену квалитета и доступности улазних тржишних информација које се користе у процесу вредновања, односно процјену нивоа промета на тржишту и величине позиција којима се тргује на тржишту,
    6. активне поступке и контроле за спречавање превара;
  - 3) јасно дефинисане политике и процедуре за праћење позиција у складу са стратегијом трговања, укључујући праћење промета и позиција за које је иницијални предвиђени период држања прекорачен.

Укључивање позиција у књигу трговања

Члан 116.

- (1) Банка је дужна имати јасно дефинисане политике и процедуре за одређивање позиција које се укључују у књигу трговања у складу са захтјевима из члана 114. ове одлуке и дефиницијом књиге трговања из Закона, узимајући у обзир успостављене процедуре управљања ризицима у банци. Банка је дужна у потпуности документовати поштовање тих политика и процедура, чија се примјена континуирано оцјењује у оквиру програма интерне ревизије у банци.
- (2) Банка је дужна имати успостављене јасно дефинисане политике за утврђивање ванредних околности којима се оправдава рекласификација позиције из књиге трговања у позицију у банкарској књизи и обрнуто, а за потребе одређивања капиталних захтјева у складу са захтјевима ове одлуке. Банка је дужна преиспитати те политике најмање једном годишње.
- (3) Агенција даје одобрење да се позиција из књиге трговања рекласификује у позицију у банкарској књизи или обрнуто, за потребе одређивања капиталних захтјева само ако банка Агенцији документује да је одлука о рекласификацији те позиције резултат ванредних околности које су предвиђене политикама које је банка донијела у складу са ставом 2. овог члана. У ту сврху банка је дужна обезбиједити довољне доказе о томе да позиција више не испуњава услов да буде класификована као позиција у књизи трговања или банкарској књизи у складу са захтјевима овог члана.
- (4) Одлуку из става 3. овог члана одобрава надзорни одбор банке.
- (5) Када Агенција изда одобрење за рекласификацију позиције у складу са ставом 3. овог члана, банка која је то одобрење добила:
  - 1) јавно објављује, без одгоде, информацију о рекласификацији позиције, те ако је ефекат те рекласификације смањење капиталних захтјева банке, величину тог смањења; и
  - 2) ако је ефекат те рекласификације смањење капиталних захтјева банке, не признаје тај ефекат до доспијећа позиције.

- (6) Банка израчунава нето промјену износа својих капиталних захтјева који произилазе из рекласификације позиције као разлику између капиталних захтјева одмах након рекласификације и капиталних захтјева непосредно прије рекласификације, који се израчунавају у складу с чланом 38. одлуке. Приликом израчуна у обзир се узимају само ефекти рекласификације.
- (7) Рекласификација позиције у складу с овим чланом је неопозива.

Регулаторни захтјеви за вредновање

Члан 117.

- (1) Све позиције у књизи трговања и банкарској књизи које се вреднују по фер вриједности подлијежу стандардима регулаторних захтјева за вредновање из овог члана. Банка је посебно дужна обезбиједити да се регулаторним вредновањем њених позиција из књиге трговања постиже одговарајући ниво поузданости у односу на динамичну природу позиција из књиге трговања и позиција у банкарској књизи које се вреднују по фер вриједности, захтјеве за регулаторну исправност, те начин поступања с циљем адекватног израчунавања капиталних захтјева за позиције из књиге трговања и банкарске књиге које се вреднују по фер вриједности.
- (2) Банка успоставља и одржава одговарајуће системе интерних контрола који омогућавају разборите и поуздане процјене вриједности. Ти системи интерних контрола укључују сљедеће елементе:
  - 1) документоване политике и процедуре за поступак процјене вриједности, укључујући јасно дефинисане одговорности различитих учесника укључених у поступак утврђивања вриједности, изворе тржишних информација и провјере њихове примјерености, смјернице за употребу интерно дефинисаних параметара од стране банке који одражавају претпоставке банке о томе шта учесници на тржишту користе за утврђивање цијене позиције, учесталост независних процјена, временски оквир преузимања цијена осталих тржишних параметара за потребе вредновања, услове и поступке за прилагођавање процјене вриједности, поступке континуираног мјесечног и ad hoc потврђивања,
  - 2) успостављање адекватне организационе структуре која обезбјеђује раздвојеност неспојивих функција у погледу уговарања, оперативног процесуирања, књиговодственог евидентирања, извјештавања и одлучивања, те јасно дефинисање надлежности чланова управе банке за наведене функције,
  - 3) успостављање система извјештавања организационог дијела одговорног за вредновање позиција независно од организационог дијела који обавља оперативне послове трговања, као и редовно извјештавање управе банке.
- (3) Банка мора вредновати позиције књиге трговања по фер вриједности најмање једном дневно. Промјене вриједности тих позиција исказују се у билансу успјеха банке.
- (4) Банка врши вредновање позиција по тржишним цијенама када је то могуће, укључујући и ситуације када примјењује израчунавање капиталних захтјева за књигу трговања и позиција у банкарској књизи које се вреднују по фер вриједности. Вредновање по тренутним тржишним цијенама врши се најмање једном дневно, према лако доступним цијенама затварања тих позиција, добијених од међусобно независних извора. Примјери таквих цијена јесу цијене са берзе.
- (5) При вредновању по тржишној вриједности банка употребљава понуђену или тражену цијену, у зависности од тога која је нижа, осим ако банка може завршити трговање по средњој тржишној цијени. Ако се банка користи тим одступањем, она сваких шест мјесеци извјештава Агенцију о тим позицијама и доставља доказе (нпр. закључнице) о томе да може завршити трговање по средњој тржишној цијени.
- (6) Ако вредновање по тржишној вриједности није могуће, банка конзервативно вреднује према интерној методологији утврђивања вриједности своје позиције и портфолија, укључујући и ситуације када израчунавају капиталне захтјеве за позиције у књизи трговања и позиције у банкарској књизи које се вреднују по фер вриједности.

- (7) При примјени вредновања по интерној методологији утврђивања вриједности, банка је дужна испуњавати сљедеће захтјеве:
- 1) управа банке мора бити упозната са елементима књиге трговања или са другим позицијама по фер вриједности за које се примјењује вредновање по интерној методологији утврђивања вриједности и разумије значење неизвјесности која на тај начин настаје при извјештавању о ризику/учинку пословања,
  - 2) банка усклађује улазне тржишне параметре са тржишним цијенама, ако је то могуће, и учестало процјењује адекватност улазних тржишних параметара за одређену позицију која се вреднује, као и параметре за интерну методологију вредновања позиција,
  - 3) ако су доступне, банка употребљава методологије вредновања које представљају прихваћену тржишну праксу за поједине финансијске инструменте или робу,
  - 4) ако банка сама развије интерну методологију утврђивања вриједности, она се мора заснивати на адекватним претпоставкама које су процијенили и испитали одговарајући квалификовани субјекти који нису учествовали у развоју интерне методологије за утврђивање вриједности. Интерна методологија утврђивања вриједности позиција мора бити развијена или одобрена независно од оних који заузимају позиције трговања и мора бити независно тестирана, укључујући валидацију математичких израчунавања, претпоставки и програмског спровођења,
  - 5) банка је дужна имати формалне поступке за контролу промјене и имати сигурну копију за интерну методологију за утврђивање вриједности позиција, те је повремено употребљавати за провјеру вредновања,
  - 6) банка при управљању ризиком мора предузети мјере на отклањању идентификованих слабости интерне методологије утврђивања вриједности које употребљавају и знати како их на најбољи начин узети у обзир код резултата вредновања,
  - 7) интерне методологије утврђивања вриједности подлијежу редовним оцјенама с циљем утврђивања тачности њиховог дјеловања, при чему те оцјене укључују процјену континуиране адекватности претпоставки, анализу добитака и губитака у односу на факторе ризика и поређење завршних вриједности са резултатима интерне методологије утврђивања вриједности.
- (8) Уз дневно вредновање по тржишној вриједности или интерној методологији утврђивања вриједности, банка је дужна спроводити независну провјеру цијена. Провјеру тржишних цијена и улазних параметара за интерну методологију утврђивања вриједности спроводи особа или организациона јединица која је независна од особа или организационих јединица које остварују користи од књиге трговања, најмање једном мјесечно или чешће, зависно од природе тржишта или активности трговања. Ако независни извори формирања цијена нису доступни или су нереални, постоји потреба за примјеном разборитог поступања, као што је прилагођавање вредновања.
- (9) Банка је дужна успоставити и одржавати процедуре за разматрање прилагођавања вриједности.
- (10) Када се користи вредновање спроведено од стране треће особе или вредновање по интерној методологији утврђивања вриједности, банка сама процјењује хоће ли примјењивати прилагођавање вредновања. Осим тога, банка разматра постојање потребе за прилагођавањем за мање ликвидне позиције и редовно процјењује њихову континуирану примјереност. Банка процјењује потребу за прилагођавањем вредновања неизвјесних улазних параметара који се употребљавају у интерној методологији утврђивања вриједности, при чему је банка дужна Агенцији документовати на адекватан и поуздан начин извршену процјену потреба за прилагођавањем у интерној методологији.

Интерна заштита

Члан 118.

- (1) Интерна заштита посебно мора испуњавати сљедеће захтјеве:
- 1) основна намјена није избјегавање или смањење капиталних захтјева,
  - 2) адекватно је документована и подлијеже посебним поступцима интерног одобрења и ревизије,
  - 3) на интерну заштиту примјењују се тржишни услови,

- 4) тржишним ризиком који настаје интерном заштитом динамично се управља у књизи трговања у складу са одобреним лимитима,
  - 5) пажљиво се прати у складу са одговарајућим поступцима који су утврђени интерним актима банке.
- (2) Захтјеви из става 1. овог члана примјењују се а да се притом не доводе у питање захтјеви који се односе на заштићене позиције у банкарској књизи.
  - (3) Предмет интерне заштите могу бити само инструменти чија се вриједност може утврдити на признатом тржишту.

Капитални захтјеви за тржишни ризик

Члан 119.

- (1) Банка израчунава капиталне захтјеве за тржишни ризик свих позиција из књиге трговања и банкарске књиге подложне девизном или робном ризику у складу са стандардизованим приступом, на начин да сабере капиталне захтјеве за:
  - 1) ризик позиције у складу са пододјељком 2, ове главе,
  - 2) девизни ризик у складу са пододјељком 3, ове главе и
  - 3) робни ризик у складу са пододјељком 4, ове главе.
- (2) Агенција може накнадно прописати додатне захтјеве у смислу приступа за израчун капиталних захтјева за тржишни ризик, те извјештавања по истом, у зависности од оправданости увођења таквих захтјева.

2. Капитални захтјев за ризик позиције

Капитални захтјеви за ризик позиције

Члан 120.

Капитални захтјев за ризик позиције банке јесте збир капиталног захтјева за општи и специфични ризик њених позиција у дужничким и власничким инструментима.

Специфични и општи ризици

Члан 121.

- (1) Ризик позиције за дужнички или власнички финансијски инструмент (или дужнички или власнички финансијски дериват) дијели се на два саставна дијела у сврху израчунавања капиталних захтјева за специфични и општи ризик.
- (2) Специфични ризик односи се на ризик промјене цијене појединог финансијског инструмента усљед фактора везаних за његовог издаваоца или у случају финансијских деривата издаваоца основног финансијског инструмента на који се финансијски дериват односи.
- (3) Општи ризик је ризик промјене цијене појединог финансијског инструмента усљед промјене у нивоу каматних стопа (у случају дужничких или дериватних дужничких инструмената којима се тргује) или усљед кретања цијена на тржишту капитала (у случају власничких или дериватних власничких инструмената), које нису повезане са посебним карактеристикама појединачних финансијских инструмената.

Нетирање

Члан 122.

- (1) Апсолутни износ дугих (/кратких) позиција банке који прелази износ њених кратких (/дугих) позиција у истоврсним власничким, дужничким и замјењивим хартијама од вриједности, те идентичним финансијским фјучерсима, опцијама, варантима, сматра се њеном нето позицијом у сваком од тих различитих инструмената. Приликом израчунавања нето позиције са позицијама у финансијским дериватима поступа се како је утврђено у чл. 124-126. ове одлуке. Улагања банке у властите дужничке инструменте не укључују се приликом израчунавања капиталног захтјева за специфични ризик у складу са чланом 129. ове одлуке.

За потребе нетирања позиција истоврсним инструментима сматрају се инструменти који имају истог емитента, носе исту каматну стопу, имају исти рок доспијећа, номиновани су у истој валути и имају исти правни положај у случају спровођења стечајног поступка.

- (2) Све нето позиције, независно од предзнака, морају се на дневном основу прије њиховог збрајања конвертовати у извјештајну валуту банке по важећем средњем курсу ЦББиХ.

Општа правила за рашчлањивање позиција појединачних инструмената

Члан 123.

Позиције појединачних инструмената утврђене у чл. 124-126. ове одлуке рашчлањују се на основне позиције на сљедећи начин:

- 1) уколико је основни финансијски инструмент дужнички инструмент:
  1. на дужнички инструмент, гдје цијена (каматна стопа) појединачног инструмента зависи од специфично дефинисаног основног дужничког инструмента на који се односи, и/или
  2. на хипотетички инструмент који покрива ризик каматне стопе који настаје усљед будућих плаћања и примања новчаних токова (укључујући хипотетичка плаћања и примања),
  3. на дужничке инструменте и хипотетичке дужничке инструменте заједно;
- 2) уколико је основни инструмент власнички инструмент, на хипотетичке позиције у појединачним власничким инструментима, корпе власничких инструмената или индексе власничких инструмената;
- 3) уколико је основни инструмент роба, на хипотетичке позиције у робама на које се односе.

Третман фјучерс и форвард уговора

Члан 124.

- (1) Фјучерс и форвард уговори на каматне стопе и будуће обавезе куповине или продаје дужничких инструмената третирају се као комбинације дугих и кратких позиција. Дуга позиција у фјучерс уговорима на каматне стопе третира се као комбинација позиције обавезе са доспијећем једнаким датуму испоруке фјучерса и позиције имовине са датумом доспијећа једнаким доспијећу инструмента или замишљене позиције на које се односи предметни фјучерс. Слично томе, продани форвард уговор на каматне стопе третира се као дуга позиција са доспијећем једнаким датуму поравнања увећаним за уговорни период, те кратка позиција са доспијећем једнаким датуму поравнања. И обавеза и имовина укључују се у прву категорију наведену у Табели 18. из члана 129. ове одлуке, која се примјењује за израчунавање капиталног захтјева за специфични ризик за фјучерс и форвард уговоре на каматне стопе. Будућа обавеза куповине дужничког инструмента третира се као комбинација обавезе са доспијећем на датум испоруке те дуге (промптне) позиције у самом дужничком инструменту. Наведена обавеза укључује се у прву категорију наведену у Табели 18. из члана 129. за потребе специфичног ризика, а дужнички инструмент у одговарајућу односну колону из исте табеле.
- (2) За потребе из овог члана "дуга позиција" је позиција банке у којој је фиксно одређена каматна стопа коју ће примити у неком будућем тренутку, док је "кратка позиција" позиција у којој је фиксно одређена каматна стопа коју ће платити у неком будућем тренутку.

Опције и варанти

Члан 125.

За потребе овог дијела одлуке опције и варанти на каматне стопе, дужничке и власничке инструменте, индексе акција, финансијске фјучерсе, свопове и стране валуте третирају се као да су позиције чија је вриједност једнака производу износа односног инструмента на који се односи опција и припадајућег делта коефицијента. За наведене позиције могу се извршити нетирања са свим супротним позицијама у истоврсним односним хартијама од вриједности или дериватима. За опције и варанте којима се тргује на берзи банка примјењује делта коефицијент који је израчунала та берза. Када такав делта коефицијент није доступан, банка може примијенити делта коефицијент израчунат у складу са интерном методологијом која је одобрена од стране Агенције. Одобрење се издаје ако интерна методологија на адекватан начин процјењује стопу промјене вриједности опције или варанта због мале промјене тржишне цијене основног инструмента.

Третман свопова

Члан 126.

Каматни свопови третирају се на исти начин као билансни инструменти. Каматни свопови на основу којих банка добија промјењиву каматну стопу и плаћа фиксну каматну стопу третирају се као истоврсна дуга позиција у инструменту са промјенљивом каматном стопом са доспијећем једнаким периоду до сљедећег одређивања каматне стопе и кратка позиција у инструменту са фиксном каматном стопом једнаког доспијећа као сам своп уговор.

Третман хартија од вриједности продатих по основу репо уговора или позајмљених хартија од вриједности и третман репо, обрнутих репо уговора и уговора о позајмљивању

Члан 127.

Преносилац хартија од вриједности или загарантованих права везаних уз хартије од вриједности у оквиру репо уговора и давалац хартија од вриједности у зајам укључују наведене хартије од вриједности у израчунавање капиталног захтјева за ризик позиције под условом да су наведене хартије од вриједности позиције из књиге трговања.

Нето позиције у дужничким инструментима

Члан 128.

Банка је дужна да нето позиције у дужничким инструментима класификује према валути у којој су номиноване, те се капитални захтјеви за општи и специфични ризик израчунавају одвојено за сваку појединачну валуту.

Капитални захтјев за специфични ризик за дужничке инструменте

Члан 129.

- (1) Банка је дужна да распоређује своје нето позиције у књизи трговања у инструментима, које се израчунавају у складу са чланом 122. ове одлуке, у одговарајуће категорије у Табели 18. на основу њихових издавалаца или дужника, екстерних или интерних кредитних процјена и преосталог рока до доспијећа, те их затим множи са пондерима наведеним у споменутој табели.

Банка сабира своје пондерисане позиције које произилазе из примјене овог члана, независно од тога јесу ли дуге или кратке, како би израчунала своје капиталне захтјеве за специфични ризик.

У сљедећој табели дају се категорије дужничких финансијских инструмената и утврђени пондери за израчунавање капиталног захтјева за специфични ризик за дужничке финансијске инструменте.

Табела 18

Категорије	Капитални захтјев за специфични ризик
Дужничке хартије од вриједности којима би у складу са стандардизованим приступом за кредитни ризик био додијељен пондер ризика 0%	0%
Дужничке хартије од вриједности којима би у складу са стандардизованим приступом за кредитни ризик био додијељен пондер ризика 20% или 50% и друге квалификоване ставке из става 4. овог члана	0,25% (преостали рок до коначног доспијећа највише 6 мјесеци) 1,00% (преостали рок до коначног доспијећа више од 6 мјесеци до 24 мјесеца) 1,60% (преостали рок до коначног доспијећа више од 24 мјесеца)
Дужничке хартије од вриједности којима би у складу са стандардизованим приступом за кредитни ризик био додијељен пондер ризика 100%	8,00%
Дужничке хартије од вриједности којима би у складу са стандардизованим приступом за кредитни ризик био додијељен пондер ризика 150%	12,00%

- (2) Банка је дужна израчунавати капитални захтјев за специфични ризик за покривене обвезнице које испуњавају услове за пондер ризика од 10% у складу са чланом 67. ст. 3. и 4. ове одлуке као једну половину важећег капиталног захтјева за специфични ризик за другу категорију у Табели 18. из става 1. овог члана.

- (3) Банка је дужна користити максимални пондер наведен у Табели 18. из става 1. овог члана, односно 12% за дужничке финансијске инструменте за које постоји повећани ризик усљед недовољне солвентности издаваоца или ликвидности самог инструмента.
- (4) Друге квалификоване ставке су сљедеће:
- 1) дуге и кратке позиције у имовини за коју није расположива кредитна процјена одабраног ЕСАИ-ја и које испуњавају све сљедеће услове:
    1. предметна банка сматра их довољно ликвиднима,
    2. инвестициони квалитет им је, према процјени саме банке, барем једнак инвестиционом квалитету имовине из другог реда Табеле 18. из става 1. овог члана,
    3. уврштене су на барем једно регулисано тржиште државе чланице ЕУ, БиХ или на берзи треће земље, под условом да ту берзу признају надлежни регулаторни органи предметне државе чланице или на признатој берзи наведеној у Прилогу 3. ове одлуке;
  - 2) дуге и кратке позиције у имовини коју су издале банке које подлијежу капиталним захтјевима из ове одлуке које односна банка сматра довољно ликвиднима и чији је инвестициони квалитет, према процјени саме банке, барем једнак инвестиционом квалитету имовине из другог реда Табеле 18;
  - 3) хартије од вриједности које издају банке за које се сматра да имају степен кредитног квалитета једнак или већи од оног који се повезује са 2. степеном кредитног квалитета у складу са стандардизованим приступом за кредитни ризик, те које подлијежу надзорним и регулаторним мјерама, које се примјењују у БиХ или ЕУ.
- Банка која примјењује т. 1. или 2. овог става дужна је имати успостављену документовану методологију за процјену у смислу да ли имовина задовољава захтјеве из наведених тачака и о наведеној методологији обавјештава Агенцију.

Општи ризик

Члан 130.

Банка може користити приступ за израчунавање капиталних захтјева за општи ризик који се заснива на доспијећу у складу са чланом 131. ове одлуке или се заснива на трајању у складу са чланом 132. ове одлуке. Одабрани приступ банка мора примјењивати на досљедан начин.

Израчунавање општег ризика који се заснива на доспијећу

Члан 131.

- (1) За израчунавање капиталног захтјева за општи ризик све се позиције пондеришу према доспијећу у складу са ставом 2. овог члана, како би се израчунао износ капиталног захтјева за те позиције. Наведени захтјев се умањује када се пондерисана позиција држи заједно уз пондерисану позицију супротног предзнака унутар истог разреда доспијећа. Тај се захтјев такође умањује у случају када пондерисане позиције супротних предзнака припадају различитим разредима доспијећа, при чему величина смањења зависи од тога припадају ли обје споменуте позиције истој зони, те од самих зона којима припадају.
- (2) Банка распоређује своје нето позиције, зависно од случаја, у одговарајуће разреде доспијећа у колони 2. или 3. у Табели 19. из става 4. овог члана. У случају инструмената са фиксном каматном стопом позиције се распоређују према њиховом преосталом року до доспијећа, а у случају инструмената са промјенљивом каматном стопом према року преосталом до сљедећег одређивања каматне стопе. Банка такође разликује дужничке инструменте са купоном од 3% или вишим и оне са купоном нижим од 3%, те их на том основу распоређује у колону 2. или 3. Табеле 19. из става 4. овог члана. Затим сваки од њих множи са пондером за предметни разред доспијећа у колони 4. Табеле 19. из става 4. овог члана.
- (3) За сваки разред доспијећа банка израчунава збир свих пондерисаних дугих позиција и посебно све пондерисане кратке позиције. Износ збира пондерисаних дугих позиција који је усклађен са збиром пондерисаних кратких позиција у сваком разреду доспијећа сматра се усклађеном пондерисаном позицијом у том разреду доспијећа, док се преостала дуга или кратка позиција сматра неусклађеном пондерисаном позицијом за исти разред доспијећа. Затим се израчунава збир усклађених пондерисаних позиција у свим разредима.

- (4) Банка израчунава збир неусклађених пондерисаних дугих позиција за разреде доспијећа укључене у поједину зону из Табеле 19. овог члана, како би добила неусклађене дуге позиције за сваку зону. Слично томе, збир неусклађених пондерисаних кратких позиција за сваки разред доспијећа у појединој зони употребљава се за израчунавање неусклађене пондерисане кратке позиције за ту зону. Онај дио неусклађене пондерисане дуге позиције који је усклађен са неусклађеном пондерисаном кратком позицијом у истој зони сматра се усклађеном пондерисаном позицијом те зоне. Онај дио неусклађене пондерисане дуге позиције или неусклађене пондерисане кратке позиције за зону који на тај начин није могуће ускладити јесте неусклађена пондерисана позиција за ту зону.

Табела 19

Зона	Разред доспијећа		Пондер (%)	Претпостављена промјена кам. стопе у %
	Купон од 3% или више	Купон мањи од 3%		
Један	0 ≤ 1 мјесец	0 ≤ 1 мјесец	0,00	-
	> 1 ≤ 3 мјесеца	> 1 ≤ 3 мјесеца	0,20	1,00
	> 3 ≤ 6 мјесеци	> 3 ≤ 6 мјесеци	0,40	1,00
	> 6 ≤ 12 мјесеци	> 6 ≤ 12 мјесеци	0,70	1,00
Два	> 1 ≤ 2 године	> 1,0 ≤ 1,9 година	1,25	0,90
	> 2 ≤ 3 године	> 1,9 ≤ 2,8 година	1,75	0,80
	> 3 ≤ 4 године	> 2,8 ≤ 3,6 година	2,25	0,75
Три	> 4 ≤ 5 година	> 3,6 ≤ 4,3 године	2,75	0,75
	> 5 ≤ 7 година	> 4,3 ≤ 5,7 година	3,25	0,70
	> 7 ≤ 10 година	> 5,7 ≤ 7,3 године	3,75	0,65
	> 10 ≤ 15 година	> 7,3 ≤ 9,3 године	4,50	0,60
	> 15 ≤ 20 година	> 9,3 ≤ 10,6 година	5,25	0,60
	> 20 година	> 10,6 ≤ 12,0 година	6,00	0,60
		> 12,0 ≤ 20,0 година	8,00	0,60
		> 20 година	12,50	0,60

- (5) Износ неусклађене пондерисане дуге или кратке позиције у зони један који је усклађен са неусклађеном пондерисаном кратком или дугом позицијом у зони два јесте усклађена пондерисана позиција између зоне један и два. Исто се израчунавање затим примјењује и на онај дио неусклађене пондерисане позиције у зони два који је преостало и неусклађене пондерисане позиције у зони три, како би се израчунала усклађена пондерисана позиција између зоне два и зоне три.
- (6) Банка може обрнути редослијед из става 5. овог члана тако да израчуна усклађену пондерисану позицију између зона два и три прије израчунавања наведене позиције између зоне један и зоне два.
- (7) Преостали дио неусклађене пондерисане позиције у зони један затим се усклађује са оним што је преостало у зони три, након што је претходна усклађена са зоном два, како би се дошло до усклађене пондерисане позиције између зоне један и зоне три.
- (8) Након усаглашавања у складу са ст. 5-7. овог члана, преостале позиције се сабирају.
- (9) Капитални захтјев банке израчунава се као збир сљедећег:
- 1) 10% збира усклађених пондерисаних позиција по свим разредима доспијећа,
  - 2) 40% усклађене пондерисане позиције у зони један,
  - 3) 30% усклађене пондерисане позиције у зони два,
  - 4) 30% усклађене пондерисане позиције у зони три,
  - 5) 40% усклађене пондерисане позиције између зона један и два и између зона два и три,
  - 6) 150% усклађене пондерисане позиције између зона један и три,
  - 7) 100% преосталих неусклађених пондерисаних позиција.

Израчунавање општег ризика који се заснива на трајању

Члан 132.

- (1) Банка за израчунавање капиталног захтјева за општи ризик дужничких инструмената умјесто приступа из члана 131. ове одлуке може примјењивати приступ који се заснива на трајању, под условом да досљедно примјењује наведени приступ.

- (2) У складу са приступом који се заснива на трајању из става 1. овог члана, банка израчунава принос до доспијећа за дужничке инструменте са фиксном каматном стопом на основу њихове тржишне вриједности која представља претпостављену дисконтну стопу за тај инструмент. За инструменте са промјенљивом каматном стопом банка израчунава принос на основу тржишне вриједности инструмента, уз претпоставку да главница доспијева на датум сљедеће промјене каматне стопе.
- (3) Банка затим израчунава модификовано трајање сваког дужничког инструмента на основу сљедеће формуле:

$$\text{модификовано трајање} = \frac{D}{1 + R}$$

гдје је:

D = трајање израчунато у складу са сљедећом формулом:

$$D = \frac{\sum_{t=1}^M \frac{t * C_t}{(1 + R)^t}}{\sum_{t=1}^M \frac{C_t}{(1 + R)^t}}$$

гдје је:

R = принос до доспијећа,

C_t = готовинско плаћање у времену t,

M = укупно доспијеће.

- (4) Банка затим распоређује сваки дужнички инструмент у одговарајућу зону у Табели 20. Наведено се спроводи на основу модификованог трајања за сваки инструмент.

Табела 20

Зона	Модификовано трајање (у годинама)	Претпостављена промјена каматне стопе у %
Један	$> 0 \leq 1,0$	1,0
Два	$> 1,0 \leq 3,6$	0,85
Три	$> 3,6$	0,7

- (5) Банка затим израчунава позицију пондерисану трајањем за сваки дужнички инструмент тако да помножи његову тржишну вриједност са његовим модификованим трајањем и одговарајућом претпостављеном промјеном каматне стопе за инструмент са наведеним модификованим трајањем (колона 3. у Табели 20. из става 4. овог члана).
- (6) Банка израчунава своју дугу и кратку позицију пондерисану трајањем унутар сваке зоне. Износ збира свих дугих позиција пондерисаних трајањем које су усклађене са збиром свих кратких позиција пондерисаних трајањем у истој зони сматра се усклађеном позицијом пондерисаном трајањем за ту зону. Банка затим израчунава неусклађене позиције пондерисане трајањем за сваку зону. Након тога примјењује поступке за неусклађене пондерисане позиције из члана 131. ст. 5-8. ове одлуке.
- (7) Капитални захтјев банке израчунава се као збир сљедећег:
- 1) 2% усклађене позиције пондерисане трајањем за сваку зону,
  - 2) 40% усклађене позиције пондерисане трајањем између зона један и два и између зона два и три,
  - 3) 150% усклађене позиције пондерисане трајањем између зона један и три,
  - 4) 100% преосталих неусклађених позиција пондерисаних трајањем.

Нето позиције у власничким инструментима

Члан 133.

- (1) Банка одвојено израчунава збир све своје нето дуге позиције и све своје нето кратке позиције у складу са чланом 122. ове одлуке. Збир апсолутних вриједности нето дугих и нето кратких позиција представља укупну бруто позицију банке.
- (2) Банка израчунава, одвојено за свако тржиште, разлику између збира нето дугих и нето кратких позиција. Збир апсолутних вриједности наведених разлика укупна је нето позиција банке.

- (3) Позиције у одређеном власничком инструменту исказују се по његовој тржишној вриједности.
- (4) Финансијски деривати разврставају се по земљама на чијим су тржиштима листиране власничке хартије од вриједности које су предмет уговора и/или на чијим се тржиштима тргује тим хартијама од вриједности.

Специфични ризик власничких инструмената

Члан 134.

Капитални захтјев за специфични ризик банке израчунава се множењем њене укупне бруто позиције са 12%.

Општи ризик власничких инструмената

Члан 135.

Капитални захтјев за општи ризик је укупна нето позиција банке помножена са 12%.

Индекси акција

Члан 136.

- (1) Фјучерси на основу индекса акција, делтом пондерисани еквиваленти опција на фјучерсе на основу индекса акција и опција на индекс акција под заједничким називом „фјучерси на основу индекса акција“ могу се рашчланити на позиције у сваком од власничких инструмената у њиховом саставу.
- (2) Када фјучерси на основу индекса акција нису подијељени на основне позиције, третирају се као да је ријеч о посебном власничком инструменту. Међутим, специфичан ризик тог појединачног власничког инструмента може се занемарити ако се наведеним фјучерсима на основу индекса акција тргује на берзи, те ако представља релевантан индекс који је диверзификован на одговарајући начин.

Покровитељство емисије

Члан 137.

- (1) Банка је дужна да за пружање услуге покровитељства емисије користи сљедећи поступак за израчунавање властитог капиталног захтјева. Банка прво израчунава нето позиције тако да умањи позиције произашле из пружања услуге покровитељства емисије или су предмет потпокровитељства трећих страна на основу службених уговора. Затим се умањује нето позиција за факторе умањења из Табеле 21. из овог става, те израчунава капитални захтјев коришћењем умањених позиција произашлих из пружања услуге покровитељства емисије. У Табели 21. дају се фактори умањења:

Табела 21

радни дан 0	100%
радни дан 1	90%
радни дани 2 до 3	75%
радни дан 4	50%
радни дан 5	25%
након радног дана 5	0%

„Нулти радни дан“ јесте радни дан од којег се банка безусловно обавезује прихватити познати износ хартија од вриједности по договореној цијени.

- (2) Банка мора континуирано обезбиједити да има довољан капитал за покриће ризика губитака који су могући у периоду од првобитног преузимања обавезе из првог радног дана.
- (3) Банка је дужна да обавјештава Агенцију о начину примјене става 1. овог члана.

Капитални захтјеви за позиције у инвестиционом фонду

Члан 138.

- (1) Позиције у инвестиционом фонду подлијежу капиталном захтјеву за ризик позиције, који укључује специфични и општи ризик од 32%. Не доводећи у питање члан 143. заједно са чланом 142. став 4. ове одлуке, у којима се утврђује третман злата, позиције у инвестиционом фонду подлијежу капиталном захтјеву за ризик позиције, који укључује специфични и општи ризик, те девизни ризик, у висини од 40%.
- (2) Осим ако чланом 140. ове одлуке није другачије прописано, нетирање између односних инвестиција инвестиционог фонда и других позиција банке није допуштено.

Општи критеријуми за инвестициони фонд

Члан 139.

- (1) На инвестициони фонд може се примјењивати приступ из члана 140. ове одлуке ако су испуњени сви следећи услови:
  - 1) инвестициони фонд посједује проспекат или њему сличан документ који садржи следеће:
    1. категорије имовине у које је инвестиционом фонду дозвољено да улаже,
    2. ако се примјењују инвестициони лимити, релативни лимити и методологија њиховог израчунавања,
    3. ако су допуштени уговарање репо уговора и уговора о позајмљивању хартија од вриједности, политике за ограничавање ризика друге уговорне стране који произилазе из наведених трансакција;
  - 2) резултати пословања инвестиционог фонда објављују се на полугодишњем и годишњом основу за потребе процјене имовине и обавеза, прихода и активности инвестиционог фонда током извјештајног периода,
  - 3) акције или удјели у инвестиционом фонду откупљиви су у новцу, из имовине фонда, на дневном основу на захтјев имаоца удјела,
  - 4) улагања у инвестициони фонд морају бити одвојена од имовине друштва за управљање инвестиционим фондом,
  - 5) мора постојати процјена ризичности инвестиционог фонда од стране саме банке улагача,
  - 6) инвестиционим фондом управљају лица која подлијежу надзору надлежних регулаторних органа у БиХ или ЕУ.
- (2) Методе утврђене у члану 140. ове одлуке такође се могу користити за израчунавање капиталних захтјева за позиције инвестиционог фонда из признатих трећих земаља, уколико испуњавају услове утврђене одредбама т. 1-6. става 1. овог члана и ако их Агенција сматра прихватљивим.

Посебне методе за инвестициони фонд

Члан 140.

- (1) Ако банка располаже подацима на дневном основу о односним улагањима на које се позиције инвестиционог фонда односе, може имати увид у наведена основна улагања за потребе израчунавања капиталног захтјева за ризик позиције, који укључује специфични и општи ризик. У складу са овим приступом, позиције у инвестиционом фонду третирају се као позиције у основним улагањима инвестиционог фонда.
- (2) Банка је дужна израчунавати капитални захтјев за ризик позиције који обухвата специфични и општи ризик за позиције у инвестиционом фонду на основу претпостављених позиција које опонашају структуру и ефекте екстерних индекса или фиксне корпе власничких или дужничких хартија од вриједности из тачке 1. уз поштовање следећих услова:
  - 1) политиком улагања инвестиционог фонда задато је представљање структуре и ефекта екстерног индекса власничких или дужничких хартија од вриједности,

- 2) минимални коефицијент корелације између дневних кретања приноса инвестиционог фонда и индекса или корпе власничких или дужничких хартија од вриједности које прати, од 0,9, може се јасно утврдити у периоду од најмање шест мјесеци.
- (3) Ако банка није упозната са структуром односних улагања инвестиционог фонда на дневном основу, она може израчунавати капитални захтјев за ризик позиције, који обухвата специфични и општи ризик, поштујући следеће услове:
  - 1) претпоставља се да инвестициони фонд најприје улаже до највећег допушеног износа у складу са својом политиком улагања у категорију имовине која носи највећи капитални захтјев за специфични и општи ризик посебно, те потом улаже у друге категорије имовине опадајућим редослиједом до испуњења укупног инвестиционог лимита. Позиција у инвестиционом фонду третира се као директно улагање у претпостављеној позицији,
  - 2) ако капитални захтјев за посебни и општи ризик заједно у складу са овим ставом прелази износ из члана 138. став 1. ове одлуке, капитални захтјев ограничава се на наведеном нивоу.
- (4) За израчунавање капиталног захтјева и извјештавање о капиталном захтјеву за ризик позиције, односно за позиције у инвестиционом фонду из ст. 1-3. у складу са методама из овог члана, банка се може ослонити на:
  - 1) депозитара инвестиционог фонда, под условом да инвестициони фонд улаже искључиво у хартије од вриједности, те депонује све хартије од вриједности код наведеног депозитара,
  - 2) за инвестиционе фондове који нису обухваћени тачком 1. овог става, друштво за управљање инвестиционим фондом, под условом да друштво за управљање инвестиционим фондом задовољава критеријуме из члана 69. став 2. тачка 1. ове одлуке.

Исправност израчунавања потврђује спољни ревизор.

3. Капитални захтјев за девизни ризик

„De minimis“ и пондерисање девизног ризика

Члан 141.

- (1) Банка је дужна да израчунава капитални захтјев за девизни ризик ако збир њене укупне нето отворене девизне позиције и њене нето отворене позиције у злату, које се израчунавају у складу са чланом 142. ове одлуке, прелази 2% њеног регулаторног капитала.
- (2) Капитални захтјев за девизни ризик израчунава се множењем збира њене укупне нето отворене девизне позиције и њене нето отворене позиције у злату са 12%.

Израчунавање укупне нето девизне позиције

Члан 142.

- (1) Банка израчунава нето отворену девизну позицију за сваку валуту појединачно, укључујући извјештајну валуту, без израчунавања капиталних захтјева за извјештајну валуту, и нето отворену позицију у злату као збир следећих елемената (са позитивним или негативним предзнаком):
  - 1) нето промптне (енгл. *spot*) позиције у валути (разлика између имовине и обавеза у тој валути, укључујући недоспјеле обрачунате камате у тој валути) и нето промптне позиције у злату,
  - 2) нето форвард позиције, која представља разлику између свих износа који ће бити примљени и свих износа који ће бити плаћени на основу девизних форварда или форварда на злато, те девизних фјучерса или фјучерса на злато, те номинални износ девизних свопова који нису укључени у промптну позицију,
  - 3) неопозивих гаранција и сличних инструмената на основу којих ће банка морати извршити плаћање, када постоји вјероватноћа да се за та средства банка неће моћи намирити,

- 4) нето делта еквивалент или еквивалент заснован на делта вриједности укупне књиге девизних опција и опција на злато,
- 5) тржишна вриједност осталих опција које нису девизне опције или опције на злато, а чији је предмет уговора (основни инструмент) исказан у страниој валути.
Делта еквивалент позиције у опцији израчунава се множењем износа основног инструмента на који се опција односи и одговарајућег делта коефицијента. За опције којима се тргује на берзи банка примјењује делта коефицијент који је израчунала та берза. Када такав делта коефицијент није доступан, банка може примјенити делта коефицијент израчунао у складу са интерном методологијом, која је одобрена од стране Агенције. Одобрење се издаје ако интерна методологија на адекватан начин процјењује стопу промјене вриједности опције због мале промјене тржишне цијене основног инструмента. Банка може у нето отворену позицију у одређеној валути или нето отворену позицију у злату укључити и будуће нето приходе/расходе који још нису књиговодствено евидентирани, али су у потпуности заштићени (нпр. девизним форвард уговорима или сличним уговорима), ако такав третман досљедно примјењује у складу са међународним рачуноводственим стандардима.
- (2) Банка приликом израчунавања нето отворене девизне позиције може, уз претходно одобрење Агенције, искључити инструменте који служе само за заштиту од негативних ефеката промјене курса валута на стопе капитала из члана 38. став 1. ове одлуке. Наведени инструменти не смију бити намијењени за трговање, а при свакој промјени услова за њихово искључење приликом израчунавања нето отворене девизне позиције потребно је посебно одобрење Агенције. Банка је дужна својим интерним актима прописати врсте и карактеристике инструмента које користи искључиво за заштиту од негативних ефеката промјене курса валута на стопе капитала. Исти третман примјењује се и на позиције које представљају одбитне ставке приликом израчунавања регулаторног капитала.
- (3) Банка досљедно примјењује приступ нето садашње вриједности, односно приликом израчунавања нето отворене девизне позиције умањује ставке билансне имовине за припадајуће исправке вриједности, а ставке ванбилансне имовине за резервисања за губитке по ванбилансним ставкама.
- (4) Отворена девизна позиција у одређеној валути може бити дуга или кратка. Банка има дугу позицију у одређеној валути (или злату) када је збир ставки наведених у ставу 1. овог члана позитиван, а кратку позицију када је тај збир негативан. Отворена нето кратка или нето дуга позиција у одређеној страниој валути прерачунава се у КМ по средњем курсу ЦББиХ.
Затим банка израчунава укупну отворену нето дугу позицију као збир свих отворених нето дугих позиција у појединачним валутама, те укупну отворену нето кратку позицију као збир свих отворених нето кратких позиција у појединачним валутама. Већи од наведена два износа представља укупну нето девизну позицију банке за потребе израчунавања капиталних захтјева за девизни ризик у складу са чланом 141. став 2. ове одлуке.

Девизни ризик за позиције у инвестиционим фондовима

Члан 143.

- (1) За потребе члана 142. ове одлуке банка је дужна третирати удјеле у инвестиционом фонду у складу са стварном девизном структуром улагања тог инвестиционог фонда и тако добијене девизне позиције укључити приликом израчунавања нето отворене девизне позиције у одговарајућој страниој валути.
- (2) Банка се може ослонити на извјештај о девизној структури улагања инвестиционог фонда:
- 1) банке депозитара одређеног инвестиционог фонда, ако инвестициони фонд улаже искључиво у хартије од вриједности, те депонује све хартије од вриједности код наведеног депозитара,
  - 2) за друге инвестиционе фондове, друштво за управљање инвестиционим фондом, под условом да друштво за управљање инвестиционим фондом задовољава критеријуме из члана 69. став 2. тачка 1. ове одлуке.
- Тачност извјештаја потврђује спољни ревизор.

- (3) Ако банка није упозната са девизном структуром улагања инвестиционог фонда, претпоставља се да инвестициони фонд има највећи допуштени износ улагања у имовину у страниј валути. Ако су улози банке у инвестициони фонд распоређени у књигу трговања, банка је дужна узети у обзир највећу изложеност која може проистећи из улога у инвестиционом фонду, тако да пропорционално повећа претпостављена улагања до нивоа највеће могуће изложености по основу одређеног претпостављеног улагања у складу са политиком улагања инвестиционог фонда.

Отворена девизна позиција банке у претпостављеним улагањима инвестиционог фонда једнака је збиру апсолутних износа појединачних претпостављених улагања тог инвестиционог фонда. Отворена девизна позиција банке у претпостављеним улагањима инвестиционог фонда укључује се приликом израчунавања укупне отворене девизне позиције у складу са третманом улагања у злато. Изузетно, ако је познат смјер претпостављеног улагања инвестиционог фонда, банка може удјеле у инвестиционим фондовима третирати као дуге или кратке девизне позиције у претпостављеним улагањима, при чему нетирање наведених позиција није допуштено.

Отворена дуга или кратка девизна позиција у претпостављеним улагањима инвестиционог фонда третира се као посебна валута и додаје се укупној дугој или краткој отвореној девизној позицији банке.

4. Капитални захтјев за робни ризик

Избор методе за робни ризик

Члан 144.

У складу са чл. 145. и 146. ове одлуке, банка израчунава капитални захтјев за робни ризик према следећим методама:

- 1) поједностављени приступ,
- 2) приступ љествице доспијећа.

Позиције у роби

Члан 145.

- (1) Свака појединачна позиција у роби или робним дериватима мора бити изражена у стандардним мјерним јединицама за ту врсту робе. Промптна тржишна цијена за наведену робу изражава се у извјештајној валути.
- (2) За позиције у злату или дериватима на злато сматра се да су изложене девизном ризику, те се третирају у складу са капиталним захтјевима за девизни ризик, према потреби, за потребе израчунавања робног ризика.
- (3) За потребе члана 147. став 1. ове одлуке, нето позиција банке у свакој роби је вишак њене дуге позиције над њеном кратком позицијом, или обрнуто, у истој роби или идентичним робним фјучерсима, опцијама или варантима. Финансијски деривати третирају се у складу са чланом 146. ове одлуке као позиције у односној роби.
- (4) За потребе израчунавања позиције у роби следеће позиције третирају се као позиције у истој роби:
  - 1) позиције у различитим поткатегијама робе у случајевима када су поткатегије међусобно замјењиве,
  - 2) позиције у сличној роби ако су оне блиски супститути, те када је могуће јасно утврдити минималну корелацију од 0,9 између кретања цијене током периода од најмање годину дана.

Посебни инструменти

Члан 146.

- (1) Робни фјучерси и будуће обавезе куповине или продаје појединачних роба укључују се у систем мјерења као замишљени износи у стандардним мјерним јединицама са доспијећем у складу са датумом истека уговора.

- (2) Робни свопови код којих је на једној страни трансакције фиксна цијена, а на другој текућа тржишна цијена третирају се као низ позиција једнаких замишљеном износу уговора, при чему, према потреби, свака позиција одговара једном плаћању по уговору о размјени, те се распоређује у разреде доспијећа у складу са чланом 148. став 1. ове одлуке. Позиције су дуге позиције ако банка плаћа фиксну цијену, а прима промјенљиву цијену, те кратке позиције ако банка прима фиксну цијену, а плаћа промјенљиву цијену. Робни своп уговори код којих су различите стране трансакције у различитим робама, код приступа љествице доспијећа исказују се у релевантној извјештајној љествици.
- (3) За потребе овог дијела одлуке опције и варанти на робу или робни деривати третирају се као да су позиције чија је вриједност једнака производу износа односног инструмента на који се односи опција и припадајућег делта коефицијента. Са претходним позицијама може се радити пребијање са свим позицијама у истој односној роби или робном деривату. Делта која се користи јесте делта релевантне берзе. Када није расположива делта релевантне берзе, делту може израчунавати сама банка, користећи се одговарајућом интерном методологијом за утврђивање вриједности, уз одобрење Агенције. Одобрење се издаје ако се интерном методологијом за утврђивање вриједности адекватно процјењује стопа промјене у вриједности опције или варанта која је везана уз мале промјене у тржишној цијени односног инструмента банке приликом израчунавања капиталних захтјева.
- (4) Банка укључује релевантну робу у израчунавање свог капиталног захтјева за робни ризик када обавља једну од следећих функција:
- 1) преносилац робе или загарантованих права везаних уз право на робу у оквиру репо уговора,
  - 2) давалац робе у оквиру уговора о позајмљивању робе.

Поједностављени приступ

Члан 147.

- (1) Капитални захтјев банке за сваку врсту робе израчунава се као збир следећег:
- 1) 15% нето позиције, дуге или кратке, помножене са промптном тржишном цијеном робе,
  - 2) 3% бруто позиције, дуге плус кратке, помножене са промптном тржишном цијеном робе.
- (2) Укупни капитални захтјев банке за робни ризик израчунава се као збир капиталних захтјева за робни ризик за поједину врсту робе у складу са ставом 1. овог члана.

Приступ љествице доспијећа

Члан 148.

- (1) Банка за сваку робу примјењује посебну љествицу доспијећа у складу са Табелом 22. из овог члана. Све позиције у поменутој роби распоређују се у одговарајуће разреде доспијећа. Физичка залиха робе распоређује се у разред доспијећа од 0 до 1 мјесеца, укључујући 1 мјесец.

Табела 22

Разред доспијећа (1)	Стопа разлике (%) (2)
0 ≤ 1 мјесец	1,50
> 1 мјесец ≤ 3 мјесеца	1,50
> 3 мјесеца ≤ 6 мјесеци	1,50
> 6 мјесеци ≤ 12 мјесеци	1,50
> 1 година ≤ 2 године	1,50
> 2 године ≤ 3 године	1,50
> 3 године	1,50

- (2) За следеће позиције у истој роби може се вршити нетирање и оне се могу распоређивати у одговарајуће разреде доспијећа у нето износу:
- 1) позиције у уговорима које доспијевају на исти датум,
  - 2) позиције у уговорима које доспијевају у размаку од највише 10 дана, ако се уговорима из којих произилазе тргује на тржиштима која имају дневне датуме испоруке.

- (3) У сваком разреду доспијећа банка затим сабира све дуге и све кратке позиције. Износ збира дугих позиција који је усклађен са збиром кратких позиција у одређеном разреду доспијећа сматра се усклађеном позицијом у том разреду доспијећа, док се преостала дуга и кратка позиција сматрају неусклађеном позицијом за исти разред доспијећа.
- (4) Тај дио неусклађене дуге позиције одређеног разреда доспијећа који се усклађује са неусклађеном кратком позицијом, или обрнуто, разреда са каснијим доспијећем јесте усклађена позиција два разреда доспијећа. Дио неусклађене дуге или неусклађене кратке позиције који се на овај начин не може ускладити јесте неусклађена позиција.
- (5) Капитални захтјев банке за све врсте робе израчунава се на основу релевантне љествице доспијећа као збир слjedeћег:
  - 1) збир усклађених дугих и кратких позиција унутар појединог разреда доспијећа, помножен са одговарајућом стопом неусклађености у складу са другом колоном у Табели 22. из става 1. овог члана и промптном тржишном цијеном за ту робу,
  - 2) усклађене позиције између два разреда доспијећа за сваки разред доспијећа у којем се неусклађена позиција преноси у слjedeћи разред доспијећа, помножене са стопом преноса од 0,6% и промптном тржишном цијеном те робе,
  - 3) преостале неусклађене позиције, помножене са директном стопом од 15% и промптном тржишном цијеном за ту робу.
- (6) Укупни капитални захтјев банке за робни ризик израчунава се као збир капиталних захтјева за робни ризик за поједину врсту робе у складу са ставом 5. овог члана.

ГЛАВА X

Прелазне и завршне одредбе

Члан 149.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.
- (2) Банка је дужна ускладити своје пословање са одредбама ове одлуке до 30.06.2024. године.
- (3) С почетком примјене одредаба ове одлуке престаје да важи Одлука о израчунавању капитала банака („Службени гласник Републике Српске“, бр. 74/17, 114/17, 48/19, 114/20, 120/21 и 26/22).
- (4) С циљем адекватне примјене одредаба из ове одлуке, банка је дужна да почевши од 30.06.2024. године извјештава Агенцију о израчунавању регулаторног капитала и капиталних захтјева примјеном одредаба ове одлуке.
- (5) Банка је дужна да за инструменте редовног основног капитала, додатног основног капитала и допунског капитала проведе провјеру испуњености услова укључења у израчунавање основног, односно допунског капитала из ове одлуке до почетка примјене одлуке.
- (6) Обавезе банке везане за извјештавање о капиталу и капиталним захтјевима за кредитни, тржишни и оперативни ризик, стопи финансијске полуге и заштитним слојевима капитала и осталим потребним информацијама прописаним овом одлуком, Агенција ће одредити посебним подзаконским прописом, којим ће се детаљније утврдити јединствени обрасци за извјештавање, учесталост и датуми извјештавања.
- (7) Агенција ће за прилоге 3. и 4. ове одлуке објавити интернет странице које представљају релевантан извор банкама за преузимање података садржаних у тим прилозима. Банка је дужна накнадно пратити предметне изворе и вршити ажурирања у складу са припадајућим измјенама.

Број: УО-45/23

Датум: 26.12.2023. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Кустурић

ПРИЛОГ 1. КЛАСИФИКАЦИЈА ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

(1) Високи ризик:

- 1) гаранције које имају својство кредитних супститута (нпр. гаранција за обезбјеђење поврата кредита),
- 2) акцепти,
- 3) индосаменти мјеница на којима није наведена друга институција или инвестиционо друштво,
- 4) трансакције које дају право на регрес (нпр. факторинг, откуп потраживања уз дисконт),
- 5) неопозиви „standby“ акредитиви који имају својство кредитних супститута,
- 6) имовина купљена на основу уговора о директној терминској куповини,
- 7) уговори о терминском депозиту,
- 8) уговори о продаји и поновној куповини имовине.

(2) Средњи ризик:

- 1) ванбилансне ставке по основу финансирања трговине, односно издати или потврђени документарни акредитиви (видјети такође ставке средњег/ниског ризика),
- 2) остале ванбилансне ставке:
  1. гаранције за плаћање испоручене робе, гаранције за плаћање царинског и пореског дуга,
  2. неискориштене кредитне линије (споразуми о кредитирању, откупу хартија од вриједности, издавању гаранција или акцепата) са изворним доспијећем од више од годину дана,
  3. преузете ванбилансне обавезе по основу издавања краткорочних обвезница (енгл. *note issuance facilities*, NIF) и обновљиве обавезе по основу пружања услуга покровитељства емисије, односно продаје средњорочних обвезница уз обавезу откупа (енгл. *revolving underwriting facilities*, RUF).

(3) Средњи/низак ризик:

- 1) ванбилансне ставке по основу финансирања трговине:
  1. документарни акредитиви, при чему роба која је предмет акредитива служи као колатерал и остале трансакције код којих постоји могућност самопоравнања,
  2. варанти (укључујући гаранције за озбиљност понуде и за добро извршење посла и са тим повезане гаранције за унапријед извршена плаћања и задржани износи и гаранције које немају обиљежја кредитних супститута),
  3. неопозиви „standby“ акредитиви који немају обиљежја кредитних супститута.
- 2) остале ванбилансне ставке:
  1. неискориштене кредитне линије које укључују споразуме о кредитирању, откупу хартија од вриједности, издавању гаранција или акцепта са изворним доспијећем до године дана, укључујући ту годину, које није могуће безусловно опозвати у сваком тренутку без обавјештења или који ефективно не омогућују аутоматски прекид због погоршања кредитне способности дужника.

(4) Низак ризик:

- 1) неискориштене кредитне линије које укључују споразуме о кредитирању, откупу хартија од вриједности, издавању гаранција или акцепата који се могу безусловно опозвати у сваком тренутку без обавјештења, те који ефективно омогућују аутоматски прекид због погоршања кредитне способности дужника,
- 2) неискориштене кредитне линије за гаранције за озбиљност понуде и добро извршење посла које се могу безусловно опозвати у било ком тренутку или које ефективно омогућавају аутоматски прекид због погоршања кредитне способности дужника.

ПРИЛОГ 2. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

I. Финансијски деривати:

(1) Уговори на каматну стопу:

- 1) једновалутни каматни своп (енгл. *single-currency interest rate swaps*),
- 2) своп основе (енгл. *basis-swaps*),
- 3) каматни форвард,
- 4) каматни фјучерс,
- 5) каматне опције,
- 6) остали уговори сличне правне природе.

(2) Финансијски деривати чија је односна варијабла валута и злато:

- 1) међувалутни каматни своп,
- 2) девизни форвард,
- 3) девизни фјучерси,
- 4) девизне опције,
- 5) остали уговори сличне природе,
- 6) уговори сличне природе као уговори из т. 1–5. који се односе на злато.

(3) Опције, фјучерси, свопови, форвард уговори и сви други финансијски деривати који се односе на хартије од вриједности, валуте, каматне стопе или приносе, или друге финансијске деривате, финансијске индексе или финансијске мјерне величине које се могу наплатити физички или у новцу.

(4) Опције, фјучерси, свопови, форвард уговори и сви други финансијски деривати који се односе на робу, а морају се наплатити у новцу или се могу наплатити у новцу на захтјев једне од уговорних страна (осим због неплаћања или неког другог разлога за раскид уговора).

(5) Опције, фјучерси, свопови и сви други финансијски деривати који се односе на робу, а могу се наплатити физички, под условом да се њима тргује на уређеном тржишту.

(6) Опције, фјучерси, свопови, форвард уговори и сви други финансијски деривати који се односе на робу, а могу се наплатити физички, који нису наведени у претходној тачки и немају комерцијалну намјену, а који имају својства других финансијских деривата, узимајући у обзир, између осталог, поравнавају ли се и наплаћују преко признатих клириншких кућа или подлијежу редовним маржним позивима (енгл. *margin calls*).

(7) Опције, фјучерси, свопови, форвард уговори на каматну стопу и сви други финансијски деривати који се односе на климатске варијабле, возарине, емисионе квоте, стопе инфлације или службене економске статистичке податке, а који се морају наплатити у новцу или се могу наплатити у новцу на захтјев једне од уговорних страна (осим због неплаћања или неког другог разлога за раскид уговора), као и сви други финансијски деривати који се односе на имовину, права, обавезе, индексе и мјерне величине које иначе нису наведене, а који имају својства других финансијских деривата, узимајући у обзир, између осталог, тргује ли се њима на уређеном тржишту, и поравнавају ли се и наплаћују преко признатих клириншких кућа или подлијежу редовним маржним позивима.

II. Остали финансијски инструменти:

- (1) Преносиве хартије од вриједности (енгл. *transferable securities*),
- (2) Инструменти тржишта новца (енгл. *money-market instruments*),
- (3) Јединице у инвестиционим фондовима.

ПРИЛОГ 3. ПРИЗНАТЕ БЕРЗЕ И КЛИРИНШКЕ КУЋЕ

Признате берзе на којима се не тргује финансијским дериватима из Прилога 2. ове одлуке

Назив	Ознака (MIC)
AIAF – MERCADO DE RENTA FIJA	XDRF, SEND
ATHENS EXCHANGE SECURITIES MARKET	XATH
BADEN-WUERTTEMBERGISCHE WERTPAPIERBOERSE	STUC, STUA
BOERSE BERLIN	BERC, BERA, EQTB, EQTA
BOERSE DUESSELDORF	DUSC, DUSA
BOERSE MUENCHEN	MUNC, MUNA
BOLSA DE BARCELONA	XBAR, SBAR
BOLSA DE BILBAO	XBIL, SBIL
BOLSA DE MADRID	XMAD, MERF
BOLSA DE VALENCIA	XVAL
BONDSPOT SECURITIES MARKET	RPWC
BOURSE DE LUXEMBOURG	XLUX
BRATISLAVA STOCK EXCHANGE	XBRA
BUCHAREST STOCK EXCHANGE	XBSE
BUDAPEST STOCK EXCHANGE	XBUD
BULGARIAN STOCK EXCHANGE — SOFIA JSC	XBUL
CBOE EUROPE	CCXE
CME AMSTERDAM	BTAM
CYPRUS STOCK EXCHANGE	XCYS
ELECTRONIC BOND MARKET	MOTX
ELECTRONIC ETF AND ETC/ETN MARKET – ETFplus	ETFP
ELECTRONIC SECONDARY SECURITIES MARKET	HDAT
ELECTRONIC SHARE MARKET	MTAA
EURONEXT AMSTERDAM	XAMS
EURONEXT BRUSSELS	XBRU
EURONEXT DUBLIN	XMSM
EURONEXT EXPAND	XOAS
EURONEXT LISBON	XLIS
EURONEXT OSLO	XOSL
EURONEXT PARIS	XPAR
FRANKFURTER WERTPAPIERBOERSE (REGULIERTER MARKT)	FRAA, XETA
HANSEATISCHE WERTPAPIERBOERSE HAMBURG (REGULIERTER MARKT)	HAMA, HAMM
LJUBLJANA STOCK EXCHANGE OFFICIAL MARKET	XLJU
MALTA STOCK EXCHANGE	XMAL, IFSM
MARKET FOR INVESTMENT VEHICLES (MIV)	MIVX
MTS GOVERNMENT MARKET	MTSC
NASDAQ COPENHAGEN	XCSE
NASDAQ HELSINKI	XHEL
NASDAQ ICELAND	XICE
NASDAQ RIGA	XRIS
NASDAQ STOCKHOLM	XSTO
NASDAQ TALLINN	XTAL
NASDAQ VILNIUS	XLIT
NIEDERSAECHSISCHE BOERSE ZU HANNOVER (REGULIERTER MARKT)	HANA
NORDIC GROWTH MARKET NGM	XNGM
NXCHANGE	XNXC
PRAGUE STOCK EXCHANGE	XPRA
RM-SYSTEM CZECH STOCK EXCHANGE	XRMZ
TRADEGATE EXCHANGE (REGULIERTER MARKT)	XGRM
VIENNA STOCKEXCHANGE OFFICIAL MARKET (AMTLICHER HANDEL)	WBAH
WARSAW STOCK EXCHANGE	XWAR, WBON, WETP

ZAGREB STOCK EXCHANGE	XZAG
ASX LIMITED	XASX
CHI-X AUSTRALIA PTY LTD	CHIA
THE STOCK EXCHANGE OF HONG KONG LIMITED (SEHK)	SHKG
BOX OPTIONS EXCHANGE LLC	XBOX
CBOE BYX EXCHANGE, INC. (FORMERLY BATS BYX EXCHANGE, INC.; BATS Y-EXCHANGE, INC.)	BATY
CBOE BZX EXCHANGE, INC. (FORMERLY BATS BZX EXCHANGE, INC.; BATS EXCHANGE, INC.)	BATS
CBOE C2 EXCHANGE, INC.	C2OX
CBOE EDGA EXCHANGE, INC. (FORMERLY BATS EDGA EXCHANGE, INC.; EDGA EXCHANGE, INC.)	EDGA
CBOE EDGX EXCHANGE, INC. (FORMERLY BATS EDGX EXCHANGE, INC.; EDGX EXCHANGE, INC.)	EDGX
CBOE EXCHANGE, INC.	CBSX
CHICAGO STOCK EXCHANGE, INC.	XCHI
THE INVESTORS EXCHANGE LLC	IEXG
MIAMI INTERNATIONAL SECURITIES EXCHANGE	XMIO
MIAX PEARL, LLC	MPRL
NASDAQ BX, INC. (FORMERLY NASDAQ OMX BX, INC.; BOSTON STOCK EXCHANGE)	BOSD
NASDAQ GEMX, LLC (FORMERLY ISE GEMINI)	GMNI
NASDAQ ISE, LLC (FORMERLY INTERNATIONAL SECURITIES EXCHANGE, LLC)	XISX
NASDAQ MRX, LLC (FORMERLY ISE MERCURY)	MCRY
NASDAQ PHLX LLC (FORMERLY NASDAQ OMX PHLX, LLC; PHILADELPHIA STOCK EXCHANGE)	XPHL
THE NASDAQ STOCK MARKET	XNAS
NEW YORK STOCK EXCHANGE LLC	XNYS
NYSE ARCA, INC.	ARCX
AQUA SECURITIES L.P.	AQUA
ATS-1	MSTX
ATS-4	MSPL
ATS-6	MSRP
BARCLAYS ATS	BARX
BARCLAYS DIRECTEX	BCDX
BIDS TRADING, L.P.	BIDS
CIOI	CIOI
CITIBLOC	CBLC
CITICROSS	CICX
CODA MARKETS, INC	CODA
CREDIT SUISSE SECURITIES (USA) LLC	CAES
DEUTSCHE BANK SECURITIES, INC	DBSX
EBX LLC	LEVL
INSTINCT X	BAML
INSTINET CONTINUOUS BLOCK CROSSING SYSTEM (CBX)	ICBX
INSTINET, LLC (INSTINET CROSSING, INSTINET BLX)	XINS
INSTINET, LLC (BLOCKCROSS)	BLKX
JPB-X	JPBX
J.P. MORGAN ATS ('JPM-X')	JPMX
JSVC LLC	*
LIQUIDNET H ₂ O ATS	LIUH
LIQUIDNET NEGOTIATION ATS	LIUS
LUMINEX TRADING & ANALYTICS LLC	LMNX
NATIONAL FINANCIAL SERVICES, LLC	NFSC
POSIT	ITGI
SIGMA X2	SGMT
SPOT QUOTE LLC	*
SPREAD ZERO LLC	*
UBS ATS	UBSS
USTOCKTRADE	*

VIRTU MATCHIT	VFMI
XE	PJCX
Banjalučka berza	BLSE
Sarajevska berza	SASE
Beogradska berza	BELEX

Напомена: за берзе које имају „*“ у колони Ознака (MIC), шифре за идентификацију тржишта (енгл. *market identifier codes*, MIC) нису доступне у складу са стандардом ISO 10383.

**Признате берзе на којима се тргује финансијским дериватима
из Прилога 2. ове одлуке**

Назив	Ознака (MIC)
MATIF	XMAT
MONEP	XMON
EUROPEAN ENERGY EXCHANGE	XEEE, XEER
EUREX DEUTSCHLAND	XEUR
MERCADO DE FUTUROS E OPCOES	MFOX
OMIP – POLO PORTUGUES	OMIP
MEFF EXCHANGE	XMRV, XMPW, XMFV
ICE ENDEX MARKETS	NDEX
ITALIAN DERIVATIVES MARKET	XDMI
NASDAQ STOCKHOLM	XSTO
FISH POOL	FISH
NOREXECO	NEXO
NASDAQ OSLO	NORX
OSLO BØRS	XOSL
EURONEXT BRUSSELS DERIVATIVES	XBRD
ATHENS EXCHANGE DERIVATIVES MARKET	XADE
BUDAPEST STOCK EXCHANGE	XBUD
ICE ENDEX DERIVATIVES	NDEX
EURONEXT EQF — EQUITIES AND INDICES DERIVATIVES	XEUE
EURONEXT COM — COMMODITIES FUTURES AND OPTIONS	XEUC
WARSAW STOCK EXCHANGE/COMMODITIES/POLISH POWER EXCHANGE/COMMODITY DERIVATIVES	PLPD
WARSAW STOCK EXCHANGE/FINANCIAL DERIVATIVES	WDER
CBOE DERIVATIVES	CDEX
HENEX FINANCIAL ENERGY MARKET – DERIVATIVES MARKET	HEDE

Извор: [EUR-Lex - 02016R1646-20221017 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuris/ui/entry.do?entryId=02016R1646-20221017-EN)

Признате клириншке куће

1. Nasdaq OMX Clearing AB
2. European Central Counterparty N.V.
3. KDPW_CCP
4. Eurex Clearing AG
5. Cassa di Compensazione e Garanzia S. p. A (CCG)
6. LCH SA
7. European Commodity Clearing
8. Keler CCP
9. CCP Austria Abwicklungsstelle für Börsengeschäfte GmbH (CCP.A)
10. BME Clearing
11. OMIClear - C.C., S.A.
12. ICE Clear Netherlands B.V.
13. Athens Exchange Clearing House (Athex Clear)
14. SKDD-CCP Smart Clear d.d (SKDD-CCP)
15. ASX Clear (Futures) Pty Limited
16. ASX Clear Pty Limited
17. Hong Kong Securities Clearing Company Limited
18. HKFE Clearing Corporation Limited
19. OTC Clearing Hong Kong Limited
20. The SEHK Options Clearing House Limited
21. Japan Securities Clearing Corporation
22. Tokyo Financial Exchange
23. Central Depository (Pte) Limited
24. Singapore Exchange Derivatives Clearing
25. ICE Clear Singapore
26. JSE Clear
27. ICE NGX Canada Inc.
28. Canadian Derivatives Clearing Corporation
29. Asigna Compensacion y Liquidacion
30. SIX x-clear AG
31. Korea Exchange, Inc.
32. Chicago Mercantile Exchange, Inc.
33. ICE Clear Credit LLC
34. Minneapolis Grain Exchange, Inc.
35. ICE Clear US, Inc.
36. National Securities Clearing Corporation
37. Dubai Commodities Clearing Corporation
38. Nasdaq Dubai Ltd

39. B3
40. New Zealand Clearing Limited
41. LCH Limited
42. ICE Clear Europe Limited
43. LME Clear Limited
44. Options Clearing Corporation
45. Fixed Income Clearing Corporation
46. ComDer Contraparte Central
47. Shanghai Clearing House
48. Dubai Clear LLC
49. Taiwan Futures Exchange Corporation
50. Cáa á mara de Riesgo Central de Contraparte de Colombia S.A.
51. Tel-Aviv Stock Exchange Clearing House Ltd

Извор: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/ccps_authorized_under_emir.pdf
https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/third-country_ccps_recognised_under_emir.pdf

